

ISSN: 2450-6869

eISSN: 2719-6763

No. 14,2022

DEFENCE SCIENCE REVIEW

SPECIAL ISSUE

<http://www.journalssystem.com/pno/>

[DOI:10.37055/pno/155336](https://doi.org/10.37055/pno/155336)

Raport Kongres Safe Place 2021

**Bezpieczeństwo antyterrorystyczne budynków użyteczności publicznej
Dobre praktyki i rekomendacje**

Original article

Received: 2022-05-16

Revised: 2022-06-30

Accepted: 2022-09-15

Final review: 2022-09-14

Peer review:

Double blind

Redakcja naukowa:

Jarosław Stelmach^{1,A-F}

ORCID [0000-0003-4936-9231](https://orcid.org/0000-0003-4936-9231)

Patrycja Bryczek- Wróbel^{2,A-F}

ORCID [0000-0001-7154-7335](https://orcid.org/0000-0001-7154-7335)

Natalia Moch^{2,A-F}

ORCID [0000-0003-2177-0883](https://orcid.org/0000-0003-2177-0883)

Marcin Kożuszek

A – Research concept and design, B – Collection and/or assembly of data,
C – Data analysis and interpretation, D – Writing the article,
E – Critical revision of the article, F – Final approval of article

¹Apeiron Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego w Krakowie

²Wojskowa Akademia Techniczna

This work is licensed under the
Creative Commons
Attribution-NonCommercial-
NoDerivatives 4.0 License

PATRONAT HONOROWY

KOMISJA
NADZORU
FINANSOWEGO

POLSKIE KOLEJE PAŃSTWOWE
Spółka Akcyjna

UNIWERSYTET
OPOLSKI

ORGANIZATORZY

SAFETY PROJECT

20-22 października

RAPORT

Klub WAT
Warszawa

IV Ogólnopolski Kongres Naukowo-Techniczny

BEZPIECZEŃSTWO ANTYTERRORYSTYCZNE BUDYNKÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ
DOBRE PRAKTYKI I REKOMENDACJE

WSPÓŁORGANIZATORZY

ZWIĄZEK
BANKÓW
POLSKICH

INSTYTUT
POLITYKI
ENERGETYCZNEJ
IM. IGNACEGO ŁUKASIEWICZA

POLALARM

ARITECH

PARTNERZY MEDIALNI

Difin

OCHRONA
I BEZPIECZEŃSTWO

alarmy.org
Portal branży zabezpieczenia mienia

Militaria.pl

MILMAG

więcej informacji na www.safeplace.edu.pl

Raport

Kongres Safe Place 2021

Bezpieczeństwo antyterrorystyczne budynków użyteczności publicznej.

Dobre praktyki i rekomendacje

Redakcja naukowa:

Jarosław Stelmach

Patrycja Bryczek-Wróbel

Natalia Moch

Marcin Kożuszek

Warszawa 2022

Spis treści:

Wprowadzenie	4
Jarosław Stelmach	
Rozdział 1	
Problemy definicyjne oraz typologia obiektów użyteczności publicznej	8
Jarosław Stelmach	
Rozdział 2	
Bezpieczeństwo obiektów użyteczności publicznej wobec zagrożenia zamachami terrorystycznymi	22
Jarosław Stelmach	
Rozdział 3	
Komunikat kongresowy Safe Place 2021	28
Rozdział 4	
Sprawozdanie z Kongresu Safe Place 2021	34
Nikola Lalek	
Rozdział 5	
Wykaz debat eksperckich w czasie Kongresu Safe Place 2021	62
Paula Wiszka	
Rozdział 6	
Zagadnienia problemowe i wnioski w obszarze bezpieczeństwa obiektów	68
Jarosław Stelmach, Marcin Kozuszek	
Rozdział 7	
10. rocznica dyscypliny naukowej Nauki o Bezpieczeństwie	85
Patrycja Bryczek-Wróbel, Natalia Moch	
Rozdział 8	
Wykaz publikacji konferencyjnych	90
Nikola Lalek	
Podsumowanie	114
Patrycja Bryczek-Wróbel, Natalia Moch	

Wprowadzenie

Kongres Safe Place jest inicjatywą o charakterze naukowym i użytecznym, skoncentrowaną na budowaniu kultury bezpieczeństwa wśród administratorów obiektów użyteczności publicznej, przedstawicieli grup dyspozycyjnych oraz szerokiego grona interesariuszy idei bezpieczeństwa przestrzeni publicznych. Projekt ten, realizowany przez szerokie grono ośrodków naukowych, eksperckich, instytucji bezpieczeństwa narodowego oraz sektora prywatnego, stał się marką rozpoznawalną w środowisku teoretyków i praktyków działających na rzecz bezpieczeństwa przestrzeni publicznych. Kolejne cztery edycje kongresu zaowocowały kilkoma tysiącami uczestników, ośmioma tomami naukowych publikacji pokonferencyjnych oraz różnorodnymi materiałami filmowymi zamieszczonymi na kanale YouTube.

Po pięciu latach wspomnianej aktywności grono badaczy skupionych wokół komitetu naukowego oraz organizacyjnego kongresu postanowiło wydać niniejszy raport będący podsumowaniem zebranej wiedzy, doświadczeń oraz wniosków z kolejnych edycji kongresowych obrad. Jest to też wyraz spełnienia oczekiwań ze strony uczestników wydarzenia, którzy manifestowali konieczność zebrania w spójnym dokumencie zgłaszanych i wypracowanych podczas sesji naukowych i warsztatowych problemów oraz propozycji rozwiązań. Środowisko Safe Place wierzy, że przedstawienie przedstawicielom administracji rządowej oraz instytucjom bezpieczeństwa narodowego w syntetycznej formie postulatów usprawniających obszar bezpieczeństwa obiektów wpłynie na aktywność legislacyjną lub organizacyjną z ich strony i przyczyni się do realnych zmian w obecnej rzeczywistości. Rolą bowiem takich kongresów jest wskazywanie możliwości zmian i inspirowanie do aktywności środowisk, od których zależy ostateczny kształt systemu bezpieczeństwa państwa.

Forma niniejszego dokumentu jest podporządkowana celowi jego wydania, który zogniskowany jest wokół idei zainicjowania zmian o charakterze legislacyjno-organizacyjnym w obszarze bezpieczeństwa obiektów użyteczności publicznej. Kolejne rozdziały raportu mają za zadanie przyczynić się do rozwiązania zidentyfikowanego problemu badawczego postawionego w postaci pytania: jakie są możliwości poprawy bezpieczeństwa obiektów użyteczności publicznej wobec współczesnych zagrożeń o charakterze terrorystycznym?

Dokument rozpoczyna się od przedstawienia zagadnień definicyjnych i fundamentalnych dla kolejnych rozważań. Rozdział autorstwa Jarosława Stelmacha opisuje typologię obiektów w ujęciu obowiązujących kategorii ich ochrony. W tym miejscu pojawiają

się pierwsze obszary problemowe związane z wielością rodzajów obiektów w Polsce i koniecznością wykonywania często podobnej dokumentacji przez administratorów obiektów przypisanych do wielu kategorii ochrony. Problemem natury praktycznej jest także pozostawianie szerokiego grona obiektów publicznych poza jakąkolwiek ochroną (oprócz ochrony przeciwpożarowej). Efektem tego jest niskie przygotowanie tych przestrzeni do reagowania na incydenty terrorystyczne oraz znaczne obniżenie poziomu bezpieczeństwa publicznego w Polsce.

Drugi rozdział wydania syntetycznie diagnozuje poziom zagrożenia zamachami terrorystycznymi, opierając się przede wszystkim na przesłankach faktycznych związanych z aktualną sytuacją geopolityczną oraz wprowadzeniem na terenie kraju podwyższonych stopni alarmowych.

Trzecia część publikacji to komunikat kongresowy z ostatniej edycji wydarzenia. Pokazuje on szerokie spektrum podmiotów i partnerów zaangażowanych w inicjatywę budowania bezpieczniejszego środowiska obiektów użyteczności publicznej. Warto podkreślić jest to, że w wypadku kongresu Safe Place nastąpiło unikatowe połączenie potencjałów administracji publicznej, ośrodków naukowych i eksperckich, instytucji bezpieczeństwa narodowego, prywatnego sektora ochrony osób i mienia oraz edukacji. Ta synergia doprowadziła do realnej wartości w postaci merytorycznych obrad kongresowych mających charakter naukowy i użytkowy, a przekładający się pośrednio na budowanie kultury bezpieczeństwa wśród zaangażowanych w inicjatywę podmiotów.

Czwarty rozdział publikacji to sprawozdanie konferencyjne, przedstawiające w sposób szczegółowy charakter oraz przebieg obrad. Jest ono opatrzone licznymi zdjęciami z zamieszczonymi kodami QR, umożliwiającymi przeniesienie się do przestrzeni internetowej i zapoznanie się z licznymi materiałami filmowymi zamieszczonymi na kanale YouTube.

W rozdziale piątym zamieszczono wykaz debat eksperckich wraz z odnośnikami do materiałów sprawozdawczych dokumentujących ich przebieg.

Kolejna część raportu zawiera zestawienie zidentyfikowanych deficytów oraz zagadnień problemowych w obszarze bezpieczeństwa obiektów użyteczności publicznej. Nie jest to jednak tylko opis dysfunkcji czy niedociągnięć, a konstruktywne ich wskazywanie wraz z propozycjami ich naprawy lub potrzeby przeprowadzenia bardziej szczegółowych badań w tym zakresie. Metodologia identyfikacji tychże problemów badawczych została oparta na metodzie sondażu diagnostycznego oraz obserwacji uczestniczącej. W pierwszym etapie uczestnicy kongresu zostali poproszeni o uzupełnienie kwestionariuszy ankiet dotyczących obszarów problemowych związanych z bezpieczeństwem obiektów użyteczności publicznej.

Dodatkowo z całości nagranych obrad, szczególnie z debat eksperckich zostały zebrane zagadnienia problemowe i po poddaniu korekcie językowej, zostały przedstawione w niniejszej części raportu. Praca zespołu redakcyjnego zaowocowała zebraniem w jednym dokumencie wielu zagadnień, które mogą stać się punktem wyjściowym do pogłębionych i zaawansowanych badań naukowych oraz do zainicjowania aktywności o charakterze legislacyjno-eksperckim. Autorzy dokumentu nie przypisują sobie zatem autorstwa zebranego materiału empirycznego. Należy ono do szerokiego grona społeczności Safe Place, reprezentowanego przez teoretyków i praktyków obszaru bezpieczeństwa obiektów. Redaktorzy naukowcy publikacji stali się jedynie wykonawcami woli zebranych uczestników kongresu, by te wnioski zebrać i – z wykorzystaniem metod naukowych – przedstawić w przystępny i zorganizowany sposób.

Siódmaczęść raportu poświęcona została jubileuszowi 10 -lecia istnienia dyscypliny naukowej nauki o bezpieczeństwie. Wskazano na jej rodowód, podmiot i przedmiot badań. Zaprezentowano cel poznawczy i użyteczny dyscypliny oraz wskazano uczelnie polskie posiadające uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora i doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie.

Przedostatnia część raportu to wykaz i krótka charakterystyka publikacji naukowych związanych z kolejnymi edycjami kongresu Safe Place. W związku z tym, że dorobek w tym zakresie jest bogaty, warto go usystematyzować i przedstawić w formie wykazu zawartych w nim tekstów naukowych.

Raport jest zakończony podsumowaniem, będącym jednocześnie zaproszeniem do współpracy przy tworzeniu kolejnych edycji kongresu Safe Place. Organizatorzy wydarzenia głęboko wierzą, że podjęta pięć lat temu inicjatywa, może się dalej rozwijać, osiągając status imprezy międzynarodowej o charakterze naukowym i użytecznym zarazem.

Opracowany raport zostanie w całości przesłany do wybranych organów administracji publicznej oraz instytucji bezpieczeństwa narodowego, a ewentualne odpowiedzi czy informacje zwrotne będą zamieszczane na stronie internetowej kongresu.

W imieniu autorów niniejszego dokumentu oraz całej społeczności Safe Place życzę wszystkim Czytelnikom udanej lektury i zapraszam do kontaktu z nami w celu dzielenia się wnioskami i sugestiami mogącymi wzmocnić siłę i jakość naszych inicjatyw na rzecz bezpieczeństwa obiektów użyteczności publicznej.

Przewodniczący
Komitetu Organizacyjnego Kongresu Safe Place

mjr rez. dr inż. Jarosław Stelmach

70

1951 - 2021

Patrzymy w przyszłość!

Od 70 lat Wojskowa Akademia Techniczna wyznacza trendy technologiczne w Polskiej Armii. Jest placówką dydaktyczną, a także wiodącą jednostką naukowo-badawczą. WAT to lider innowacji, rozwoju technologicznego i komercjalizacji wyników prac badawczo-rozwojowych. Od 70 lat #patrzymywprzyszłość!

#wiedza #ambicja #technologia
#nowatorstwo #innowacyjność
#tradycja #przyszłość
#projekty #wynalazki
#nowoczesność
#patenty
#WAT

www.wojsko-polskie.pl/wat/

Wojskowa
Akademia
Techniczna

Jarosław Stelmach

Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie
Safety Project sp.z o.o.

Rozdział 1. Problemy definicyjne oraz typologia obiektów użyteczności publicznej

Definicja ustawowa budynku użyteczności publicznej znajduje się w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (tj. Dz.U. z 2022 r., poz. 1225). Zgodnie z postanowieniami zawartymi w dokumencie, jest to budynek przeznaczony dla administracji publicznej, wymiaru sprawiedliwości, kultury, oświaty, kultu religijnego, szkolnictwa wyższego, nauki, opieki społecznej i socjalnej, obsługi bankowej, handlu, gastronomii, usług turystyki, sportu, obsługi pasażerów w transporcie kolejowym, lotniczym lub wodnym, poczty lub telekomunikacji, oraz inny ogólnodostępny budynek przeznaczony do wykonywania podobnych funkcji; za budynek taki uznaje się również budynek socjalny i biurowy.

Z analizy powyższej definicji wynika, że podczas kwalifikowania budynku do kategorii użyteczności publicznej mają znaczenie dwa elementy:

- funkcja wymieniona w rozporządzeniu lub wykonywanie przez budynek funkcji podobnej;
- ogólnodostępność obiektu (choć może być ona rozumiana jako dostępność dla ograniczonej grupy osób).

Podczas zaliczania danego budynku do powyższej grupy bez znaczenia jest rodzaj własności obiektu oraz czy jest on dostępny dla osób trzecich, poza zatrudnionymi w nim pracownikami.

Wymienione przez ustawodawcę funkcje, jakie powinny być spełniane przez budynki użyteczności publicznej oraz dostępne w innych aktach prawnych rozwiązania pozwalają na utworzenie katalogu budynków użyteczności publicznej, w którym można wyróżnić przede wszystkim:

- budynki urzędów i instytucji państwowych – siedziby władz państwowych (parlamentu, organów władzy państwowej i samorządowej), administracji państwowej, sądów i trybunałów, zakładów karnych, policji, prokuratury i innych instytucji bezpieczeństwa i porządku publicznego, Sił Zbrojnych RP;
- budynki pełniące funkcję propagowania kultury – kina, teatry, filharmonie, opery, muzea i sale wystawowe, sale koncertowe i widowiskowe, biblioteki, domy kultury i świetlice;

- budynki oświatowe – szkoły, przedszkola, świetlice środowiskowe, budynki i siedziby kuratoriów oświaty;
- budynki szkolnictwa wyższego i nauki – budynki uczelni wyższych i szkolnictwa wyższego, budynki instytutów badawczych i naukowych;
- budynki opieki społecznej i socjalnej – domy pomocy społecznej, hospicja, noclegownie, schroniska społeczne i dla zwierząt;
- budynki obsługi bankowej – siedziby banków oraz bankowe placówki obsługi klienta, miejsca przechowywania środków finansowych;
- budynki sakralne i funeralne – kościoły, kaplice, miejsca kultu, katakumby, krematoria;
- budynki handlowe i gastronomiczne – sklepy, domy towarowe, galerie handlowe, hale i place targowe, restauracje, bary, jadalnie i stołówki;
- budynki turystyczne i sportowe – hale i sale sportowe, baseny i parki wodne, lodowiska, stadiony, parki rozrywki, schroniska turystyczne, hotele, pensjonaty, zajazdy;
- obsługi pasażerów w transporcie drogowym, kolejowym, lotniczym lub wodnym – dworce autobusowe i kolejowe, porty lotnicze, stacje metra, przystanki w komunikacji miejskiej, parkingi publiczne;
- budynki poczty i telekomunikacji – obiekty pocztowe, siedziby firm zapewniających usługi telekomunikacyjne;
- budynki biurowe – siedziby firm, przedsiębiorstw i zakładów sektora państwowego oraz prywatnego.

Powyższy katalog nie ma charakteru zamkniętego, ponieważ dynamiczny rozwój cywilizacyjny powoduje powstawanie coraz to nowych kategorii i rodzajów budynków, szczególnie o charakterze komercyjnym. Przykładem takich specyficznych budynków, które zaczęły funkcjonować wraz ze zmianami społeczno-gospodarczymi w Polsce w latach 90. XX wieku, są galerie handlowe. Są to budynki o bardzo wielkiej kubaturze, często wielokondygnacyjne, które mogą łączyć w sobie funkcje wielu wymienionych poprzednio kategorii budynków (obok sklepów występują dodatkowo restauracje, puby, dyskoteki, kina, poczta, placówki bankowe, sale gier i zabaw, kluby sportowe, parkingi czy myjnie samochodowe). Łączenie tak wielu funkcji i całkowita ogólna dostępność takich budynków sprawiają, że może przebywać w nich do kilkunastu tysięcy ludzi jednocześnie.

Budynki użyteczności publicznej mogą być zaliczane do następujących grup wysokości:

- niskie – do 12 m lub mieszkalne do 4 kondygnacji nadziemnych;

- średniowysokie – ponad 12 do 25 m włącznie lub mieszkalne od 5 do 9 kondygnacji nadziemnych;
- wysokie – ponad 25 do 55 m włącznie lub od 10 do 18 kondygnacji nadziemnych;
- wysokościowe – powyżej 55 m nad poziomem terenu.

Powyższy podział zamieszczony w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury ma na celu określenie wymogów technicznych i użytkowych poszczególnych kategorii budynków. W rozporządzeniu znajduje się również podział budynków ze względu na konieczność spełniania określonych wymogów technicznych i konstrukcyjnych w aspekcie zapewnienia bezpieczeństwa pożarowego. Budynki użyteczności publicznej znajdują się w tej samej kategorii zagrożenia ludzi (ZL) wraz z budynkami mieszkalnymi i przeznaczonymi do zamieszkania zbiorowego. W ramach grupy dzielą się one na podkategorie w zależności od szczegółowego przeznaczenia:

- ZL I – zawierające pomieszczenia przeznaczone do jednoczesnego przebywania dla ponad 50 osób niebędących ich stałymi użytkownikami, a nieprzeznaczone przede wszystkim do użytku ludzi o ograniczonej zdolności poruszania się;
- ZL II – przeznaczone przede wszystkim do użytku ludzi o ograniczonej zdolności poruszania się, takie jak przedszkola, szpitale, żłobki, domy dla osób starszych;
- ZL III – użyteczności publicznej niezakwalifikowane do ZL I oraz ZL II;
- ZL IV – mieszkalne;
- ZL V – zamieszkania zbiorowego, niezakwalifikowane do ZL I i ZL II.

Ustanowienie tych kategorii ma znaczenie praktyczne podczas kwalifikowania poszczególnych obiektów do konkretnych klas odporności pożarowej. Oznaczenie budynku lub jego części jedną z klas odporności skutkuje koniecznością spełnienia określonych rozporządzeniem wymagań konstrukcyjnych i materiałowych. Ustanawia się pięć klas odporności pożarowej – w kolejności od najwyższej (wymogi najostrzejsze) do najniższej, oznaczonych literami: „A, B, C, D, E”. Wpływ na przydzielenie odpowiedniej klasy budynkom ma jeszcze ich wysokość. Dla budynków oznaczonych kategorią ZL (w tym budynków użyteczności publicznej) przyporządkowanie klas odporności pożarowej przedstawia się następująco (tabela 1).

Tabela 1. Odporność pożarowa budynków w zależności od wysokości oraz kategorii ZL

Budynek	ZL I	ZL II	ZL III	ZL IV	ZL V
---------	------	-------	--------	-------	------

Niski (N)	B	B	C	D	C
Średniowysoki (SW)	B	B	B	C	B
Wysoki (W)	B	B	B	B	B
Wysokościowy (WW)	A	A	A	B	A

Źródło: § 212 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (tj. Dz.U. z 2022 r., poz. 1225).

Poszczególne klasy odporności pożarowej są związane z nadawanymi przez Polskie Normy wskaźnikami wyrażonymi w minutach, dotyczącymi nośności, szczelności oraz izolacyjności ogniowej. Przykładowo, dla klasy „A” wskaźnik R (nośność ogniowa) wynosi 240 minut, co oznacza, że po tym czasie elementy nośne konstrukcji przestają spełniać swoją funkcję nośną.

Z analizy powyższych danych wynika, że klasa odporności pożarowej i tym samym wymogi techniczne oraz konstrukcyjne dla obiektów, rosną wraz z wysokością budynku i liczbą osób potencjalnie w nim przebywających.

Kolejnym elementem różnicującym budynki jest ich dostępność dla potencjalnych użytkowników. Może ono mieć formę powszechną lub reglamentowaną. Budynki użyteczności publicznej nie stanowią jednolitego zbioru i w zależności od podmiotu zarządzającego, funkcji obiektu lub wymogów bezpieczeństwa, wprowadzane ograniczenia mogą mieć charakter ustawowy lub wynikający z wewnętrznych przepisów wydawanych przez właściciela lub zarządzającego budynkiem.

Ograniczenia w możliwości korzystania z budynków mogą mieć różnorodny charakter i są uzależnione od następujących czynników:

- czasu dostępności budynku dla użytkowników publicznych (dotyczy większości budynków i jest związany z czasem pracy i czasem świadczenia usług przez podmiot zajmujący dany budynek, tylko niektóre z nich są dostępne nieprzerwanie – na przykład dworce, hotele, budynki służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo);
- zakupu przez użytkownika biletu lub zawarcia umowy cywilno-prawnej na czas korzystania z budynku (stadiony, hale sportowe lub widowiskowe, kina, teatry, wydzielone części portów lotniczych);

- należenia do określonej grupy użytkowników danego budynku (pracownicy firm w budynkach biurowych, pracownicy administracji państwowej wykonujący zadania w siedzibach z ograniczonym dostępem osób trzecich);
- spełnienia wymogów bezpieczeństwa lub pojemności budynku (obiektywne ograniczenia wynikające z kubatury budynków, reglamentacja dostępu spowodowana jest przepisami porządkowymi ogłoszonymi przez zarządzającego lub właściciela budynku, ograniczenia wynikające z przepisów przeciwpożarowych lub innych obostrzeń mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa).

Analiza poszczególnych kategorii budynków użyteczności publicznej pokazuje, że są one zróżnicowane pod wieloma względami i nie są zbiorem jednolitym. Wprowadzenie definicji w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury miało głównie na celu nadanie pewnej cechy wspólnej dla tego zbioru z perspektywy spełniania określonych norm prawa budowlanego. Poza tym budynki te różnią się od siebie pełnioną funkcją, sposobem zarządzania i formą własności, kubaturą, architekturą, poziomem dostępności i różnymi przepisami dotyczącymi warunków ich użytkowania. Różny będzie również poziom i sposób zabezpieczenia tych budynków z perspektywy zapewniania bezpieczeństwa. Będzie on wynikiem wymagań ustawowych w stosunku do niektórych kategorii obiektów, indywidualnych rozwiązań stosowanych przez właścicieli (często dyktowanymi możliwościami finansowymi) oraz stopnia zagrożenia i jego oceny, dokonywanej przez zarządzającego nieruchomością. Implikuje to konieczność rozpatrywania aspektów zapewniania bezpieczeństwa w budynkach użyteczności publicznej z podziałem i rozróżnieniem na poszczególne i konkretne ich kategorie. Nie można zastosować jednego, wspólnego rozwiązania w stosunku do całej grupy budynków użyteczności publicznej, nawet w ramach jednego zagrożenia, na przykład zamachem terrorystycznym.

Biorąc pod uwagę rozwiązania ustawowe i organizacyjne w zakresie ochrony, budynki użyteczności publicznej można podzielić na:

- obiekty należące do infrastruktury krytycznej (IK) państwa;
- obiekty podlegające obowiązkowej ochronie;
- obiekty szczególnie ważne dla obronności lub bezpieczeństwa państwa;
- obiekty podlegające ochronie antyterrorystycznej;
- inne (obiekty chronione i niechronione).

Do grupy budynków infrastruktury krytycznej należą obiekty budowlane należące do systemu infrastruktury krytycznej – kluczowego dla bezpieczeństwa państwa i jego

obywateli – oraz służące zapewnianiu sprawnego funkcjonowania organów administracji publicznej, a także instytucji i przedsiębiorców. Ustawodawca wymienia enumeratywnie kategorie takich systemów¹:

- zaopatrzenia w energię, surowce energetyczne i paliwa;
- łączności;
- sieci teleinformatycznych;
- finansowe;
- zaopatrzenia w żywność;
- zaopatrzenia w wodę;
- ochrony zdrowia;
- transportowe;
- ratownicze;
- zapewniające ciągłość działania administracji publicznej;
- produkcji, składowania, przechowywania i stosowania substancji chemicznych i promieniotwórczych, w tym rurociągi substancji niebezpiecznych.

Obiekty infrastruktury krytycznej wchodzi wraz z urządzeniami, usługami i instalacjami w skład poszczególnych systemów stanowiących infrastrukturę krytyczną państwa. Ze względu na kluczową dla bezpieczeństwa narodowego rolę, wymagają one zapewnienia wyjątkowego poziomu ochrony. Jest to proces obejmujący znaczną liczbę obszarów zadaniowych i kompetencji oraz angażujący wiele zainteresowanych stron. W jego skład wchodzi wszelkie działania zmierzające do zapewnienia funkcjonalności, ciągłości działania i integralności infrastruktury krytycznej. System zakłada również stopniowe dochodzenie do oczekiwanego rezultatu poprzez nieustanne doskonalenie. Zadania w tym obszarze obejmują zapobieganie zagrożeniom i ograniczanie ich skutków, zmniejszanie podatności infrastruktury krytycznej na zagrożenia oraz szybkie przywrócenie jej prawidłowego funkcjonowania na wypadek wszelkich zdarzeń mogących je zakłócić.

Identyfikacja obiektów IK jest wieloetapowa i wynika z kryteriów systemowych oraz przekrojowych. Są one zamieszczone w Narodowym Programie Ochrony Infrastruktury Krytycznej z założeniem ciągłej ewaluacji i uzupełniania. Proces ten jest oparty na wykonywaniu określonych ustawą zadań przez kolejne podmioty zarządzania kryzysowego i właścicieli samoistnych oraz zależnych. Procesem jest również ochrona infrastruktury krytycznej i jest ona skupiona wokół:

¹ Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. z 2022 r., poz. 261 z późn. zm.).

- wskazania zakresu, celów do osiągnięcia w ramach ochrony IK oraz adresatów tych działań;
- identyfikacji krytycznych zasobów, funkcji oraz określenia sieci powiązań (zależności) z innymi systemami IK, w tym podmiotami i organami;
- określenia ról i odpowiedzialności uczestniczących w procesie ochrony IK;
- oceny ryzyka;
- wskazania priorytetów działania i dokonania ich hierarchizacji w zależności od wyników oceny ryzyka;
- rozwoju i wdrażaniu systemu ochrony infrastruktury krytycznej, w tym opracowania i akceptacji planów ochrony i odtwarzania IK;
- testowania (przez ćwiczenia) i przeglądu (przez audyt i samoocenę) systemu ochrony IK oraz pomiaru postępów na drodze do osiągnięcia celu,
- doskonalenia, rozumianego jako wprowadzanie modyfikacji i korekt w wyniku testów, przeglądów i pomiarów.

O ważności powyższych przedsięwzięć świadczy również fakt, że krajowa ochrona infrastruktury krytycznej jest częścią europejskiego programu ochrony infrastruktury krytycznej i jest wzmocniona poprzez szereg inicjatyw na skalę międzynarodową.

Do budynków użyteczności publicznej zaliczanych do systemu infrastruktury krytycznej mogą należeć między innymi obiekty wchodzące w skład systemu transportowego, jak dworce kolejowe, autobusowe, porty lotnicze oraz wszelkiego rodzaju siedziby organów administracji publicznej w państwie. Dzięki rozwiązaniom zawartym w ustawie o zarządzaniu kryzysowym poziom i charakter ochrony tych budynków będzie miał inny wymiar od pozostałych, zaliczanych do grupy budynków użyteczności publicznej. Szczególne znaczenie ma w tym wypadku zaangażowanie operatorów IK, od których przede wszystkim zależy poziom ochrony tych budynków, w tym ochrony antyterrorystycznej. Na uwagę zasługuje również dokument (załącznik nr 1 do Narodowego Programu Ochrony IK) pt. *Standardy służące zapewnieniu sprawnego funkcjonowania infrastruktury krytycznej – dobre praktyki i rekomendacje*, opracowany na forum Rządowego Centrum Bezpieczeństwa, będący podstawowym źródłem wiedzy na temat projektowania systemowych rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa. Zawarte są w nim rekomendacje i metody wdrażania rozwiązań z obszaru bezpieczeństwa fizycznego, osobowego, technicznego oraz teleinformatycznego. Jediną słabością tychże propozycji jest to, że nie mają one charakteru obligatoryjnego i zależą przede wszystkim od decyzji poszczególnych operatorów IK państwa.

Kolejną kategorią szczególnie uregulowaną przez ustawodawcę są obiekty podlegające obowiązkowej ochronie. Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (tj. Dz.U. z 2021 r., poz. 1995), są to obiekty ważne dla obronności, interesu gospodarczego, bezpieczeństwa publicznego i innych ważnych interesów państwa. W związku z tym podlegają one obowiązkowej ochronie przez specjalistyczne uzbrojone formacje ochronne lub odpowiednie zabezpieczenie techniczne. Niektóre z tych obiektów są budynkami użyteczności publicznej, a ich szczegółowy wykaz jest sporządzany między innymi przez ministrów, kierowników urzędów centralnych i wojewodów w stosunku do podległych, podporządkowanych lub nadzorowanych jednostek organizacyjnych. To wojewodowie prowadzą ewidencję obszarów, obiektów i urządzeń wskazanych przez wymienione podmioty, a ewidencja przez nich prowadzona ma charakter poufny.

Obowiązkową ochroną są objęte budynki ważne dla:

- obronności państwa (na przykład zakłady produkujące sprzęt wojskowy, uzbrojenie, budynki podmiotów naukowo-badawczych z tego obszaru);
- ochrony interesu gospodarczego państwa (na przykład porty morskie i lotnicze, banki);
- bezpieczeństwa publicznego (na przykład obiekty ważne dla funkcjonowania aglomeracji miejskich, takie jak elektrownie czy wodociągi);
- ochrony innych ważnych interesów państwa (na przykład obiekty pocztowe i telekomunikacyjne, muzea i archiwa państwowe);
- a także obiekty, w tym obiekty budowlane, urządzenia, instalacje, usługi ujęte w jednolitym wykazie obiektów, instalacji, urządzeń i usług wchodzących w skład infrastruktury krytycznej.

Katalog powyższy nie jest zbiorem zamkniętym. Szczegółowe wykazy obszarów, obiektów i urządzeń, podlegających obowiązkowej ochronie, sporządzają: Prezes Narodowego Banku Polskiego, Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, ministrowie, kierownicy urzędów centralnych i wojewodowie w stosunku do podległych, podporządkowanych lub nadzorowanych jednostek organizacyjnych. Umieszczenie w wykazie określonego obszaru, obiektu lub urządzenia następuje w drodze decyzji administracyjnej.

Kierownik jednostki, który bezpośrednio zarządza obszarami, obiektami i urządzeniami umieszczonymi w ewidencji albo upoważniona przez niego osoba są obowiązani uzgodnić plan ochrony tych obszarów, obiektów i urządzeń z właściwym terytorialnie komendantem wojewódzkim Policji, a w zakresie zagrożeń o charakterze terrorystycznym, z właściwym terytorialnie dyrektorem delegatury Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

Powyższe uregulowania sprawiają, że właściciele lub zarządzający budynkami użyteczności publicznej, które znajdują się w wykazie wojewody, są zobowiązani do zapewnienia obowiązkowej ochrony w obiektach i tym samym zwiększają poziom zapewnienia w nich bezpieczeństwa. Rozwiązanie to należy ocenić pozytywnie, szczególnie, że właściciele innych budynków nieumieszczonych na liście mogą zwracać się do właściwych komendantów wojewódzkich Policji o wyrażenie zgody, w drodze decyzji administracyjnej, na utworzenie w ich jednostkach organizacyjnych wewnętrznych służb ochrony na wzór budynków podlegających obowiązkowej ochronie. Wówczas taki budynek powinien posiadać plan ochrony i spełniać inne warunki ustawowe w zakresie zapewniania bezpieczeństwa.

Najmłodsza kategoria ochrony została wprowadzona przez Ustawę z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych (Dz.U. z 2021 r., poz. 2234 z późn. zm.). Nie jest ona wyrażona jednoznacznie, ale z zapisów poszczególnych artykułów dokumentu wynika, że ustawodawca wskazuje określone rodzaje obiektów, nadając ich administratorom obowiązki do wykonania w ramach ochrony antyterrorystycznej. Po pierwsze, organy administracji publicznej, właściciele i posiadacze obiektów, instalacji, urządzeń infrastruktury administracji publicznej lub infrastruktury krytycznej współpracują z organami, służbami i instytucjami właściwymi w sprawach bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego przy realizacji działań antyterrorystycznych. Po drugie, wymienione organy i podmioty, przekazują niezwłocznie Szefowi ABW będące w ich posiadaniu informacje dotyczące zagrożeń o charakterze terrorystycznym dla infrastruktury administracji publicznej lub infrastruktury krytycznej, w tym zagrożeń dla funkcjonowania systemów i sieci energetycznych, wodno-kanalizacyjnych, ciepłowniczych oraz teleinformatycznych istotnych z punktu widzenia bezpieczeństwa państwa. Dodatkowo, w przypadku powzięcia informacji o możliwości wystąpienia zdarzenia o charakterze terrorystycznym zagrażającego infrastrukturze administracji publicznej lub infrastrukturze krytycznej, życiu lub zdrowiu ludzi, mieniu w znacznych rozmiarach, dziedzictwu narodowemu lub środowisku, Szef ABW może wydawać polecenia organom i podmiotom, zagrożonym tymi zdarzeniami, mające na celu przeciwdziałanie zagrożeniom, ich usunięcie albo minimalizację, oraz przekazywać im informacje niezbędne do tego celu. Organy i podmioty, zaangażowane w realizację tych zadań, informują Szefa ABW o podjętych działaniach w tym zakresie. Innym aspektem ochrony antyterrorystycznej w obiektach użyteczności publicznej jest wykonywanie zadań z zakresu bezpieczeństwa w reżimach stopni alarmowych. W tym wypadku ustawodawca do takich aktywności zobowiązał organy administracji publicznej oraz kierowników służb i instytucji właściwych w sprawach bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego. W wyniku tych działań, na administratorów

wybranych kategorii obiektów użyteczności publicznej są nakładane zadania wzmacniające ich bezpieczeństwo w przypadku wprowadzania kolejnych stopnia alarmowych.

Na najszerszy katalog obiektów nazwany przez ustawodawcę obiektami szczególnie ważnymi dla obronności lub bezpieczeństwa państwa wskazuje się w art. 613 Ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz.U. z 2022 r., poz. 655 z późn. zm.). W ustawie brak jest jednak legalnej definicji wprowadzonej kategorii. Dokument określa natomiast zakres ochrony szczególnej wskazując na katalog prac koncepcyjnych, planistycznych, organizacyjnych, logistycznych, technicznych, szkoleniowych i kontrolnych mających na celu:

- opracowanie, uzgadnianie i aktualizowanie planów szczególnej ochrony obiektów;
- zapewnienie zasobów, w tym ludzkich, finansowych i materiałowych, niezbędnych do prowadzenia szczególnej ochrony obiektów;
- utworzenie systemu kierowania szczególną ochroną obiektów, zorganizowanie współdziałania oraz określenie sposobu prowadzenia szczególnej ochrony obiektów;
- osiągnięcie gotowości do prowadzenia szczególnej ochrony obiektów.

Zgodnie z zapisami ustawy, prowadzenie ochrony szczególnej obejmuje:

- bezpośrednią ochronę fizyczną obiektów i ich zabezpieczenie techniczne;
- przedsięwzięcia realizowane w ramach systemu alarmowania i powiadamiania oraz wymiany informacji o zagrożeniach;
- działania obronne prowadzone przez Siły Zbrojne, obejmujące w szczególności rozbudowę inżynierięjną terenu na podejściach i wewnątrz bronionego obiektu, system ognia broni palnej, powszechną obronę przeciwlotniczą oraz ochronę przed skażeniami;
- inne działania mające na celu ochronę obiektu, które wynikają z jego specyfiki i charakteru zagrożeń dla jego funkcjonowania.

Szczególna ochrona obiektów jest przygotowywana przez organy, instytucje, formacje, przedsiębiorców lub jednostki organizacyjne, w których właściwości znajdują się obiekty. Szczególna ochrona obiektów jest prowadzona przez tworzone w tym celu jednostki zmilitaryzowane oraz może być przygotowywana i prowadzona we współdziałaniu z Policją oraz Państwową Strażą Pożarną – w zakresie określonym przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych lub Siłami Zbrojnymi – w zakresie określonym przez Ministra Obrony Narodowej.

Rodzaje obiektów, które Rada Ministrów uznała za szczególnie ważne dla bezpieczeństwa lub obronności państwa, zostały wskazane w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 21 kwietnia 2022 r. w sprawie obiektów szczególnie ważnych

dla bezpieczeństwa lub obronności państwa oraz ich szczególnej ochrony (Dz.U. z 2022 r., poz. 880) i są to:

W kategorii I (będącej we właściwości Ministra Obrony Narodowej):

- obiekty, w których produkuje się, remontuje i magazynuje uzbrojenie, sprzęt wojskowy oraz środki bojowe, a także obiekty, w których są prowadzone prace naukowo-badawcze lub konstruktorskie w zakresie produkcji na potrzeby bezpieczeństwa lub obronności państwa;
- magazyny, w których są przechowywane rezerwy strategiczne; magazyny ropy naftowej i paliw o pojemności powyżej 100 tys. m³, w których są przechowywane zapasy interwencyjne; magazyny, w których są przechowywane zapasy obowiązkowe gazu ziemnego; kluczowe elementy infrastruktury przesyłowej ropy naftowej, paliw i gazu ziemnego oraz instalacje skroplonego gazu ziemnego, a także dyspozycje mocy, stacje elektroenergetyczne o strategicznym znaczeniu dla krajowego systemu elektroenergetycznego;
- obiekty stanowiące siedzibę urzędu obsługującego Ministra Obrony Narodowej oraz obiekty jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych;
- mosty, wiadukty i tunele, które znajdują się w ciągu dróg o znaczeniu obronnym;
- mosty, wiadukty i tunele, które znajdują się w ciągu linii kolejowych o znaczeniu obronnym;
- centrum zarządzania ruchem lotniczym oraz obiekty niezbędne do realizacji zadań w zakresie zapewniania służb żeglugi powietrznej, a także lotniska wyznaczone do startów i lądowań statków powietrznych w ruchu międzynarodowym, zgodnie z art. 73 ust 1 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz. U. z 2020 r., poz. 1970, z 2021 r., poz. 784, 847 i 1898 oraz z 2022 r., poz. 655);
- porty morskie o znaczeniu obronnym;
- śródlądowe przeprawy wodne o znaczeniu obronnym;
- obiekty infrastruktury łączności, w tym obiekty operatorów pocztowych i przedsiębiorców telekomunikacyjnych, przeznaczone do realizacji zadań na rzecz bezpieczeństwa lub obronności państwa;
- centralny ośrodek dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej;
- zapory wodne i inne urządzenia hydrotechniczne, których awaria może spowodować zatopienie terenów o powierzchni powyżej 500 km² albo obszaru o mniejszej

powierzchni, na którym znajdują się obiekty uznane za szczególnie ważne dla bezpieczeństwa lub obronności państwa;

- obiekty jednostek organizacyjnych Agencji Wywiadu;
- obiekty Narodowego Banku Polskiego oraz Banku Gospodarstwa Krajowego;
- obiekty Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych S.A. oraz Mennicy Polskiej S.A.;
- obiekty, w których wytwarza się, przetwarza, stosuje lub przechowuje materiały jądrowe oraz średnio aktywne lub wysokoaktywne odpady lub źródła promieniotwórcze.

W kategorii II (będącej we właściwości ministra właściwego ds. wewnętrznych):

- obiekty organów i jednostek organizacyjnych podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych lub przez niego nadzorowanych;
- obiekty jednostek organizacyjnych Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego;
- obiekty jednostek organizacyjnych Centralnego Biura Antykorupcyjnego;
- obiekty jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Sprawiedliwości lub przez niego nadzorowanych;
- obiekty mające bezpośredni związek z wydobywaniem: gazu ziemnego, ropy naftowej, węgla brunatnego i kamiennego, rud metali z wyjątkiem darniowych rud żelaza, rud pierwiastków rzadkich oraz pierwiastków promieniotwórczych, piasków formierskich i szklarskich oraz ziemi krzemionkowej;
- obiekty, w których wytwarza się, przetwarza, stosuje lub przechowuje materiały stwarzające szczególne zagrożenie wybuchem lub pożarem;
- obiekty, w których prowadzi się działalność z wykorzystaniem toksycznych związków chemicznych i ich prekursorów, a także środków biologicznych, mikrobiologicznych, mikroorganizmów, toksyn i innych substancji wywołujących choroby u ludzi lub zwierząt – zlokalizowane w miejscowościach powyżej 20 tys. mieszkańców;
- elektrownie i elektrociepłownie zawodowe, z wyjątkiem elektrowni jądrowych, których produkcja energii jest przekazywana do wspólnej sieci elektroenergetycznej lub stacje elektroenergetyczne należące do operatorów systemów dystrybucyjnych;
- inne obiekty będące we właściwości organów administracji rządowej, organów jednostek samorządu terytorialnego, instytucji państwowych oraz przedsiębiorców lub innych jednostek organizacyjnych, których zniszczenie lub uszkodzenie może stanowić zagrożenie w znacznych rozmiarach dla życia i zdrowia ludzi, dziedzictwa narodowego, środowiska albo spowodować poważne straty materialne lub zakłócić funkcjonowanie państwa.

Wymieniony katalog budynków jest bardzo szeroki, a w kontekście ostatniego warunku, polegającego na możliwym zagrożeniu życia i zdrowia ludzi w znacznych rozmiarach, wydaje się identyfikować z całą grupą budynków użyteczności publicznej. Z tak szerokiej panoramy spełniających te założenia budynków sporządzany jest przez Radę Ministrów wykaz, który jest ostatecznym wyznacznikiem, które konkretne budynki będą zaliczały się do tej kategorii. To obowiązkiem właścicieli, organów nadzorujących oraz wojewodów jest zgłoszenie do RM propozycji zakwalifikowania poszczególnych obiektów do grupy I lub II.

Do wymienionych powyżej czterech kategorii obiektów kluczowych dla bezpieczeństwa państwa można dodać jeszcze inne, które z racji swojej specyfiki będą należały do oddzielnych grup, wymagających spełnienia dodatkowych kryteriów w zakresie ochrony. Do takich budynków należą między innymi obiekty zabytkowe, muzea czy porty lotnicze.

Istnieją także budynki użyteczności publicznej, w których ochrona nie jest obligatoryjna. Nie wynika ona bowiem z zapisów aktów prawnych lub wpisania budynku do jednego z wyżej wymienionych rejestrów bądź wykazów. Posiadanie ochrony fizycznej lub technicznej w takich przypadkach jest konsekwencją decyzji zarządzającego budynkiem, wynikającej najczęściej z analizy zagrożenia i możliwości finansowych. Do takich kategorii obiektów zaliczyć można między innymi budynki sakralne i funeralne, budynki handlowe i gastronomiczne, szkoły oraz budynki turystyczne i sportowe. W takich obiektach, zgodnie z obowiązującym prawem, może funkcjonować jedynie system bezpieczeństwa pożarowego i nie muszą być opracowywane żadne inne dokumenty planistyczne w zakresie ich bezpieczeństwa. W kontekście specyfiki zagrożenia terroryzmem takie rozwiązanie wydaje się co najmniej kontrowersyjne i należy wnioskować o poddanie szczegółowej analizie obowiązującerozwiązania prawne w tym zakresie.

Reasumując rozważania na temat stopnia ochrony obiektów, należy podkreślić, że budynki użyteczności publicznej mogą być kwalifikowane do różnych kategorii decydujących o stopniu ich bezpieczeństwa. Zaliczenie do danej grupy może mieć charakter decyzji organu administracji państwowej lub jest skutkiem wprowadzenia systemowych rozwiązań ochronnych przez prywatnego zarządzającego obiektem. Brak jest na szczeblu krajowym jednego aktu prawnego, który regulowałby jednoznacznie i w pełni, zasady i kategorie wprowadzonych obostrzeń dotyczących systemowych rozwiązań w tym zakresie. Rozproszenie podstaw prawnych w kilku ustawach powoduje, że jedna kategoria budynku może funkcjonować w kilku odrębnych wykazach sporządzanych przez różne podmioty administracji publicznej. Przykładem takiej kategorii są niektóre dworce kolejowe, które są zaliczane do infrastruktury krytycznej państwa, są również obiektami I kategorii ze względu na

bezpieczeństwo i obronność państwa oraz należą do grupy obiektów podlegającej obowiązkowej ochronie. Z drugiej zaś strony, są takie obiekty użyteczności publicznej, jakna przykład galerie handlowe, w których może jednorazowo przebywać kilka tysięcy osób, a nie są zaliczane przez wymienione ustawy do żadnej grupy obiektów podlegających szczególnym rozwiązaniom w zakresie ich ochrony. Sytuacja powyższa wydaje się szczególnie niepokojąca w obliczu wzrastającego zagrożenia zamachami terrorystycznymi na cele mniej chronione i w ten sposób dostępne dla sprawców kolejnych zamachów.

Bibliografia

Pozycje zwarte:

1. Tabernacka M., *Prawne zasady korzystania z obiektów i urządzeń użyteczności publicznej*, Warszawa 2013.

Źródła prawa krajowego:

1. Ustawa z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz.U. z 2022 r., poz. 655 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia, (tj. Dz.U. z 2021 r., poz. 1995).
3. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. z 2022 r., poz. 261 z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2021 r., poz. 2351 z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2021 r., poz. 869 z późn. zm.).
6. Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych (Dz.U. z 2021 r., poz. 2234 z późn. zm.).
7. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (tj. Dz. U. z 2022 r., poz. 1225).
8. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010 r., Nr 109, poz. 719 z późn. zm.).
9. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 kwietnia 2022 r. w sprawie obiektów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa lub obronności państwa oraz ich szczególnej ochrony (Dz.U. z 2022 r., poz. 880).
10. Narodowy Program Ochrony Infrastruktury Krytycznej 2020.

Jarosław Stelmach

Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie
Safety Project sp. z o.o.

Rozdział 2. Bezpieczeństwo obiektów użyteczności publicznej wobec zagrożenia zamachami terrorystycznymi

Zagrożenie terroryzmem dla współczesnych społeczności stało się stanem permanentnym i nie podnosi się już dyskusji na temat możliwości jego całkowitego wyeliminowania. Jak pokazuje historia ludzkości, zawsze będą istniały grupy społeczne czy pojedyncze osoby, dla których sięganie po przemoc w celu spowodowania strachu

i przerażenia będzie jedynym skutecznym sposobem osiągnięcia celów politycznych. Terroryzm stał się zatem stałą częścią rzeczywistości, z którą należy nauczyć się żyć i funkcjonować w przestrzeniach publicznych. Poszczególne rządy i instytucje bezpieczeństwa podejmują wysiłki mające na celu minimalizację tego zjawiska. Statystyki z ostatnich lat potwierdzają skuteczność tychże działań, które przyczyniają się do zmniejszenia liczby zamachów terrorystycznych oraz ofiar śmiertelnych oraz rannych.

Pomimo zmniejszającej się liczby zdarzeń terrorystycznych w Europie należy mieć na uwadze, że terroryzm jest zagrożeniem asymetrycznym i istnieją realne trudności w ocenie prawdopodobieństwa kolejnych zamachów. To terroryści podejmują decyzje dotyczące celów, miejsc oraz metod i narzędzi ataków. Współczesne społeczności nie mają bezpośredniego wpływu na procesy decyzyjne organizacji terrorystycznych lub pojedynczych sprawców działających pod wpływem silnych emocji, często na granicy poczytalności.

Dodatkowym aspektem mającym realny wpływ na poziom zagrożenia terrorystycznego w Polsce jest trwająca od kilku miesięcy wojna pomiędzy Ukrainą i Rosją. Trwający od 2014 roku konflikt pomiędzy państwami przybrał postać zdecydowanych i jednoznacznych działań militarnych o charakterze agresywnym i niezgodnym z prawem międzynarodowym. Polska jako sąsiad i partner polityczny oraz gospodarczy zaatakowanego kraju stała się pośrednio zaangażowana w prowadzoną pomiędzy państwami wojnę. Realny wymiar tego udziału przyjął kształt niespotykanej jak dotąd pomocy tysiącom, a za chwilę milionom uchodźców oraz kierowania wieloobszarowej pomocy zaatakowanej społeczności w postaci dostaw żywności, środków pomocy medycznej, uzbrojenia i wielu innych kategorii wsparcia, niezbędnego do przetrwania i podjęcia skutecznej walki z przeciwnikiem. Tak aktywne i wymierne zaangażowanie w pomoc Ukrainie spowodowało zwiększenie intensywności rosyjskich działań hybrydowych skierowanych przeciwko Polsce i innym państwom wspierającym Ukrainę. Wraz z rozpoczęciem działań militarnych oraz przyjęciem przez Polskę milionów uchodźców wzrosło także zagrożenie terrorystyczne, które należy rozpatrywać z kilku co najmniej perspektyw. Po pierwsze, dynamicznie zwiększająca się społeczność ukraińska może stać się celem ataku terrorystycznego ze strony zradyzalizowanych sprawców chcących manifestować swoje stanowiska polityczne w aspekcie toczonej aktualnie wojny. Niewykluczone są także zamachy terrorystyczne sponsorowane przez Rosję, która może dążyć w ten sposób do obniżenia wysokiego poziomu bezpieczeństwa personalnego uchodźców i zakłócenia procesu asymilacji i pozytywnego obrazu ich przebywania na terenie państwa – gospodarza. Celem takich ataków mogą być zarówno obywatele Ukrainy, jak i Polscy, a metody zamachów pozostają jak zawsze w sferze decyzji podejmowanych przez zamachowców. Na uwagę

zasługuje także podwyższone zagrożenie zamachami terrorystycznymi dla obiektów kluczowych dla bezpieczeństwa energetycznego w wymiarze państwowym i europejskim. Trwająca wojna spowodowała konieczność gwałtownego przyspieszenia redefinicji kształtu polityki energetycznej Polski, a manifestowana chęć uniezależnienia się od surowców rosyjskich zaowocowała wymiernymi działaniami o charakterze hybrydowym ze strony broniącej swojej gospodarczej pozycji Rosji. Niewykluczone są zatem działania sabotażowe skierowane w obiekty energetycznej infrastruktury krytycznej, a instalacjami o znaczeniu strategicznym w tym wypadku mogą być na przykład Terminal LNG w Świnoujściu lub gazociąg BalticPipe.

Realną postacią, opisującą faktyczny wymiar zagrożenia ma poziom stopnia alarmowego, wprowadzanego na wypadek ryzyka wystąpienia zdarzenia o charakterze terrorystycznym. Obowiązujący od 16 kwietnia do 30 sierpnia 2022 roku drugi stopień alarmowy (BRAVO) oznacza zwiększone i przewidywalne zagrożenie wystąpieniem zdarzenia o charakterze terrorystycznym, przy czym konkretny cel ataku nie jest określony. Jeszcze wyższe zagrożenie jest identyfikowane przez polskie służby w cyberprzestrzeni i przyjmuje ono wymierny poziom CHARLIE–CRP. Oznacza to wystąpienie w cyberprzestrzeni zdarzenia potwierdzającego prawdopodobny cel ataku o charakterze terrorystycznym, godzącego w bezpieczeństwo lub porządek publiczny albo bezpieczeństwo Rzeczypospolitej Polskiej, albo bezpieczeństwo innego państwa lub organizacji międzynarodowej oraz stwarzającego potencjalne zagrożenie dla Rzeczypospolitej Polskiej lub uzyskania wiarygodnych i potwierdzonych informacji o planowanym zdarzeniu o charakterze terrorystycznym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Powyżej wymienione reżimy stopni alarmowych nie są jedynymi możliwościami przeciwdziałania zamachom terrorystycznym w Polsce. Zgodnie z uchwaloną w 2016 roku ustawą antyterrorystyczną² temu celowi służą działania antyterrorystyczne, przez które rozumie się wysiłki organów administracji publicznej polegające na zapobieganiu zdarzeniom o charakterze terrorystycznym, przygotowaniu do przejmowania nad nimi kontroli w drodze zaplanowanych przedsięwzięć, reagowaniu w przypadku wystąpienia takich zdarzeń oraz usuwaniu ich skutków, w tym odtwarzaniu zasobów przeznaczonych do reagowania na nie. Powołany przepis wskazuje na to, że działania antyterrorystyczne obejmują wszystkie czynności mające na celu przeciwdziałanie zagrożeniu – a podejmowane przed, w trakcie i po zamachu terrorystycznym. Ustawodawca odwołuje się w tym miejscu wyraźnie do czterech faz – można powiedzieć faz działań antyterrorystycznych i są to kolejno:

² Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych (Dz.U. z 2021 r., poz. 2234 z późn. zm.).

- 1) zapobieganie – niedopuszczenie do zaistnienia zdarzenia o charakterze terrorystycznym;
- 2) przygotowanie – planowanie działań umożliwiających przejmowanie kontroli nad zaistniałymi zdarzeniami terrorystycznymi;
- 3) reagowanie – podejmowanie działań mających na celu minimalizację skutków działań terrorystycznych;
- 4) odtwarzanie – odbudowa zasobów przeznaczonych i wykorzystanych w trakcie reagowania na zamach.

W przywołanej definicji wskazuje się przede wszystkim na praktyczny wymiar podejmowanych wysiłków antyterrorystycznych, nie zajmując się podłożem czy ideologią poszczególnych zdarzeń. Pomaga w tym odniesienie się ustawodawcy do pojęcia zdarzenia o charakterze terrorystycznym. Zgodnie z regulacją prawną jest nim „sytuacja, co do której istnieje podejrzenie, że powstała na skutek przestępstwa o charakterze terrorystycznym, o którym mowa w art. 115 § 20 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny lub zagrożenie zaistnienia takiego przestępstwa”. Jest to pojęcie o tyle istotne, że większość wprowadzonych przez dokument rozwiązań opiera się na spełnieniu warunku zaistnienia przesłanek tego zdarzenia. Ich wystąpienie często dopiero warunkuje możliwość wprowadzenia określonych – nadzwyczajnych środków i narzędzi. Najważniejszymi z nich są na przykład możliwość określenia miejsca prowadzenia działań antyterrorystycznych przez dowódcę policyjnego – a tym samym wydania decyzji o ewakuacji na określonym obszarze czy w obiekcie, możliwość prowadzenia działań kontrterrorystycznych przez wojska specjalne oraz powołanie instytucji specjalnego użycia broni. W samej definicji zdarzenia o charakterze terrorystycznym widoczne jest też kolejne odwołanie – tym razem do definicji przestępstwa o charakterze terrorystycznym. Ma to znaczenie praktyczne, ponieważ w przypadku potencjalnego zamachu w obiekcie, ocena przesłanek czynu, a przede wszystkim motywacji sprawcy będzie warunkowała podjęcie nadzwyczajnych działań – w tym antyterrorystycznych. Aby to było możliwe, funkcjonariusz kierujący działaniami na miejscu zdarzenia powinien ocenić, czy istnieje podejrzenie, że sprawcy można przypisać takie przestępstwo. Zgodnie z art. 115 § 20 Kodeksu karnego (tj. Dz.U. z 2022 r., poz. 1138), przestępstwem o charakterze terrorystycznym jest czyn zabroniony zagrożony karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 5 lat, popełniony w celu:

- 1) poważnego zastraszenia wielu osób,

2) zmuszenia organu władzy publicznej Rzeczypospolitej Polskiej lub innego państwa albo organu organizacji międzynarodowej do podjęcia lub zaniechania określonych czynności,

3) wywołania poważnych zakłóceń w ustroju lub gospodarce Rzeczypospolitej Polskiej, innego państwa lub organizacji międzynarodowej – a także groźba popełnienia takiego czynu.

Konstrukcja powołanego przepisu odnosi się do strony formalnej wybranego przestępstwa, które może być zaliczone jako terrorystyczne, jeżeli jest zagrożone karą w górnej granicy co najmniej pięciu lat. Obecnie w polskich unormowaniach prawno-karnych znaleźć można wiele przestępstw spełniających ten warunek. Ustawodawca nie określa zakresu obszarowego takich czynów, a jedynie wskazuje na potrzebę wystąpienia po stronie sprawcy (strona podmiotowa przestępstwa) celu – zamiaru terrorystycznego. Jest to element materialny konstrukcji przepisu, który ze względu na swoją naturę wymaga większej uwagi organów ścigania na etapie procesowym. Udowodnienie bowiem celu działania po stronie sprawcy jest złożone i powoduje potrzebę zgromadzenia rzetelnego materiału dowodowego. Ten materialny element przestępstwa o charakterze terrorystycznym uwydatnia zasadność stwierdzenia, że terrorysta to sprawca, który dąży do osiągnięcia jakiegoś założonego celu głównego za pośrednictwem dokonywanych innych przestępstw – odpowiednio zagrożonych karą – czyli społecznie szkodliwych w stopniu wysokim (strategia pośrednia terroryzmu). Stąd też obciążenie sprawcy terrorystycznego większą odpowiedzialnością karną i zmniejszeniem możliwości ubiegania się o przedterminowe warunkowe zwolnienie z odbywania kary pozbawienia wolności.

Powyższe rozważania z pewnością pokazują, że opisywana materia działań antyterrorystycznych jest złożona, a ze względu na jej nadzwyczajny charakter i środki, którymi dysponują służby w czasie prowadzenia działań antyterrorystycznych, wymaga konkretnie opisanych uwarunkowań prawnych. Jednakże działania antyterrorystyczne nie powinny być ograniczane do wysiłków jedynie podejmowanych przez instytucje bezpieczeństwa narodowego czy administrację publiczną. O skuteczności działań antyterrorystycznych będą decydowali wszyscy uczestnicy życia społecznego. W przypadku środowiska obiektów użyteczności publicznej naturalnym podmiotem wykonywanych aktywności minimalizujących skutki potencjalnych zamachów są właściciele, czy w ich imieniu zarządzający budynkami. Są oni najczęściej decydentami w sprawach projektowania bezpieczeństwa, które jest nierozdzielnie związane z budżetowaniem wysiłków na ich wykonanie. Od ich świadomości

oraz woli zależy poziom bezpieczeństwa w konkretnych obiektach. Szczególnego znaczenia nabiera ten aspekt w kontekście zapewnienia ochrony w miejscach, gdzie nie jest ona ustawowo wymagana. Wówczas, to jedynie od decyzji zarządzającego zależy, jakie i czy w ogóle będą implementowane jakiegokolwiek środki i sposoby minimalizacji ryzyka przeprowadzenia ataku terrorystycznego. Kolejną grupą mającą wymierny wpływ na poziom ochrony AT w obiekcie są pracownicy pionów bezpieczeństwa czy ochrony. To od ich profesjonalizmu, wykszolenia i aktywności zależy jakość prowadzonych działań antyterrorystycznych. Szczególnie że w obliczu działania sprawców, którym zależy na jak największej liczbie ofiar w jak najkrótszym czasie, to oni, jako będący pierwszymi na miejscu zdarzenia, stanowią realną siłę mogącą reagować w konfrontacji ze sprawcą terrorystycznym. Kolejnym podmiotem, który powinien podejmować działania antyterrorystyczne, są pracownicy obiektu. Bez względu na szczebel w hierarchii organizacji każdy z nich jest zasobem dla budowania rozwiązań antyterrorystycznych. Dbanie o ich świadomość i wykszolenie w obszarze podstawowych czynności na etapie zapobiegania czy reagowania jest bezcenne podczas zwalczania współczesnych zagrożeń. Jest też oczywistym obowiązkiem każdego pracodawcy i powinno stać się stałym elementem procesu szkolenia, np. z obszaru bezpieczeństwa i higieny pracy (BHP). Ostatnią wymienioną grupą są odwiedzający budynek, którzy w zależności od jego charakteru mogą mieć status klientów, zwiedzających czy przemieszczających się w obszarze budynku. Oczywiście zarządzający nie jest w stanie zadbać o ich świadomość czy wykszolenie w dziedzinie bezpieczeństwa. Może natomiast ukierunkować ich zachowanie w obiekcie poprzez np. nadawanie sygnałów informacyjnych czy wdrażając skuteczne procedury ostrzegania, alarmowania i ewakuacji.

Spektrum podmiotów i zadań do wykonania w ramach działań antyterrorystycznych w budynkach użyteczności publicznej jest szerokie. Nie jest to oczywiście katalog zamknięty i zależność będzie każdorazowo od charakteru budynku czy specyfiki jego działalności. Należy pamiętać również, że działania na rzecz bezpieczeństwa są obowiązkiem każdego, ponieważ tylko wspólne czynności na etapie zapobiegania, przygotowania, reagowania i odbudowy mogą skutkować bezpieczniejszym środowiskiem przestrzeni publicznych.

Powyższe rozważania na temat zagrożeń dla bezpieczeństwa obiektów użyteczności publicznej wskazują na aktualność oraz złożoność podjętego obszaru. W tym wypadku jak najbardziej trafione oraz zasadne są aktywności naukowo-eksperymentalne podejmowane przez społeczność kongresu Safe Place. Wpływają one bezpośrednio na poziom wiedzy, kompetencji oraz umiejętności uczestników wydarzenia, a także szerokiego grona odbiorców publikacji naukowych lub materiałów filmowych udostępnianych w formule otwartej po każdej edycji

wydarzenia. Takie działania promocyjno-edukacyjne przekładają się również na zwiększenie realnego poziomu bezpieczeństwa w Polsce, szczególnie w obszarach budynków użyteczności publicznej oraz obiektów kluczowych dla bezpieczeństwa państwa.

PATRONAT HONOROWY

KOMISJA
NADZORU
FINANSOWEGO

POLSKIE KOLEJE PAŃSTWOWE
Spółka Akcyjna

UNIwersYTET
OPOLSKI

ORGANIZATORZY

SAFETY PROJECT

20-22 października

KOMUNIKAT

Klub WAT
Warszawa

IV Ogólnopolski Kongres Naukowo-Techniczny

BEZPIECZEŃSTWO ANTYTERRORYSTYCZNE BUDYNKÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ
DOBRE PRAKTYKI I REKOMENDACJE

WSPÓŁORGANIZATORZY

ZWIĄZEK
BANKÓW
POLSKICH

INSTYTUT
POLITYKI
ENERGETYCZNEJ
IM. IGNACEGO ŁUKASIEWICZA

POLALARM

ARITECH

PARTNERZY MEDIALNI

Difin

POCHRONA
i BEZPIECZEŃSTWO

alarmy.org
Portal branży zabezpieczenia mienia

Militaria.pl

więcej informacji na www.safeplace.edu.pl

IV Ogólnopolski Kongres Naukowo-Techniczny
SAFE PLACE 2021
Bezpieczeństwo antyterrorystyczne budynków użyteczności publicznej
Dobre praktyki i rekomendacje

Czas i miejsce:

20-22 października 2021 roku (trzy dni obrad)
Klub Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie
ul. gen. Sylwestra Kaliskiego 25A
01-476 Warszawa

*Tegoroczna edycja Kongresu została włączona w obchody 70. rocznicy powstania
Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie oraz 10. rocznicy powołania dyscypliny
nauk o bezpieczeństwie.*

Patronat honorowy:

- Dyrektor Rządowego Centrum Bezpieczeństwa
- Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego
- Dyrektor CEPOL
- Polskie Koleje Państwowe S.A.
- JM Rektor Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie
- JM Rektor Uniwersytetu Opolskiego
- JM Rektor Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego w Krakowie

Organizatorzy:

- Wydział Bezpieczeństwa, Logistyki i Zarządzania – Wojskowa Akademia Techniczna
- Dolnośląski Wydział Bezpieczeństwa i Nauk Społeczno-Prawnych we Wrocławiu – Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego w Krakowie
- Instytut Nauk o Polityce i Administracji – Uniwersytet Opolski
- Safety Project Jarosław Stelmach

Współorganizatorzy:

- Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie
- Uniwersytet Wrocławski – Zakład Socjologii Grup Dyspozycyjnych
- Politechnika Rzeszowska – Instytut Polityki Energetycznej im. Ignacego Łukasiewicza
- Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy – Wydział Nauk o Polityce i Administracji
- Naukowe Koło Działań Antyterrorystycznych i Kontrterrorystycznych - Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego Apeiron w Krakowie
- Akademickie Koło Naukowe Security&Society (Uniwersytet Wrocławski)
- Koło Naukowe Bezpieczeństwa Narodowego Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie
- Koło Naukowe Securitas et Defensio Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie

Współorganizatorzy Instytucjonalni:

- Urząd Komisji Nadzoru Finansowego
- Oddział Specjalny Żandarmerii Wojskowej w Warszawie
- Związek Banków Polskich
- Polska Izba Ochrony
- International Bodyguard Association Poland
- Polska Izba Systemów Alarmowych
- Polskie Towarzystwo Bezpieczeństwa Narodowego
- Centrum Ratownictwa sp. z o.o.
- Ogólnopolskie Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Zabezpieczeń Technicznych i Zarządzania Bezpieczeństwem „POLALARM”
- ARITECH a Carrier Fire & Security brand

Wsparcie merytoryczne Kongresu:

- Centrum Prewencji Terrorystycznej Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego
- Polski Komitet Normalizacyjny

Patronat medialny:

- Wydawnictwo *DIFIN*
- Portal ludzi akcji *Special OPS*
- Portal branży ochrony a&s
- Portal alarmy.org
- Magazyn *Ochrona i bezpieczeństwo obiektów i biznesu*
- Militaria.pl
- Militarny magazyn MILMAG

Adresaci Kongresu:

- Zarządzający bezpieczeństwem w budynkach użyteczności publicznej:
 - infrastruktura krytyczna (w tym węzły transportowe, krytyczna infrastruktura energetyczna, wodno-kanalizacyjna oraz gazowa)
 - obiekty podlegające obowiązkowej i szczególnej ochronie
 - budynki administracji publicznej w tym chronione przez Służbę Ochrony Państwa i Straż Marszałkowską
 - obszary, budynki i obiekty wojskowe
 - placówki oświatowe i uczelnie wyższe
 - centra handlowe, biurowce, sklepy wielkopowierzchniowe, targi
 - teatry, kina, muzea, inne obiekty kultury, obiekty sakralne
 - placówki bankowe, centra dystrybucji gotówki, ATM
 - budynki wysokościowe, siedziby korporacji
 - szpitale, przychodnie, placówki lecznicze
 - wielkopowierzchniowe obiekty przemysłowe i produkcyjne
 - placówki zagraniczne, siedziby organizacji międzynarodowych

- Przedstawiciele nauki oraz eksperci zajmujący się tematyką bezpieczeństwa i antyterrorystycznym ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń dla budynków użyteczności publicznej
- Przedstawiciele instytucji bezpieczeństwa narodowego oraz sektor ochrony osób i mienia
- Przedstawiciele sektora prywatnego zajmujący się sprzedażą, produkcją lub instalacją urządzeń, sprzętu oraz infrastruktury przydatnej do budowania systemów ochrony w tym antyterrorystycznej w budynkach użyteczności publicznej
- Pracownicy placówek zagranicznych państw europejskich oraz USA, Izraela i Kanady
- Pracownicy unijnych agend i organizacji

Komitet Naukowy Kongresu:

Przewodniczący Komitetu Naukowego:

- prof. dr hab. Kuba Jałoszyński – Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie

Członkowie Komitetu Naukowego Kongresu:

prof. dr hab. Jolanta ITRICH-DRABAREK – UW, prof. dr hab. Bogusława JAGUSIAK – WAT, prof. dr hab. Ryszard JAKUBCZAK – WSPOL, prof. dr hab. Zbigniew KURCZ – UW, prof. dr hab. Waldemar ZUBRZYCKI – WSPOL, prof. dr hab. Andrzej MISIUK - Uniwersytet Warszawski, prof. Jana MULLEROVA – Žilinska univerzita v Žiline – Słowacja, prof. Viktor PORADA – Vysoká škola finanční a správní – Czechy, prof. Ghita BARSAN – Rector of “Nicolae Bălcescu” Land Forces Academy, Sibiu, Rumunia, prof. płk. Lubomir SOPILNYK – Lviv University of Business and Law – Ukraina, prof. Mirosław SKIBNIEWSKI – University of Maryland – USA, prof. dr hab. Stanisław SUŁOWSKI - Uniwersytet Warszawski, prof. dr hab. Juliusz PIWOWARSKI – Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego w Krakowie, prof. dr hab. inż. Tadeusz SZCZUREK – WAT, płk prof. dr hab. inż. Przemysław WACHULAK - WAT, dr hab. Barbara WIŚNIEWSKA-PAŹ, prof. UW, prof. dr hab. Julian WINNICKI – UW, prof. dr hab. Robert WISZNIEWSKI – UW, prof. dr hab. Zenon ZAMIAR – MWSLiT, prof. Vaiva ZUZEVIČIŪTĖ - Mykolas ROMERIS University – Litwa, dr hab. Tomasz BAŃK, prof. WSliZ – WSliZ Rzeszów, dr hab. Jacek BIL, prof. WAT, dr hab. Tomasz ALEKSANDROWICZ, prof. WSPOL, dr hab. Robert BORKOWSKI, prof. KAAFM – Krakowska Akademia, dr hab. Krzysztof CZEKAJ, prof. UP – UP Kraków, dr hab. Janusz GIERSZEWSKI, prof. AP – Akademia Pomorska w Słupsku, kpt dr hab. Marcin GÓRNIKIEWICZ – WAT, dr hab. Adam HOŁUB, prof. WSPOL, dr hab. Łukasz JUREŃCZYK, prof. UKW, dr hab. Marcin JURGILEWICZ, prof. PRZ – Politechnika Rzeszowska, dr hab. Zbigniew KARPUS, prof. UMK, dr hab. Karol KICZKA, prof. UW, insp. dr hab. Iwona KLONOWSKA, prof. WSPOL, dr hab. Bogdan KOSOWSKI, prof. UJ, dr hab. Jan MACIEJEWSKI, prof. UW, płk dr hab. Szymon MITKOW, prof. WAT, dr hab. Eugeniusz MOCZUK, prof. URZ, dr hab. Andrzej PIECZYWOK, prof. UKW, płk dr hab. Piotr PŁONKA, prof. AMW, dr hab. Mariusz RUSZEL, prof. PRZ – Instytut PE, dr hab. Piotr SIEMIĄTKOWSKI, prof. UMK, insp. dr hab. Jarosław STRUNIAWSKI – WSPOL, dr hab. Monika SZYŁKOWSKA, prof. WAT, dr hab. Jarosław TOMASIEWICZ, prof. UŚ, dr hab. Aleksandra TRZCIELIŃSKA-POLUS, prof. UO, dr hab. Agata TYBURSKA, prof. WSPOL, dr hab. Andrzej URBAN, prof. WSPOL, dr hab. Andrzej URBANEK, prof. AP – Akademia Pomorska w Słupsku, dr hab. Zdzisław ZAGÓRSKI, prof. UW, insp. dr Andrzej ŻYLIŃSKI, prof. WSPOL, gen. bryg. dr Robert JĘDRYCHOWSKI – KG ŻW, dr Robert MAJKUT – WSB, ppłk dr inż. Paweł MAJDAN – AszWoj, dr Aneta BARANOWSKA – UKW, ppłk dr Radosław BIELAWSKI – AszWoj, dr Patrycja BRYCZEK-WRÓBEL – WAT, ppłk dr Jarosław CYMERSKI – SOP, dr Daria HOFMAN – WSB, dr Katarzyna JĘDRZEJCZYK-KULINIAK – UW, dr Paweł KAMIŃSKI – PWSZ, dr inż. Przemysław KORNACKI – SAN, dr Wawrzyniec KOWALSKI – WAT, dr Marcin LIPKA – P4 Sp. z o.o.,

dr Robert MAJKUT – WSB, dr Bartosz MAZIARZ – Uniwersytet Opolski, dr Natalia MOCH – WAT, dr Kamil MROCZKA – UW, dr Wojciech OPIOŁA – UO, dr Paweł PAJORSKI – WSPBI APEIRON, dr Marcin PAWĘSKA – MWSLiT, dr inż. Jarosław STELMACH – WSBPI APEIRON w Krakowie, dr Michał STĘPIŃSKI – SAN, dr Małgorzata STOCHMAL – UW, dr Jan ŚWIDERSKI – WSB, dr Patryk TOMASZEWSKI – UMK.

Komitet Organizacyjny Kongresu:

- mjr rez. dr inż. Jarosław Stelmach – Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego, tel. 531419151
- Magdalena Sierakowska – Zastępca Przewodniczącego, tel. 574800166
- dr Bartosz Maziarz - Zastępca Przewodniczącego
- dr Natalia Moch – Zastępca Przewodniczącego
- Marcin Kożuszek – Zastępca Przewodniczącego ds. Partnerów Technicznych, tel.: 790426668
- Agata Szmigiel – Zastępca Przewodniczącego ds. Współpracy Międzynarodowej

Sekretariat Kongresu:

- Magdalena Sierakowska – Kierownik Sekretariatu Kongresu
- Nikola Lalek – Safety Project
- Kamila Babś – Safety Project
- Paula Wiszka – Safety Project
- Kacper Lew – Naukowe Koło Działań Antyterrorystycznych i Kontrterrorystycznych WSBPII Apeiron w Krakowie

Kontakt:

- Sekretariat Kongresu, tel.: 574800166, e-mail: kongres@safeplace.edu.pl

Członkowie Komitetu Organizacyjnego Kongresu:

- dr hab. Mariusz Ruszel, prof. PRz – Politechnika Rzeszowska – Instytut Polityki Energetycznej
- dr Michał Stępiński – Urząd Komisji Nadzoru Finansowego
- dr Aneta Baranowska – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy
- dr Marcin Lipka – P4 sp. z o.o.
- dr Paweł Pajorski – WSBPII Apeiron
- mgr inż. Adam Świder - Wojskowa Akademia Techniczna
- Izabela Mucha – Wojskowa Akademia Techniczna
- Marcin Pyclik – Polska Izba Ochrony
- Przemysław Szczuka – ARITECH a Carrier Fire & Security brand
- Gaweł Szczęsny – Spy Shop

Partnerzy techniczni Kongresu SAFE PLACE 2021

Partnerzy złoci

Partnerzy srebrni

Partnerzy brązowi

Nikoła Lalek
Safety Project sp. z o.o.

Rozdział 4. Sprawozdanie z Kongresu Safe Place 2021

W dniach 20-22 października 2021 roku w Wojskowej Akademii Technicznej im. Jarosława Dąbrowskiego w Warszawie odbył się **IV Ogólnopolski Kongres Naukowo-Techniczny SAFE PLACE 2021 *Bezpieczeństwo antyterrorystyczne budynków użyteczności publicznej. Dobre praktyki i rekomendacje.*** Cykliczne wydarzenie na stałe wpisało się w kalendarz spotkań teoretyków i praktyków z zakresu bezpieczeństwa antyterrorystycznego. Liczba uczestników w porównaniu do lat poprzednich zwiększyła się, co świadczy o merytorycznej sile wydarzenia, które co roku przyciąga do współpracy nowe instytucje. Tak było i w tym roku. Ponadto czwarta edycja SAFE PLACE poszczycić się może patronatem honorowym Dyrektora Rządowego Centrum Bezpieczeństwa, Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego, Dyrektora CEPOL-u, JM Rektora Wojskowej Akademii Technicznej im. Jarosława Dąbrowskiego w Warszawie, JM Rektora Uniwersytetu Opolskiego, JM Rektora Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie oraz PKP S.A. Wpłynęło to znacznie na podniesienie prestiżu tego wydarzenia.

Uroczyste rozpoczęcie Kongresu SAFE PLACE 2022

Organizatorzy wydarzenia, czyli Wydział Bezpieczeństwa, Logistyki i Zarządzania Wojskowej Akademii Technicznej im. Jarosława Dąbrowskiego w Warszawie, Dolnośląski Wydział Bezpieczeństwa i Nauk Społeczno-Prawnych we Wrocławiu - Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie, Instytut Nauk o Polityce i Administracji Uniwersytetu Opolskiego oraz firma Safety Project – dołożyli wszelkich starań, by osiągnąć jak najwyższy poziom merytoryczny i organizacyjny wydarzenia. Było to możliwe dzięki współpracy z instytucjami naukowymi, które pełniły funkcję współorganizatorów naukowych. Spośród nich należy wymienić Wyższą Szkołę Policji w Szczytnie, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy – Wydział Nauk o Polityce i Administracji, Politechnikę Rzeszowską – Instytut Polityki Energetycznej im. Ignacego Łukasiewicza, Naukowe Koło Działań Antyterrorystycznych i Kontrterrorystycznych – Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie, Akademickie Koło Naukowe Security&Society Uniwersytetu Wrocławskiego, Koło Naukowe Bezpieczeństwa Narodowego Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie, Koło Naukowe Securitas et Defensio Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie oraz Zakład Socjologii Grup Dyspozycyjnych Uniwersytetu Wrocławskiego. Grono naukowe tychże instytucji stanowiło istotny głos w debatach eksperckich odbywających się w trakcie Kongresu. Kluczowe było także wsparcie ze strony współorganizatorów instytucjonalnych, do których grona należeli: Urząd Komisji Nadzoru Finansowego, Oddział Specjalny Żandarmerii Wojskowej w Warszawie, Związek Banków Polskich, Polska Izba Ochrony, International Bodyguard Association Poland, Polska Izba Systemów Alarmowych, Polskie Towarzystwo Bezpieczeństwa Narodowego, Centrum Ratownictwa sp. z o.o., Ogólnopolskie Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Zabezpieczeń Technicznych i Zarządzania Bezpieczeństwem „POLALARM” oraz ARITECH – Carrier Fire& Security brand.

W kongresie wzięło udział kilkunastu partnerów technicznych, którzy prezentowali najnowsze rozwiązania i technologie z obszaru zabezpieczeń technicznych, dzięki czemu uczestnicy wydarzenia mogli zaktualizować i usystematyzować wiedzę z tego obszaru.

Patronat medialny nad wydarzeniem objęli: Wydawnictwo DIFIN, Portal ludzi akcji Special OPS, Portal branży ochrony a&s, Portal alarmy.org, Magazyn Ochrona i bezpieczeństwo obiektów i biznesu, Militaria.pl oraz Militarny magazyn MILMAG.

Tegoroczna edycja Kongresu SAFE PLACE wyróżniała się od poprzednich pod kilkoma względami. Po pierwsze, zmieniono lokalizację na Wojskową Akademię Techniczną w Warszawie i połączono Kongres SAFE PLACE wraz z obchodami 70. rocznicy powstania Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie oraz 10. rocznicą powołania dyscypliny

naukowej nauki o bezpieczeństwie. Po drugie, prezentowane panele tematyczne zostały rozbudowane w celu kompleksowego omówienia poszczególnych kwestii. Bezpieczeństwo antyterrorystyczne swym zasięgiem obejmuje szereg zagadnień, które dzięki obecności teoretyków i praktyków w znacznej części udało się omówić w zorganizowanych dyskusjach. Czwarta edycja wyróżniała się większym naciskiem skierowanym na ukazanie rozwiązań praktycznych prezentowanych przez partnerów technicznych wydarzenia. Kongres SAFE PLACE to nie tylko teoria, to również praktyka i technologia, prezentowana poprzez pokazy najnowocześniejszych sprzętów z zakresu szeroko pojętego bezpieczeństwa. Tym samym uczestnicy kongresu mieli okazję zapoznać się z ofertą przedstawioną przez firmy wiodące na rynku polskim i zagranicznym.

Uroczyste rozpoczęcie Kongresu SAFE PLACE 2022 prowadzone przez dr Natalię Moch oraz mjr. rez. dr. inż. Jarosława Stelmacha

Oficjalne rozpoczęcie Kongresu SAFE PLACE miało miejsce 20 października 2021 r. Uroczystą inaugurację prowadzili dr Natalia Moch – przedstawicielka Wojskowej Akademii Technicznej oraz mjr rez. dr inż. Jarosław Stelmach – Prezes Zarządu Safety Project sp. z o.o. Po powitaniu przybyłych gości, przedstawiciele instytucji, które szczególnie przyczyniły się do organizacji wydarzenia, zostali obdarowani pamiątkowymi statuetkami.

Statuetki SAFE PLACE 2021

Wystąpieniem wprowadzającym było przemówienie JM Rektora-Komendanta Wojskowej Akademii Technicznej im. Jarosława Dąbrowskiego w Warszawie, płk. prof. dr. hab. inż. Przemysława Wachulaka z okazji 70. rocznicy powstania Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie oraz 10. rocznicy powołania dyscypliny naukowej nauki o bezpieczeństwie.

JM Rektora-Komendanta Wojskowej Akademii Technicznej im. Jarosława Dąbrowskiego w Warszawie – płk. prof. dr. hab. inż. Przemysław Wachulak

Kolejno wystąpili przedstawiciele organizatorów i patronów honorowych: Przewodniczący Komitetu Naukowego Kongresu – prof. dr. hab. Kuba Jałoszyński, Zastępca

Dyrektora Rządowego Centrum Bezpieczeństwa – Grzegorz Matyasik oraz Zastępcę Komendanta Głównego Żandarmerii Wojskowej – gen. bryg. Robert Jędrychowski.

Grzegorz Matyasik, Zastępca Dyrektora Rządowego Centrum Bezpieczeństwa

Po uroczystej inauguracji Kongresu SAFE PLACE 2021 rozpoczęła się pierwsza z zaplanowanych przez organizatorów sesja – *Identyfikacja i ocena współczesnych zagrożeń dla obiektów użyteczności publicznej*. Jej moderatorami byli dyrektor Instytutu Bezpieczeństwa i Obronności Wydziału Bezpieczeństwa, Logistyki i Zarządzania Wojskowej Akademii Technicznej, dr Patrycja Bryczek-Wróbel oraz dziekan Dolnośląskiego Wydziału Bezpieczeństwa i Nauk Społeczno-Prawnych we Wrocławiu WSBPiI „Apeiron”, mjr rez. dr inż. Jarosław Stelmach. Sesja składała się z czterech wystąpień prelegentów, którzy zaprezentowali tematy dotyczące współczesnych zagrożeń dla obiektów użyteczności publicznej. Sesję pierwszą rozpoczął profesor Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza – Modrzewskiego, dr hab. Robert Borkowski, przedstawiając temat *Od Urban Security do Urban Resilience – nowe trendy w zarządzaniu bezpieczeństwem metropolii*. Następnie przedstawiciel Rządowego Centrum Bezpieczeństwa, dr inż. Witold Skomra zaprezentował referat dotyczący *Zagrożeń w obiektach stosujących Systemy Zarządzania Budynkami*. Profesor Akademii Kaliskiej, dr hab. Ireneusz T. Dziubek przedstawił temat *Broń samodzielną i ukryta w budynkach użyteczności publicznej – możliwości i zagrożenia*.

Wystąpienia prelegentów zakończył profesor Wojskowej Akademii Technicznej, dr hab. Jacek Bil, prezentując *Problematykę właściwego stosowania procedur dotyczących wyboru dostawców towarów i usług związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa obiektom publicznym*.

dr hab. Jacek Bil, prof. Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie

Zwieńczeniem sesji był panel ekspercki *Identyfikacja i ocena współczesnych zagrożeń dla obiektów użyteczności publicznej*, którego moderatorem był mjr rez. dr inż. Jarosław Stelmach. Ekspertami zaproszonymi do udziału w debacie byli: profesor Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, dr hab. Agata Tyburska, Dziekan Wydziału Bezpieczeństwa, Logistyki i Zarządzania WAT, płk dr hab. Szymon Mitkow, prof. WAT, przedstawiciel Departamentu Cyberbezpieczeństwa KPRM, ppłk rez. Robert Kośła oraz przedstawiciel Rządowego Centrum Bezpieczeństwa, dr inż. Witold Skomra.

Panel ekspercki

Identyfikacja i ocena współczesnych zagrożeń dla obiektów użyteczności publicznej

Moderator:

mjr rez. dr inż. Jarosław Stelmach – WSBPI Apeiron, Safety Project

Ekspert:

dr hab. Agata Tyburska, prof. WSPol – Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie

płk dr hab. Szymon Mitkow, prof. WAT – Wojskowa Akademia Techniczna

ppłk rez. Robert Kośla – Departament Cyberbezpieczeństwa KPRM

dr inż. Witold Skomra – Rządowe Centrum Bezpieczeństwa

Po krótkiej przerwie, przeznaczonej na dyskusje w kuluarach konferencyjnych, rozpoczęła się druga sesja pt. *Działania antyterrorystyczne i kontrterrorystyczne na rzecz bezpieczeństwa obiektów użyteczności publicznej*. Składała się ona z czterech wystąpień prelegentów oraz panelu eksperckiego. Moderatorami odpowiadającymi za przebieg sesji byli profesor Wojskowej Akademii Technicznej, dr hab. Jacek Bil oraz dziekan Dolnośląskiego Wydziału Bezpieczeństwa i Nauk Społeczno-Prawnych we Wrocławiu WSBPiI „Apeiron” mjr rez. dr inż. Jarosław Stelmach. Wystąpienie rozpoczęła przedstawicielka Polskiego Komitetu Normalizacyjnego Pani Joanna Skwarek, prezentując temat *Rola normalizacji w budowaniu europejskich zintegrowanych rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa powszechnego*.

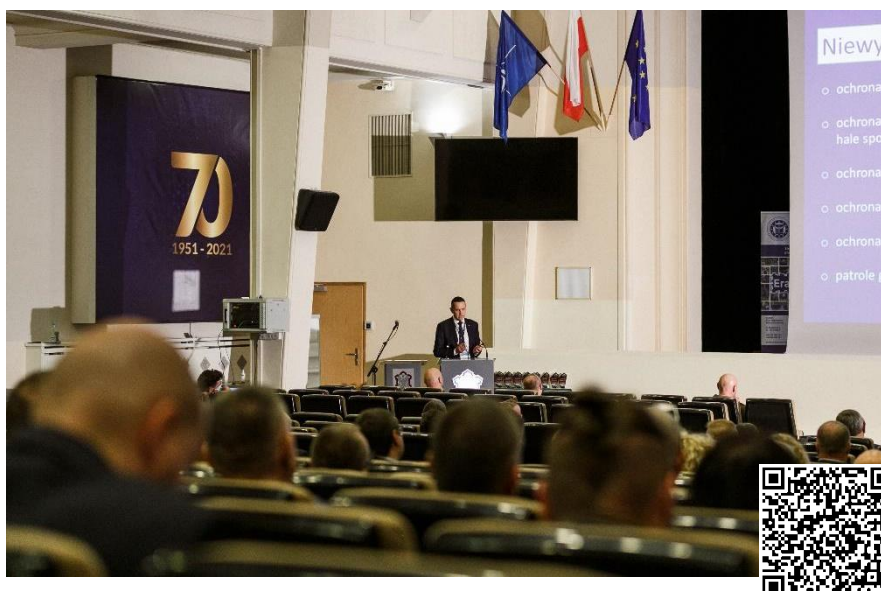
Joanna Skwarek – Polski Komitet Normalizacyjny

Przedstawiciel firmy ARITECH – Carrier Fire& Security brand, Pan Tomasz Żuk przedstawił ogólny zarys problematyki rozwiązań technicznych, omawiając *Rolę systemów zabezpieczeń w kształtowaniu bezpieczeństwa obiektów użyteczności publicznej.*

Tomasz Żuk – ARITECH – Carrier Fire & Security brand

Kolejny temat – *Model współpracy między prywatnym a publicznym sektorem bezpieczeństwa w kontekście przeciwdziałania zamachom*, przedstawił Prezes Zarządu Polskiej Izby Ochrony, Pan Marcin Pyclik.

Marcin Pyclik – Polska Izba Ochrony

Wystąpienia prelegentów zostały zakończone prezentacją mjr. rez. dr. inż. Jarosława Stelmacha pt. *Działania antyterrorystyczne – wyzwania i kierunki doskonalenia*.

mjr rez. dr inż. Jarosław Stelmach – WSBPI „Apeiron” w Krakowie, Safety Project sp. z o.o.

Drugą sesję zakończył panel ekspercki *Działania antyterrorystyczne i kontrterrorystyczne na rzecz bezpieczeństwa obiektów użyteczności publicznej*, moderowany przez Prezesa Zarządu firmy Safety Project sp. z o.o. mjr. rez. dr. inż. Jarosława Stelmacha. Ekspertami biorącymi udział w przedstawionym panelu byli prof. dr hab. Waldemar Zubrzycki, reprezentujący Wyższą Szkołę Policji w Szczytnie, przedstawiciel Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego – dr Michał Stępiński, przedstawiciel Wydziału Postępowań Administracyjnych Komendy Stołecznej Policji – nadkom. Piotr Hanusewicz oraz ppłk Tomasz Skolarus z Komendy Głównej Żandarmerii Wojskowej.

Panel ekspercki

Działania antyterrorystyczne i kontrterrorystyczne na rzecz bezpieczeństwa obiektów użyteczności publicznej

Moderator:

mjrrez. drinż. Jarosław Stelmach – WSBPI „Apeiron” w Krakowie, Safety Project sp. z o.o.

Eksperti:

prof. dr hab. Waldemar Zubrzycki – Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie

dr Michał Stępiński – Urząd Komisji Nadzoru Finansowego

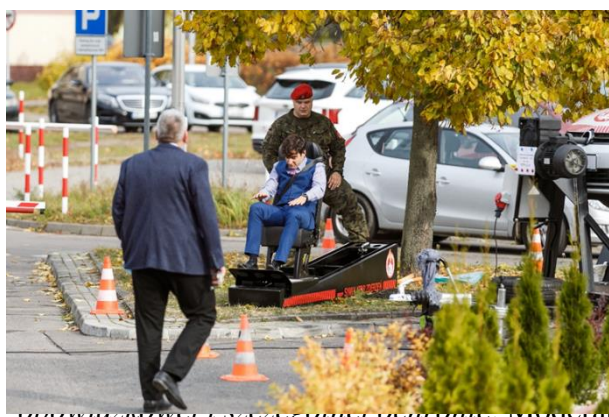
nadkom. Piotr Hanusewicz – Wydział Postępowań Administracyjnych Komendy Stołecznej Policji

ppłk Tomasz Skolarus – Komenda Główna Żandarmerii Wojskowej

Po zakończonym panelu eksperckim wszyscy uczestnicy zostali zaproszeni do wspólnego, pamiątkowego zdjęcia.

Przerwa w obradach merytorycznych została przeznaczona na pokaz sprzętu i wyposażenia specjalistycznego policyjnych i wojskowych sił specjalnych oraz prezentację ambulansu kryminalistycznego Żandarmerii Wojskowej. Ponadto uczestnicy kongresu mieli możliwość wzięcia udziału w ćwiczeniach praktycznych na symulatorze jazdy 3D oraz symulatorze zderzeń drogowych.

Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie – dr hab. Agata Tyburska oraz Prezes Zarządu firmy Safety Project sp. z o.o. – mjr rez. dr inż. Jarosław Stelmach. Swoje wystąpienie pt. *Ochrona antydronowa w bezpieczeństwie obiektów użyteczności publicznej* przedstawił Pan Zygmunt Rafał Trzaskowski – Prezes Zarządu Hertz New Technologies.

Następnie uczestnicy kongresu mieli możliwość wysłuchania debaty eksperckiej pt. *Bezpieczeństwo infrastruktury krytycznej oraz obiektów podlegających obowiązkowej i szczególnej ochronie*, która moderowana była przez mjr rez. dr inż. Jarosława Stelmacha. Ekspertami zaproszonymi do udziału w tym panelu byli Piotr Szufnara – przedstawiciel Rządowego Centrum Bezpieczeństwa, przedstawiciele Centrum Antyterrorystycznego Agencji

Bezpieczeństwa Wewnętrznego – mjr Beata Brzezińska oraz mjr Damian Szlachter, profesor Wojskowej Akademii Technicznej – dr Jacek Woźniak oraz Maciej Nowacki – przedstawiciel firmy Ela-Compil.

Panel ekspercki
Bezpieczeństwo infrastruktury krytycznej oraz obiektów podlegających obowiązkowej i szczególnej ochronie

Moderator:

mjr rez. dr inż. Jarosław Stelmach – WSBPI „Apeiron” w Krakowie, Safety Project sp. z o.o.

Ekspert:

dr Jacek Woźniak, prof. WAT – Wojskowa Akademia Techniczna

Piotr Szufnara – Rządowe Centrum Bezpieczeństwa

mjr Beata Brzezińska – CAT ABW

mjr Damian Szlachter – CAT ABW

Maciej Nowacki – Ela-Compil

W tym samym czasie odbywała się IV sesja: *Ochrona obiektów niepodlegających ochronie (szkoły, uczelnie, centra handlowe, obiekty kultury, administracji publicznej, kościoły, siedziby firm i korporacji, itp.)*. Jej moderatorami byli prof. dr hab. Waldemar Zubrzycki z Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie oraz ppłk SOP dr Jarosław Cymerski.

W czasie sesji naukowej swoje wystąpienie zaprezentowało dwóch prelegentów. Dr Bogumiła Pawlaczyk z Akademii Kaliskiej zreferowała temat: *Wyzwania i problemy ochrony obiektów zamkniętych na przykładzie hali widowiskowo-sportowej „Arena Kalisz”*. Drugim prelegentem był Pan Radosław Drązkiewicz, reprezentujący firmę Dussmann Polska, który omówił temat *Serwisy techniczne jako element systemu bezpieczeństwa obiektu*

użyteczności publicznej. Sesję IV zakończył panel ekspercki *Ochrona obiektów niepodlegających ochronie*, którego moderatorem był ppłk SOP dr Jarosław Cymerski. Podczas debaty grono eksperckie reprezentowali: ppłk rez. dr inż. Tomasz Białek, Prezes Zarządu Polskiej Izby Ochrony – Pan Marcin Pyclik, przedstawiciel Szpitala Czerniakowskiego sp. z o.o. – Pan Iwo Kożuchowski, mgr inż. Jarosław Jaźwiński – Prezes Zarządu DFE Security oraz Marcin Kożuszek z Fundacji Polski Instytut Bezpieczeństwa i Obronności.

**Panel ekspercki
Ochrona obiektów niepodlegających ochronie**

Moderator:

ppłk SOP dr Jarosław Cymerski – SOP

Eksperti:

ppłk rez. dr inż. Tomasz Białek

Marcin Pyclik – Polska Izba Ochrony

Iwo Kożuchowski – Szpital Czerniakowski sp. z o.o.

mgr inż. Jarosław Jaźwiński – DFE Security

Marcin Kożuszek – Polski Instytut Bezpieczeństwa i Obronności, Safety Project sp. z o.o.

Po krótkiej przerwie ponownie rozpoczęły się dwie sesje naukowe. Sesja V dotyczyła *Bezpieczeństwa fizycznego obiektów i infrastruktury rynku finansowego*. Moderatorami byli: przedstawicielka Wojskowej Akademii Technicznej – dr Natalia Moch oraz Wiceprezes Zarządu Safety Project sp. z o.o. i Członek Zarządu Fundacji Polski Instytut

Bezpieczeństwa i Obronności Marcin Kozuszek. Reprezentant Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego – dr Michał Stępiński omówił temat *Obejmowanie obiektów rynku finansowego obowiązkową ochronią. Analiza obowiązującego stanu formalno-prawnego.*

dr Michał Stępiński – Urząd Komisji Nadzoru Finansowego

Następnie uczestnicy konferencji mieli możliwość wysłuchania panelu eksperckiego moderowanego przez Pana Marcina Kozuszka. Tematem debaty było *Bezpieczeństwo fizyczne obiektów i infrastruktury rynku finansowego. Zagrożenia, rozwiązania, trendy.* Ekspertami, którzy wzięli udział w tej debacie, byli: przedstawiciel Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego – dr Michał Stępiński, nadkom. Piotr Hanusewicz z Wydziału Postępowań Administracyjnych Komendy Stołecznej Policji, Pan Łukasz Gruszczyński – przedstawiciel Związku Banków Polskich, PKO BPorazPan Maciej Brzyski z firmy ARITECH – Carrier Fire& Security brand.

Panel ekspercki

Bezpieczeństwo fizyczne obiektów i infrastruktury rynku finansowego. Zagrożenia, rozwiązania, trendy

Moderator:

Marcin Kożuszek –Polski Instytut Bezpieczeństwa i Obronności, Safety Project sp. z o.o.

Eksperci:

dr Michał Stępiński – Urząd Komisji Nadzoru Finansowego
nadkom. Piotr Hanusewicz – Wydział Postępowań Administracyjnych Komendy Stołecznej Policji
Łukasz Gruszczyński – Związek Banków Polskich, PKO BP
Maciej Brzyski – ARITECH – Carrier Fire & Security brand

Uczestnicy Kongresu SAFE PLACE 2021 mieli możliwość uczestniczyć również w równoległej sesji (VI), której moderatorami byli Prezes Zarządu Safety Project sp. z o.o. – mjr rez. dr inż. Jarosław Stelmach oraz dr Justyna Stochaj z Wojskowej Akademii Technicznej. Swoje wystąpienie o temacie *Szkolenia online jako przyszłościowe rozwiązanie do budowania powszechnej świadomości antyterrorystycznej w obiektach użyteczności publicznej* zaprezentował moderator sesji – mjr rez. dr inż. Jarosław Stelmach.

mjr rez. dr inż. Jarosław Stelmach, WSBPI „Apeiron” w Krakowie, Safety Project sp. z o.o.

Wystąpienie było wprowadzeniem do panelu eksperckiego pt. *Edukacja antyterrorystyczna w bezpieczeństwie obiektów użyteczności publicznej*. Ekspertami zaproszonymi do tego panelu byli: dr hab. Robert Borkowski, prof. Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza-Modrzewskiego w Krakowie, prof. dr hab. Waldemar Zubrzycki z Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie oraz ppłk rez. dr inż. Marcin Lipka, reprezentujący P4 sp. z o.o.

Panel ekspercki
Edukacja antyterrorystyczna w bezpieczeństwie obiektów użyteczności publicznej

Moderator:

mjr rez. dr inż. Jarosław Stelmach – WSBPI Apeiron, Safety Project sp. z o.o.

Eksperci:

dr hab. Robert Borkowski, prof. KAAF - Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza-Modrzewskiego

prof. dr hab. Waldemar Zubrzycki – Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie

ppłk rez. dr inż. Marcin Lipka – P4 sp. z o.o.

Pierwszy dzień Kongresu SAFE PLACE 2021 zakończył się po sześciu sesjach, które obejmowały sześć paneli eksperckich, trzynaście indywidualnych wystąpień, prezentację pojazdów, sprzętów i wyposażenia specjalistycznego policyjnych oraz wojskowych sił specjalnych, ćwiczeń praktycznych na symulatorze jazdy 3D oraz symulatorze zderzeń drogowych, prezentacji ambulansu kryminalistycznego Żandarmerii Wojskowej.

Zwienieczeniem pierwszego dnia kongresu był występ artystyczny Chóru Wojskowej Akademii Technicznej im. Jarosława Dąbrowskiego w Warszawie oraz wieczór

autorski z autorami wybranych publikacji w obszarze bezpieczeństwa w konwencji spotkania dyskusyjnego.

Występ artystyczny Chóru Wojskowej Akademii Technicznej im. Jarosława Dąbrowskiego w Warszawie

Podczas drugiego dnia Kongresu SAFE PLACE 2021 uczestnicy wzięli udział w czterech sesjach, które obejmowały cztery panele eksperckie, siedem indywidualnych wystąpień oraz warsztaty praktyczne. Drugi dzień obrad rozpoczęły dwie sesje odbywające się równolegle. Sesja VII została poświęcona 10. rocznicy dyscypliny naukowej nauki o bezpieczeństwie. W ramach panelu odbyła się debata *W dziesiątą rocznicę nauk o bezpieczeństwie – doświadczenia, oceny i prognozy*. Moderatorami tego panelu zostali JM Rektor Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie – dr hab. Juliusz Piwowarski, prof. WSBPI Apeiron oraz dr hab. Janusz Gierszewski, prof. Akademii Pomorskiej w Słupsku. Ekspertami zaproszonymi do udziału w sesji byli przedstawiciele Wojskowej Akademii Technicznej – prof. dr hab. Marian Cieślarczyk, prof. dr hab. inż. Piotr Sienkiewicz, prof. dr hab. inż. Tadeusz Szczurek, prof. dr hab. inż. Waldemar Kitler reprezentujący Akademię Sztuki Wojennej oraz dr hab. inż. Bogdan Zdrodowski, prof. Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie.

Sesja VII

W dziesiątą rocznicę nauk o bezpieczeństwie – doświadczenia, oceny i prognozy

Moderatorzy:

dr hab. Juliusz Piwowarski, prof. WSBPI Apeiron

dr hab. Janusz Gierszewski, prof. AP – Akademia Pomorska w Słupsku

Eksperti:

prof. dr hab. Marian Cieślarczyk – Wojskowa Akademia Techniczna

prof. dr hab. inż. Waldemar Kitler – Akademia Sztuki Wojennej

prof. dr hab. inż. Piotr Sienkiewicz – Wojskowa Akademia Techniczna

prof. dr hab. inż. Tadeusz Szczurek – Wojskowa Akademia Techniczna

dr hab. inż. Bogdan Zdrodowski, prof. WSPol – Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie

Uczestnicy mogli również wziąć udział w drugiej sesji poświęconej *Bezpieczeństwu antyterrorystycznemu obszarów kolejowych*. Moderatorem był Prezes Zarządu Safety Project sp. z o. o. mjr rez. dr inż. Jarosław Stelmach. Sesję rozpoczęło wystąpienie przedstawiciela PKP S.A. – Michała Zagalskiego, który omówił temat *Działania organizacyjno-techniczne w obszarze minimalizacji ryzyka powstania zagrożeń na dworcach kolejowych*. Wystąpienie Pana Dyrektora było wprowadzeniem do debaty eksperckiej pod tytułem *Bezpieczeństwo antyterrorystyczne obszarów kolejowych*. W panelu udział wzięli Wiceprezes Urzędu Transportu Kolejowego – Kamil Wilde, profesor Akademii Kaliskiej – dr hab. Ireneusz T. Dziubek, Dyrektor Projektu w Biurze Bezpieczeństwa PKP S.A. – Michał Zagalski, przedstawiciel Wojskowej Akademii Technicznej – dr inż. Mieczysław Magierski, Dariusz Marczyński z Rządowego Centrum Bezpieczeństwa oraz przedstawiciele partnerów technicznych – Pan Przemysław Szczuka z ARITECH – Carrier Fire& Security brand oraz Pan Dariusz Kafkaz z RCS Engineering.

Panel ekspercki
Bezpieczeństwo antyterrorystyczne obszarów kolejowych

Moderator:

mjr rez. dr inż. Jarosław Stelmach – WSBPI Apeiron w Krakowie, Safety Projectsp. z o.o.

Eksperti:

Kamil Wilde – Wiceprezes Urzędu Transportu Kolejowego

dr hab. Ireneusz T. Dziubek, prof. Akademii Kaliskiej – Akademia Kaliska

Michał Zagalski – PKP S.A.

dr inż. Mieczysław Magierski – Wojskowa Akademia Techniczna

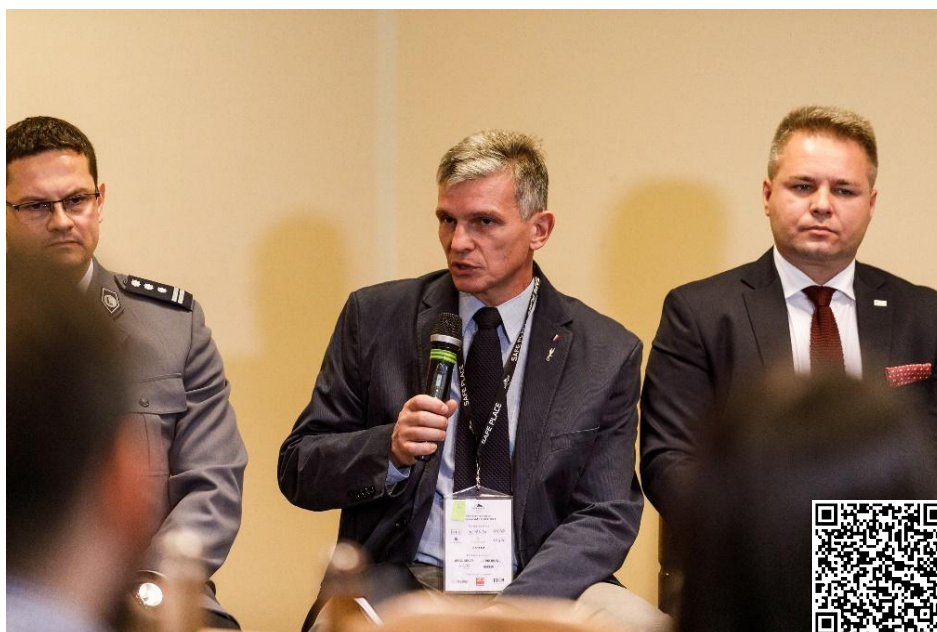
Dariusz Marczyński – Rządowe Centrum Bezpieczeństwa

Przemysław Szczuka – ARITECH – Carrier Fire& Security brand

Dariusz Kafka – RCS Engineering

Następnie w dwóch salach odbyły się prezentacje przedstawicieli partnerów technicznych wydarzenia. Uczestnicy Kongresu SAFE PLACE 2021 mogli wysłuchać wystąpienia pt. *Integracja systemów bezpieczeństwa w obiektach z GEMOS adv. PSIM*, przedstawiciela firmy Ela-Compil – Pana Łukasza Głowińskiego, a następnie Pan Konrad Szadkowski z firmy AssaAbloy przedstawił temat *ABLOY Protec2 CLIQ – kontrola dostępu do zadań specjalnych*. Reprezentant firmy SALTO Systems – Pan Przemysław Dawidziuk omówił temat *SALTO ProAccess Space – bezpieczeństwo dostosowane do Twoich potrzeb*, a mgr inż. Leszek Schmidt z firmy C&C Partners, zaprezentował temat *Zarządzanie sytuacjami kryzysowymi za pomocą systemu integrującego PSIM WinGuard. Obsługa zdarzeń w sposób przewidywalny i znormalizowany w celu osiągnięcia pożądanego rezultatu*. Sesję prezentacji partnerów technicznych zakończyło wystąpienie pt. *Wykrywanie zagrożeń terrorystycznych poprzez system skanowania podwozi pojazdów mechanicznych UVeye*, które przedstawił Marcin Stępień z firmy PRODUS. Następnie dr hab. Marcin Jurgilewicz, profesor Politechniki

Rzeszowskiej, omówił zagadnienie *Bezpieczeństwa zgromadzeń organizowanych na terenie uczelni*, będące wprowadzeniem do kolejnej debaty eksperckiej pt. *Ochrona AT zgromadzeń, imprez masowych oraz biegów ulicznych*. Moderatorem sesji był dziekan Dolnośląskiego Wydziału Bezpieczeństwa i Nauk Społeczno-Prawnych we Wrocławiu WSBPiI „Apeiron”, mjr rez. dr inż. Jarosław Stelmach. Ekspertami biorącymi udział w sesji naukowo-praktycznej byli przedstawiciele Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie – prof. dr hab. Waldemar Zubrzycki oraz insp. dr hab. Jarosław Struniawski, dr hab. Marcin Jurgilewicz, prof. PRz, Prezes Zarządu Polskiej Izby Ochrony – Pan Marcin Pyclika także przedstawiciele partnerów technicznych – Prezes Zarządu Hertz New Technologies – Zygmunt Rafał Trzaskowski i Prezes Zarządu DFE Security – mgr inż. Jarosław Jaźwiński.

**Ochrona AT zgromadzeń, imprez masowych oraz biegów ulicznych
Sesja naukowo-praktyczna**

Moderator:

mjr rez. dr inż. Jarosław Stelmach – WSBPI Apeiron w Krakowie, Safety Project sp. z o.o.

Eksperci:

prof. dr hab. Waldemar Zubrzycki – Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie

insp. dr hab. Jarosław Struniawski – Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie

dr hab. Marcin Jurgilewicz, prof. PRz – Politechnika Rzeszowska

Marcin Pyclik – Polska Izba Ochrony

Zygmunt Rafał Trzaskowski – Hertz New Technologies

mgr inż. Jarosław Jaźwiński – DFE Security

Uczestnicy Kongresu SAFE PLACE 2021 mieli możliwość uczestnictwa w trwającej równolegle sesji *Bezpieczeństwo w cyberprzestrzeni – dobre praktyki i rekomendacje*. Moderatorem tego panelu eksperckiego był profesor Wojskowej Akademii Technicznej dr hab. Jacek Bil. Ekspertami biorącymi udział w panelu byli: dr hab. Monika Szyłkowska, prof. WAT – Prorektor ds. studenckich Wojskowej Akademii Technicznej, Dyrektor Morskiego Centrum Cyberbezpieczeństwa – dr hab. Jerzy Kosiński, prof. AMW, płk dr inż. Mariusz Chmielewski – Zastępca Dyrektora Narodowego Centrum Bezpieczeństwa Cyberprzestrzeni oraz przedstawiciel Rządowego Centrum Bezpieczeństwa – Pan Jarosław Pudzianowski.

Bezpieczeństwo w cyberprzestrzeni – dobre praktyki i rekomendacje

Moderator

dr hab. Jacek Bil, prof. WAT – Wojskowa Akademia Techniczna

Eksperci:

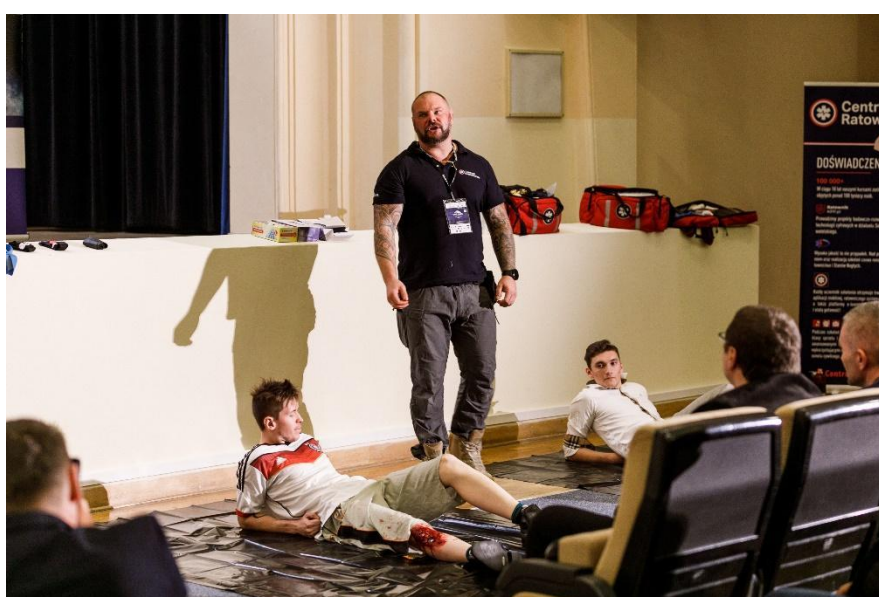
dr hab. Monika Szyłkowska, prof. WAT – Prorektor ds. studenckich Wojskowej Akademii Technicznej

dr hab. Jerzy Kosiński, prof. AMW – Dyrektor Morskiego Centrum Cyberbezpieczeństwa

płk dr inż. Mariusz Chmielewski – Z-ca Dyrektora Narodowego Centrum Bezpieczeństwa Cyberprzestrzeni

Jarosław Pudzianowski – Rządowe Centrum Bezpieczeństwa

Drugi dzień Kongresu SAFE PLACE 2021 obfitował również w elementy praktyczne. Zrealizowane zostały warsztaty praktyczne z obszaru bezpieczeństwa i pierwszej pomocy, w czasie których uczestnicy Kongresu zostali podzieleni na cztery grupy szkoleniowe i przechodząc przez kolejne sale, brali udział w bezpośrednich działaniach wzbogacających ich wiedzę i kompetencje. Podczas modułu prowadzonego przez Centrum Ratownictwa uczestnicy szkolili się z obszaru udzielania pierwszej pomocy w czasie zamachu.

Warsztaty praktyczne – Udzielanie pierwszej pomocy – Centrum Ratownictwa

Równocześnie druga grupa brała udział w praktycznych zajęciach z obszaru reagowania na wybrane metody działania sprawców. Uczestnicy mieli okazję, by zdobyć wiedzę i realnie przećwiczyć rekomendowane zachowania z obszaru reagowania na zamach masowego zabójcy, postępowania w sytuacji zakładniczej, czy odnalezienia niebezpiecznego przedmiotu. Ochotnicy mogli także zapoznać się z zasadami korzystania z formularza przyjęcia informacji o zagrożeniu oraz spróbować swoich sił w symulowanej rozmowie telefonicznej ze sprawcą informującym o podłożeniu ładunku wybuchowego w obiekcie. Istotną częścią zajęć było także omówienie dobrych praktyk i rekomendacji w zakresie ostrzegania, alarmowania i ewakuacji budynków. Ta część warsztatów praktycznych została przeprowadzona przez mjr. rez. dr. inż. Jarosława Stelmacha oraz Marka Pilewskiego z Safety Project sp. z o.o.

Warsztaty praktyczne – Reagowanie na zamachy – mjr rez. dr inż. Jarosław Stelmach, Marek Pilewski

Wysoką wartość merytoryczną prezentowały także realizowane równoległe sesje tematyczne ukazujące możliwości praktycznego wykorzystania zabezpieczeń technicznych w przygotowaniu i reagowaniu na zamachy. Podczas sesji przedstawiciele firmy CBC Poland zaprezentowali praktyczne możliwości wykorzystania sztucznej inteligencji w systemach bezpieczeństwa obiektów. Współorganizator Kongresu, firma ARITECH – Carrier Fire & Security Brand wskazała uczestnikom sesji możliwości wykorzystania systemów zabezpieczeń w kształtowaniu bezpieczeństwa obiektów użyteczności publicznej,

a przedstawiciele firmy Roger omówili sposoby wykorzystania bezpiecznych identyfikatorów w systemach kontroli dostępu.

Równocześnie firma RCS Engineering prezentowała przykładowe rozwiązania z zakresu zabezpieczania obszarów zewnętrznych, ukazując uczestnikom możliwości nowoczesnych systemów ochrony obwodowej oraz kamer – w tym kamer nasobnych. Przedstawiciele firmy Integra umożliwili praktyczną weryfikację funkcjonalności bramek i skanerów RTG wchodzących w skład Kompleksowego Systemu Ochrony, a reprezentanci DFE Security zapoznali uczestników z działaniem czytników kodów QR oraz zasadami integracji urządzeń z systemami entrancecontrol.

przez Hertz New Technologies.

Warsztaty praktyczne – Rozwiązania technologiczne w bezpieczeństwie

Możliwość praktycznego wykorzystania i sprawdzenia zaprezentowanych urządzeń i systemów cieszyła się dużym zainteresowaniem ze strony uczestników, którzy poprzez kontakt z partnerami technicznymi mogli wzbogacić się o nową wiedzę i zweryfikować możliwości zastosowania najnowszych technologii w swoich obiektach.

Prezentacje partnerów technicznych oraz uroczysty bankiet w Hotelu Karter zakończyły drugi dzień konferencji Kongresu SAFE PLACE 2021.

Trzeci dzień Kongresu SAFE PLACE 2021 obfitował w wystąpienia prelegentów. Uczestnicy wydarzenia mieli możliwość wysłuchania dziewiętnastu wystąpień indywidualnych w ramach ostatniej sesji: *Bezpieczeństwo antyterrorystyczne obiektów – teoria i praktyka*. Sesja była prowadzona przez trzech moderatorów, przedstawicieli Wojskowej Akademii Technicznej: dr. hab. Jacka Bila, prof. WAT i dr. Natalię Moch oraz dr. Magdalenę El Ghamari reprezentującą Collegium Civitas. W ostatniej merytorycznej sesji omówione zostały poszczególne zagadnienia z zakresu bezpieczeństwa. Uczestnicy kongresu mogli wysłuchać następujących wystąpień:

- *Wyzwania dla bezpieczeństwa w kontekście rozwoju transportu intermodalnego i multimodalnego w Polsce*, dr. Łukasz Foryś – Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie;
- *Entrance Control jako istotny element zabezpieczenia antyterrorystycznego obiektów użyteczności publicznej. Klasyfikacja, normy oraz dobór urządzeń*, mgr inż. Jarosław Jaźwiński – DFE Security;

- *Bezpieczeństwo w cyberprzestrzeni w dobie pandemii – uwarunkowania systemowe, prawne i infrastrukturalne – doświadczenia organu nadzoru nad rynkiem finansowym*, dr Kamil Mrocza MBA – Urząd Komisji Nadzoru Finansowego;
- *Bezpieczeństwo pod kontrolą – japońskie rozwiązania GANZ Security*, Krzysztof Skowroński – CBC Poland;
- *Zwiększenie skuteczności działania Policji na przykładzie rozwiązań zastosowanych w Mobilnym Punkcie Dystrybucyjnym Infrastruktury Teleinformatycznej (MPDIT)*, dr hab. Agata Tyburska, prof. WSPol – Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie, prof. dr hab. inż. Krzysztof Poźniak – Politechnika Warszawska, dr inż. Zbigniew M. Wawrzyniak – Politechnika Warszawska;
- *Kompleksowy System Ochrony – Sposób na przeciwdziałanie zagrożeniom obiektów infrastruktury krytycznej*, Robert Gawryś – INTEGRA BROP;
- *Ośrodki dla migrantów w narracji terrorystycznej*, dr Magdalena El Ghamari – Collegium Civitas;

dr Magdalena El Ghamari – Collegium Civitas

- *Wykorzystanie najnowszych technik symulacyjnych w szkoleniu desantowym pododdziałów kontrterrorystycznych Policji*, insp. dr hab. Jarosław Struniawski – Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie;

- *RACS 5 v2.0 – nie tylko kontrola dostępu. Nowe moduły wizualizacji oraz integracji w polskim systemie klasy Enterprise*, Łukasz Kanarek – ROGER;
- *Ataki sieciowe coraz powszechniejszym zagrożeniem*, płk rez. dr hab. inż. Waldemar Scheffs – Akademia Kaliska;
- *Porównanie sprzętowych i programowych zapór sieciowych*, mgr inż. Grzegorz Cichosz – Akademia Kaliska;
- *Korzyści i zagrożenia płynące z obecnych możliwości pozyskiwania informacji*, dr inż. Tomasz Zawadzki – Akademia Sztuki Wojennej;
- *Kompleksowe rozwiązania w ochronie obwodowej obiektów infrastruktury krytycznej*, Konrad Badowski – Axis Communications, Bartosz Rapp – RCS Engineering;
- *Propozycja strategii przygotowania zaplecza osobowego RP*, dr Marian Kryłowicz – WSKiZ Poznań;
- *Zarządzanie ryzykiem w agencji ochrony*, Jacek Grzechowiak – RiskResponse;
- *Odporność obiektów administracji publicznej na zakłócenia*, dr Krzysztof Szwarz – Wojskowa Akademia Techniczna;
- *Bezpieczeństwo na uczelniach – zagrożenia, przypadki, wnioski*, ppłk rez. dr Tomasz Białek – Collegium Civitas;

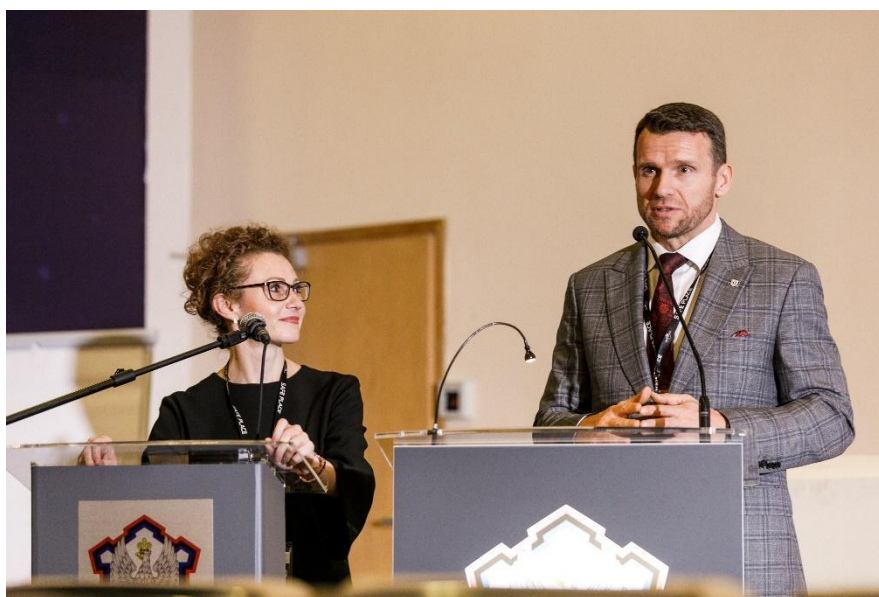

ppłk rez. dr Tomasz Białek – Collegium Civitas

- *Plany ochrony i załączniki antyterrorystyczne – zmiany w przepisach i procedurach uzgodnień*, Marcin Kożuszek – PIBiO, Safety Projectsp. z o.o.;

- *Technologia deepfake zagrożeniem dla zabezpieczeń biometrycznych*, Bartosz Biderman – Wojskowa Akademia Techniczna.

Obrady IV Ogólnopolskiego Kongresu SAFE PLACE 2021 zakończyło wystąpienie Dyrektor Instytutu Bezpieczeństwa i Obronności Wojskowej Akademii Technicznej dr Patrycji Bryczek – Wróbel oraz dziekana Dolnośląskiego Wydziału Bezpieczeństwa i Nauk Społeczno-Prawnych we Wrocławiu WSBPiI „Apeiron” mjr. rez. dr. inż. Jarosława Stelmacha.

Uroczyste zakończenie Kongresu SAFE PLACE 2021 prowadzone przez dr Patrycję Bryczek-Wróbel oraz mjr. rez. dr. inż. Jarosława Stelmacha

Tym samym kolejny, czwarty już Kongres SAFE PLACE przeszedł do historii. Trzy dni października upłynęły pod znakiem merytorycznych prelekcji, paneli dyskusyjnych oraz debat eksperckich, a także prezentacji nowoczesnych rozwiązań z zakresu bezpieczeństwa antyterrorystycznego. Konkludując, organizatorzy, którzy podjęli trud, by sprostać wymaganiom Szanownych Gości, już teraz zapraszają na przyszłoroczną V – jubileuszową edycję Kongresu SAFE PLACE, która odbędzie się w dniach 17-19 października 2022 roku. Istotne jest bowiem, aby dzielić się wiedzą i doświadczeniem, tym bardziej biorąc pod uwagę nieustannie modyfikujący się charakter zagrożeń terrorystycznych, a co za tym idzie powinność nieprzerwanego rozwoju dla sprostania wyzwaniom współczesnego świata.

Paula Wiszka
Safety Project sp. z o.o.

Rozdział 5. Wykaz debat eksperckich w czasie Kongresu Safe Place 2021

W niniejszej części raportu przedstawiamy Państwu przegląd debat eksperckich, które odbyły się w ramach Kongresu Safe Place 2021. Każdy z paneli został nagrany, a relacje z poszczególnych debat są udostępnione w formule bezpłatnej na kanale wiedzy o bezpieczeństwie Project SafeTY na platformie YouTube. Kody QR zamieszczone na zdjęciach przekierują Państwa bezpośrednio do materiałów filmowych.

Identyfikacja i ocena współczesnych zagrożeń dla obiektów użyteczności publicznej

Moderator:

mjr rez. dr inż. Jarosław Stelmach – WSBPI Apeiron, Safety Project sp. z o.o.

Eksperci:

dr hab. Agata Tyburska, prof. WSPol – Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie

płk dr hab. Szymon Mitkow, prof. WAT – Wojskowa Akademia Techniczna

ppłk rez. Robert Kośła – Departament Cyberbezpieczeństwa KPRM

dr inż. Witold Skomra – Rządowe Centrum Bezpieczeństwa

Działania antyterrorystyczne i kontrterrorystyczne na rzecz bezpieczeństwa obiektów użyteczności publicznej

Moderator:

mjrrez. drinż. Jarosław Stelmach – WSBPI Apeiron, Safety Project sp. z o.o.

Eksperti:

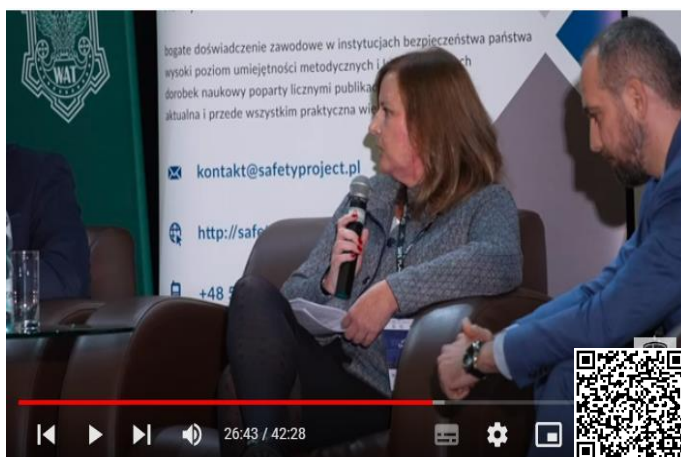
prof. dr hab. Waldemar Zubrzycki – Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie

dr Michał Stępiński – Urząd Komisji Nadzoru Finansowego

nadkom. Piotr Hanusewicz – WPA Komendy Stołecznej Policji

ppłk Tomasz Skolarus – Komenda Główna Żandarmerii Wojskowej

Bezpieczeństwo infrastruktury krytycznej oraz obiektów podlegających obowiązkowej i szczególnej ochronie

Moderator:

mjrrez. drinż. Jarosław Stelmach – WSBPI Apeiron, Safety Project sp. z o.o.

Eksperti:

dr Jacek Woźniak, prof. WAT – Wojskowa Akademia Techniczna
Piotr Szufnara – Rządowe Centrum Bezpieczeństwa
mjr Beata Brzezińska – CAT ABW
mjr Damian Szlachter – CAT ABW
Maciej Nowacki – Ela-Compil

Ochrona obiektów niepodlegających ochronie

Moderator:

ppłk SOP dr Jarosław Cymerski – SOP

Eksperti:

ppłk rez. dr inż. Tomasz Białek

Marcin Pyclik – Polska Izba Ochrony

Iwo Kożuchowski – Szpital Czerniakowski sp. z o.o.

mgr inż. Jarosław Jaźwiński – DFE Security

Marcin Kożuszek – Polski Instytut Bezpieczeństwa i Obronności, Safety Project sp. z o.o.

Bezpieczeństwo fizyczne obiektów i infrastruktury rynku finansowego.

Zagrożenia, rozwiązania, trendy

Moderator:

Marcin Kożuszek – Polski Instytut Bezpieczeństwa i Obronności, Safety Project sp. z o.o.

Eksperti:

dr Michał Stępiński – Urząd Komisji Nadzoru Finansowego

nadkom. Piotr Hanusewicz – Wydział Postępowań Administracyjnych KSP

Łukasz Gruszczyński – Związek Banków Polskich, PKO BP
Maciej Brzyski – ARITECH – Carrier Fire & Security brand

Edukacja antyterrorystyczna w bezpieczeństwie obiektów użyteczności publicznej

Moderator:

mjr rez. dr inż. Jarosław Stelmach – WSBPI Apeiron, Safety Projectsp. z o.o.

Eksperti:

dr hab. Robert Borkowski, prof. KAAFm - Krakowska Akademia
im. Andrzeja Frycza-Modrzewskiego

prof. dr hab. Waldemar Zubrzycki – Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie

ppłk rez. dr inż. Marcin Lipka – P4 sp. z o.o.

W dziesiątą rocznicę nauk o bezpieczeństwie – doświadczenia, oceny i prognozy

Moderatorzy:

dr hab. Juliusz Piwowarski, prof. WSBPI Apeiron

dr hab. Janusz Gierszewski, prof. AP– Akademia Pomorska w Słupsku

Eksperti:

prof. dr hab. Marian Cieślarczyk – Wojskowa Akademia Techniczna

prof. dr hab. inż. Waldemar Kitler – Akademia Sztuki Wojennej
prof. dr hab. inż. Piotr Sienkiewicz – Wojskowa Akademia Techniczna
prof. dr hab. inż. Tadeusz Szczurek – Wojskowa Akademia Techniczna
dr hab. inż. Bogdan Zdrodowski, prof. WSPol – Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie

Bezpieczeństwo antyterrorystyczne obszarów kolejowych

Moderator:

mjrrez. drinż. Jarosław Stelmach – WSBPI Apeiron w Krakowie, Safety Project sp. z o.o.

Eksperti:

Kamil Wilde – Wiceprezes Urzędu Transportu Kolejowego
dr hab. Ireneusz T. Dziubek, prof. Akademii Kaliskiej – Akademia Kaliska
Michał Zagalski – PKP S.A.
dr inż. Mieczysław Magierski – Wojskowa Akademia Techniczna
Dariusz Marczyński – Rządowe Centrum Bezpieczeństwa
Tomasz Żuk – ARITECH – Carrier Fire& Security brand
Dariusz Kafka – RCS Engineering

Ochrona AT zgromadzeń, imprez masowych oraz biegów ulicznych

Moderator

mjrrez. drinż. Jarosław Stelmach – WSBPI Apeiron, Safety Project sp. z o.o.

Eksperti:

prof. dr hab. Waldemar Zubrzycki – Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie
insp. dr hab. Jarosław Struniawski – Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie
dr hab. Marcin Jurgilewicz, prof. PRz – Politechnika Rzeszowska
Marcin Pyclik – Polska Izba Ochrony
Zygmunt Rafał Trzaskowski – Herz New Technologies
mgr inż. Jarosław Jaźwiński – DFE Security

Bezpieczeństwo w cyberprzestrzeni – dobre praktyki i rekomendacje

Moderator

dr hab. Jacek Bil, prof. WAT – Wojskowa Akademia Techniczna

Eksperti:

dr hab. Monika Szyłkowska, prof. WAT – Prorektor ds. studenckich
Wojskowej Akademii Technicznej

dr hab. Jerzy Kosiński, prof. AMW – Dyrektor Morskiego Centrum Cyberbezpieczeństwa
płk dr inż. Mariusz Chmielewski – Z-ca Dyrektora Narodowego Centrum
Bezpieczeństwa Cyberprzestrzeni
Jarosław Pudzianowski – Rządowe Centrum Bezpieczeństwa

Jarosław Stelmach

Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie
Safety Project sp. z o.o.

Marcin Kożuszek

Polski Instytut Bezpieczeństwa i Obronności, Safety Project sp. z o.o.

Rozdział 6. Zagadnienia problemowe i wnioski w obszarze bezpieczeństwa obiektów

W niniejszej części raportu zamieszczone zostały zagadnienia problemowe oraz wnioski dotyczące obszaru bezpieczeństwa obiektów użyteczności publicznej. Ich identyfikacja nastąpiła w dwojaki sposób. Po pierwsze, są one wynikiem ankiet wypełnionych przez uczestników kongresu, gdzie zostali oni poproszeni o wskazanie zagadnień problemowych wraz z wnioskami usprawniającymi działanie we wskazanym obszarze. Po drugie, zamieszczenie zagadnień problemowych w raporcie jest wynikiem wyizolowania ich z treści poszczególnych debat oraz wystąpień uczestników edycji 2021 kongresu. Tak zebrany materiał empiryczny został poddany korektom językowym i zabiegom weryfikacji i systematyzacji, a następnie został przedstawiony w stałym układzie: zagadnienie problemowe – wnioski. Redaktorzy raportu zaopatrzyli wybrane treści przypisami, wskazując źródła informacji lub wiedzy i ułatwiając tym samym głębszą eksplorację zagadnień przez czytelnika. Kolejność przedstawianych zagadnień wynika najczęściej z zakresu ich ogólności (od ogółu do szczegółu), choć ze względu na różnorodny charakter podejmowanych obszarów może sprawiać wrażenie przypadkowego.

1. Oparcie działań antyterrorystycznych na pojęciu przestępstwa o charakterze terrorystycznym

a. Zagadnienie problemowe – opis

Ustawowe działania antyterrorystyczne i kontrterrorystyczne opierają się na definicji zdarzenia o charakterze terrorystycznym, przez które ustawodawca rozumie „sytuację, co do której istnieje podejrzenie, że powstała na skutek przestępstwa o charakterze terrorystycznym, o którym mowa w art. 115 § 20 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, lub zagrożenie zaistnienia takiego przestępstwa”. Co więcej, większość wprowadzonych przez ustawę antyterrorystyczną rozwiązań opiera się na spełnieniu warunku zaistnienia przesłanek tego zdarzenia. Ich wystąpienie często dopiero warunkuje możliwość wprowadzenia określonych – nadzwyczajnych środków i narzędzi. Najważniejszymi z nich jest na przykład możliwość określenia miejsca prowadzenia działań antyterrorystycznych przez dowódcę policyjnego – a tym samym wydania decyzji o ewakuacji na określonym obszarze czy w

obiekcie, możliwość prowadzenia działań kontrterrorystycznych przez siły specjalne oraz powołanie instytucji specjalnego użycia broni. W samej definicji zdarzenia o charakterze terrorystycznym widoczne jest też kolejne odwołanie – tym razem do definicji przestępstwa o charakterze terrorystycznym. Ma to znaczenie praktyczne, ponieważ w przypadku potencjalnego zamachu w obiekcie, ocena przesłanek czynu, a przede wszystkim motywacji sprawcy będzie warunkowała podjęcie nadzwyczajnych działań – w tym antyterrorystycznych. Aby to było możliwe, funkcjonariusz kierujący działaniami na miejscu zdarzenia powinien ocenić, czy istnieje podejrzenie, że sprawcy można przypisać takie przestępstwo. Zgodnie z art. 115 § 20 Kodeksu karnego, przestępstwem o charakterze terrorystycznym jest czyn zabroniony zagrożony karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 5 lat, popełniony w celu:

- 1) poważnego zastraszenia wielu osób,
- 2) zmuszenia organu władzy publicznej Rzeczypospolitej Polskiej lub innego państwa albo organu organizacji międzynarodowej do podjęcia lub zaniechania określonych czynności,
- 3) wywołania poważnych zakłóceń w ustroju lub gospodarce Rzeczypospolitej Polskiej, innego państwa lub organizacji międzynarodowej
– a także groźba popełnienia takiego czynu.

Konstrukcja powołanego przepisu odnosi się do strony formalnej wybranego przestępstwa, które może być zaliczone jako terrorystyczne, jeżeli jest zagrożone karą w górnej granicy co najmniej pięciu lat. Obecnie w polskich unormowaniach prawno-karnych znaleźć można wiele przestępstw spełniających ten warunek. Ustawodawca nie dookreśla zakresu obszarowego takich czynów, a jedynie wskazuje na potrzebę wystąpienia po stronie sprawcy (strona podmiotowa przestępstwa) celu – zamiaru terrorystycznego. Jest to element materialny konstrukcji przepisu, który ze względu na swoją naturę wymaga większej uwagi organów ścigania na etapie procesowym. Udowodnienie bowiem celu działania po stronie sprawcy jest złożone i powoduje potrzebę zgromadzenia rzetelnego materiału dowodowego. Wydaje się zatem, że może to być niemożliwe na miejscu sytuacji kryzysowej. Co więcej, w przypadku prowadzenia działań kontrterrorystycznych ustawodawca odwołuje się bezpośrednio już do definicji przestępstwa – nie wspominając nawet o wystarczającej przesłance podejrzenia (w tym przypadku działania kontrterrorystyczne prowadzić można jedynie **„wobec sprawców, osób przygotowujących lub pomagających w dokonaniu przestępstwa o charakterze terrorystycznym**, o którym mowa w art. 115 § 20 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks

karny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1444 i 1517 oraz z 2021 r. poz. 1023), prowadzone w celu wyeliminowania bezpośredniego zagrożenia życia, zdrowia lub wolności osób lub mienia przy wykorzystaniu specjalistycznych sił i środków oraz specjalistycznej taktyki działania”. Oznacza to, że dowódca działań policyjnych powinien jednoznacznie określić, czy osoba zabarykadowana z zakładnikami ma cel wymieniony w kodeksie karnym, czy też nie. W przypadku pewności, że sprawca, który zabija zakładników, jest niepoczytalny (bo np. znane są jego dane osobowe) brak jest możliwości prowadzenia działań antyterrorystycznych oraz kontrterrorystycznych. Całość opisanej sytuacji sprawia, że proces decyzyjny związany z rozpoczęciem dynamicznego reagowania na zamachy może być wydłużony i może prowadzić do mylnych interpretacji, które już po działaniach taktycznych mogą stać się podstawą do wszczynania postępowań wyjaśniających i karnych wobec dowódców działań³.

b. Wnioski

Rekomendowane jest zbadanie powyższego zagadnienia w aspekcie interpretacji prawnej, a w przypadku potwierdzenia się jakichkolwiek wątpliwości warto dążyć do zmiany przepisów, by nadać im charakter jednoznaczny i możliwy do wykorzystania na miejscu zdarzenia, w działaniach obarczonych naturalnym i znacznym deficytem czasu oraz informacji.

2. Ustawowa definicja działań antyterrorystycznych

a. Zagadnienie problemowe – opis

Zgodnie z Ustawą o działaniach antyterrorystycznych⁴, działaniami antyterrorystycznymi są „**działania organów administracji publicznej** polegające na zapobieganiu zdarzeniom o charakterze terrorystycznym, przygotowaniu do przejmowania nad nimi kontroli w drodze zaplanowanych przedsięwzięć, reagowaniu w przypadku wystąpienia takich zdarzeń oraz usuwaniu ich skutków, w tym odtwarzaniu zasobów przeznaczonych do reagowania na nie”. W związku z powyższym z grona zasobów antyterrorystycznych zostały wykluczone podmioty spoza zbioru „administracji publicznej”. Z perspektywy skuteczności systemu antyterrorystycznego ważne jest, by w działania na etapach zapobiegania, przygotowania, reagowania lub odbudowy włączało się jak najszersze grono interesariuszy. Należy zwrócić uwagę, że powyższy zapis wyklucza z działań antyterrorystycznych nie tylko osoby fizyczne, ale także kilkusetletni sektor ochrony osób

³ Zob. więcej na ten temat: J. Stelmach, Działania antyterrorystyczne w kontekście identyfikacji znamion przestępstwa o charakterze terrorystycznym, [w:] Polska ustawa antyterrorystyczna – odpowiedź na zagrożenia współczesnym terroryzmem, red. W. Zubrzycki, K. Jałoszyński, A. Babiński, Szczytno 2016, s. 459-469.

⁴ Dz.U. 2016 poz. 904.

i mienia, organizacje pozarządowe, pożytku publicznego, ośrodki naukowe i eksperckie oraz przedsiębiorców działających np. w branży zabezpieczeń technicznych. Powyższe podmioty bezdyskusyjnie wykonują działania antyterrorystyczne na wszystkich etapach i są znacznym zasobem państwa w tym zakresie. Wykluczenie ich z ustawy ma wymiar nie tylko symboliczny, ale brak jest też jakiegokolwiek pomysłu na ich realne i ustrukturyzowane wykorzystanie⁵.

b. Wnioski

Warto rozważyć możliwość poszerzenia podmiotów realizujących zadania antyterrorystyczne wraz z przydzieleniem im określonych ustawowych zadań oraz kompetencji w tym zakresie.

3. Wielość kategorii obiektów kluczowych dla bezpieczeństwa państwa

a. Zagadnienie problemowe – opis

Obecnie funkcjonuje kilka kategorii ochrony obiektów kluczowych dla bezpieczeństwa. Należą do nich między innymi: infrastruktura krytyczna, obiekty podlegające obowiązkowej ochronie, obiekty szczególnie ważne dla obronności lub bezpieczeństwa państwa, obiekty chronione przez Służbę Ochrony Państwa, obiekty podlegające ochronie antyterrorystycznej, obiekty zabytkowe, obiekty muzealne, porty lotnicze, obiekty, w których prowadzi się działalność w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym. Każda z tych kategorii została wprowadzona inną ustawą oraz w innym czasie. Wiele obiektów kluczowych znajduje się w kilku kategoriach jednocześnie, a ich administratorzy są zobowiązani do wykonywania kilku obszernych planów ochrony, zawierających często podobne treści. Proces uzgadniania tych dokumentów jest żmudy i długotrwały. Brak jest w większości przypadków także sankcyjności w przypadku braku ich posiadania. W efekcie zarządzający bezpieczeństwem w obiektach niechętnie procedują takie dokumenty i do tej pory bez wymaganej dokumentacji pozostaje kilka tysięcy obiektów. Do tego wykonywanie kilku podobnych planów nie wpływa na podniesienie poziomu ochrony w obiekcie, tylko zniechęca do ich rzetelnego i realnego opracowania⁶.

b. Wnioski

⁵ Zob. więcej: Wystąpienie na kongresie Safe Place 2021: J. Stelmach, Zamachy w obiektach publicznych - czy jesteśmy przygotowani? https://www.youtube.com/watch?v=s6vA6tsT9-Y&list=PL_iDKyKRnBqtDUwNHfAg0ebdcpoa7QvUR&index=11&t=74s.

⁶Zob. więcej: Wystąpienie na kongresie Safe Place 2021: J. Stelmach, Zamachy w obiektach publicznych - czy jesteśmy przygotowani? https://www.youtube.com/watch?v=s6vA6tsT9-Y&list=PL_iDKyKRnBqtDUwNHfAg0ebdcpoa7QvUR&index=11&t=74s.

Rekomenduje się dokonanie przeglądu omawianego zagadnienia przez dedykowany zespół ekspercki i wypracowania wniosków dotyczących uproszczenia procesu uzgadniania dokumentów oraz ich ujednoczenia. Wypracowane w ten sposób wnioski mogą stanowić podstawę do wprowadzenia zmian legislacyjnych w tym zakresie⁷.

4. Brak standardów lub dobrych praktyk w zakresie ochrony antyterrorystycznej obiektów użyteczności publicznej oraz kluczowych dla bezpieczeństwa państwa

a. Zagadnienie problemowe – opis

Obecnie brak jest obowiązujących lub rekomendowanych standardów ochrony antyterrorystycznej dla obiektów oraz przestrzeni publicznych. Ze względu na specyfikę zagrożenia terrorystycznego oraz wielość metod i narzędzi, którymi posługują się sprawcy wydaje się zasadne opracowanie takiego standardu, który mógłby być realnym wsparciem dla administratorów w projektowaniu bezpieczeństwa w obiektach użyteczności publicznej oraz tych kluczowych dla bezpieczeństwa państwa. Najbardziej wartościowym źródłem wiedzy, który można implementować do takich aktywności, jest załącznik do Narodowego Programu Ochrony IK⁸, który jest dostępny na stronie Rządowego Centrum Bezpieczeństwa. Jest to jednak dokument dedykowany dla operatorów IK i nie zawiera dedykowanych rozwiązań antyterrorystycznych. Takie rozwiązania proponuje natomiast poradnik⁹ skierowany do administracji państwowej, wydany przez Centrum Prewencji Terrorystycznej Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Podkreślić należy, że jest to opracowanie jedynie w formie rekomendacji i to skierowanej do wąskiego grona odbiorców, o bardzo wysokim stopniu ogólności, a znajomość tego źródła wiedzy wśród administratorów jest na bardzo niskim poziomie. Na uwagę zasługują również inicjatywa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Rządowego Centrum Bezpieczeństwa, a podjęta kilka lat temu, polegająca na opracowaniu standardów ochrony antyterrorystycznej IK w obszarze bezpieczeństwa fizycznego, osobowego oraz teleinformatycznego¹⁰. Prace odbywały się przy udziale szerokiego grona ekspertów, również z sektora naukowego i prywatnego, skutkując po dwóch latach opracowaniem zbioru dobrych praktyk ochrony antyterrorystycznej¹¹. Te dokumenty miały wejść w życie w formie załączników do rozporządzenia, a prace zespołu miały przyjąć formę

⁷ Środowisko naukowo-ekspertkie Safe Place jest w stanie realnie włączyć się w prace nad takimi projektami.

⁸ Zob. <https://www.gov.pl/web/rcb/narodowy-program-ochrony-infrastruktury-krytycznej>.

⁹ Zob. <https://tpcoe.gov.pl/cpt/materiały/1649,Rekomendacje-w-zakresie-profilaktyki-antyterrorystycznej.html>.

¹⁰ Zob. więcej: <https://aspolska.pl/projektowane-zmiany-do-ustawy-o-ochronie-osob-i-mienia/>.

¹¹ Autor zagadnienia problemowego J. Stelmach brał udział w pracach zespołu, zob. więcej: Wystąpienie na kongresie Safe Place 2021: J. Stelmach, Zamachy w obiektach publicznych - czy jesteśmy przygotowani? https://www.youtube.com/watch?v=s6vA6tsT9-Y&list=PL_iDKyKRnBqtDUwNHfAg0ebdcpoa7QvUR&index=11&t=74s.

realnych zmian legislacyjnych. Od kilku lat ten projekt utknął w procesie legislacyjnym i brak jest jakichkolwiek informacji dotyczących przyjętych kierunków prac w tym zakresie¹².

b. Wnioski

Rekomendowane jest powołanie zespołów eksperckich w zakresie opracowania standardów ochrony AT w różnych kategoriach obiektów użyteczności publicznej i upowszechnianie takich dobrych praktyk wśród administratorów obiektów. Oceny wymaga opcja wprowadzania takich rozwiązań w formach obligatoryjnych w wybranych – najbardziej wrażliwych obiektach użyteczności publicznej (np. galerie handlowe, kościoły, urzędy).

5. Status pracownika ochrony

a. Zagadnienie problemowe – opis

Definicja ustawowa¹³ stanowi, że **pracownikiem ochrony** w Polsce jest osoba wpisana na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej lub kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego i wykonującą zadania ochrony w ramach wewnętrznej służby ochrony albo na rzecz przedsiębiorcy, który uzyskał koncesję na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia, **lub osoba wykonującą zadania ochrony, w zakresie niewymagającym wpisu na te listy, na rzecz przedsiębiorcy, który uzyskał koncesję na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia.** Druga część definicji ustawowej jest w tym wypadku kluczowa, powodując, że pracownikiem ochrony może być w zasadzie każdy. Jedynym warunkiem, by uzyskać taki status, jest zatrudnienie przez przedsiębiorcę posiadającego koncesję w zakresie ochrony osób i mienia. Co więcej, taki pracownik nie jest poddawany żadnym specjalistycznym badaniom lekarskim, nie zdaje żadnych egzaminów oraz nie jest weryfikowany jego stan fizyczny lub psychiczny. Ustawa jednoznacznie określa, że „pracownikiem ochrony, co do którego nie jest wymagany wpis na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej lub kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego, może być osoba pełnoletnia, nieskazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne”¹⁴. Skutkiem tego zapisu jest dopuszczenie do wykonywania zadań ochrony w zasadzie „każdego”, co znacznie obniża jakość usług ochrony osób i mienia. Administratorzy zamawiający usługę ochrony rzadko orientują się, że gdy nie będą wyraźnie wymagać pracowników kwalifikowanych, to mogą spodziewać się tych bez żadnych kwalifikacji, a nierzadko z grupami niepełnosprawności.

¹² Zob. kierunki pracy w tym obszarze:

<https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12329903/katalog/12660781#12660781>.

¹³ Art. Ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (Dz.U. 1997 nr 114 poz. 740).

¹⁴ Art. 31 tamże.

Kryterium, jakie sami określają przy wyborze oferty najkorzystniejszej, jest także cena, która warunkuje zatrudnianie pracowników z najniższymi kwalifikacjami. Efekt jest taki, że obecnie status pracownika ochrony jest na bardzo niskim poziomie, co nie gwarantuje żadnej jakości i, co więcej, jest jedynie pozornym elementem systemu bezpieczeństwa w obiekcie. Ustawowy zapis spowodował obniżenie jakości i wpłynął na znaczące obniżenie realnego bezpieczeństwa w przestrzeniach publicznych¹⁵.

b. Wnioski

Rekomendowane jest podjęcie dyskusji oraz prac legislacyjnych nad zmianą statusu pracownika ochrony i w ten sposób odbudowywanie jakości polskiego sektora ochrony osób i mienia.

6. Niechronione „najbardziej wrażliwe” kategorie obiektów użyteczności publicznej

a. Zagadnienie problemowe – opis

Raporty statystyczne zamachów terrorystycznych w Europie z ostatnich lat¹⁶ oraz przypadki zamachów o charakterze kryminalnym lub dokonywane przez sprawców niepoczytalnych w Polsce¹⁷ pokazują, że coraz częściej dochodzi do ataków z wykorzystaniem niebezpiecznych narzędzi w obiektach niechronionych. Obecnie w Polsce do najbardziej wrażliwych na zamach – bo niechronionych – należą centra handlowe, w których znajdują się przestrzenie handlowe, wypoczynkowe i rozrywkowe. Tysiące metrów powierzchni, tysiące użytkowników i kilku pracowników ochrony (najczęściej niekwalifikowanych). Żadnych obowiązkowych planów ochrony, procedur bezpieczeństwa lub działań wzmacniających poziom bezpieczeństwa na wypadek podwyższania stopni alarmowych. Efektem takiego stanu rzeczy jest bardzo niski poziom bezpieczeństwa w tych obiektach, brak możliwości prowadzenia skutecznej ewakuacji oraz możliwość wystąpienia poważnych skutków wtórnych w przypadku wystąpienia zdarzenia o charakterze terrorystycznym. Podobna sytuacja jest z obiektami typu kościoły, szkoły, urzędy administracji publicznej (choć w tym ostatnim przypadku jest już możliwość wprowadzania pewnych rozwiązań z ustawy antyterrorystycznej) itp.¹⁸.

b. Wnioski

¹⁵ Zob. więcej: Wystąpienie na kongresie Safe Place 2021: J. Stelmach, Zamachy w obiektach publicznych - czy jesteśmy przygotowani? https://www.youtube.com/watch?v=s6vA6tsT9-Y&list=PL_iDKyKRnBqtDUwNHfAg0ebdcpoa7QvUR&index=11&t=74s.

¹⁶ <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports/tesat-report>.

¹⁷ <https://rzeszow.wyborcza.pl/rzeszow/0,114154.html?tag=atak+no%BFownika+w+Stalowej+Woli>.

¹⁸ Zob. więcej: Wystąpienie na kongresie Safe Place 2021: J. Stelmach, Zamachy w obiektach publicznych - czy jesteśmy przygotowani? https://www.youtube.com/watch?v=s6vA6tsT9-Y&list=PL_iDKyKRnBqtDUwNHfAg0ebdcpoa7QvUR&index=11&t=74s.

Zasadnym jest poddanie analizie tego stanu rzeczy i skierowanie wysiłku legislacyjno-organizacyjnego na wprowadzenie rozwiązań zmuszających administratorów tychże obiektów do implementacji określonych działań antyterrorystycznych. Powinno się to wiązać z wyposażeniem ich w źródła wiedzy i dobrych praktyk w tym zakresie (opracowanie standardów takiej ochrony).

7. Brak standardów do prowadzenia szkoleń antyterrorystycznych w obiektach

a. Zagadnienie problemowe – opis

Obecnie brak jest jakichkolwiek wymagań do prowadzenia działalności edukacyjnej w zakresie antyterroryzmu w obiektach użyteczności publicznej. Efektem tego jest coraz niższa jakość takich inicjatyw, brak standardów oraz realne zagrożenia dla bezpieczeństwa osób szkolonych¹⁹.

b. Wnioski

Rekomendowane jest rozważenie ograniczenia możliwości prowadzenia szkoleń antyterrorystycznych do grona trenerów posiadających udokumentowane kwalifikacje pedagogiczne i merytoryczne. Warto także promować wśród zamawiających bardziej świadome zamawianie usługi szkoleniowej, zwracając uwagę na niżej wymienione warunki do spełnienia przez potencjalnego szkoleniowca:

- posiadanie wykształcenia pedagogicznego lub kursu kwalifikacyjnego dla nauczycieli – zapewnia przeprowadzenie szkolenia w sposób właściwie zorganizowany, z wykorzystaniem teorii i praktyki metodyki kształcenia;
- posiadanie niezbędnej wiedzy teoretycznej i praktycznej – udokumentowanej dyplomami ukończenia studiów kierunkowych z bezpieczeństwa co najmniej na poziomie II stopnia oraz doświadczeniem zawodowym zbliżonym do tematyki szkolenia;
- posiadanie doświadczenia w prowadzeniu szkoleń, zarówno w wymiarze teoretycznym jak i praktycznym – potwierdzone listami polecającymi;
- posiadanie kwalifikacji w zakresie udzielania pierwszej pomocy – rekomendowane jest na poziomie kwalifikowanej pierwszej pomocy (KPP);
- posiadanie aktualnego ubezpieczenia NW prowadzonej działalności szkoleniowej – obejmującego pokrycie kosztów leczenia poszkodowanych podczas szkoleń praktycznych;

¹⁹ Zob. https://www.linkedin.com/posts/mjr-rez-dr-in%C5%BC-jaros%C5%82aw-stelmach_szkolenie-grozy-w-lublinie-urz%C4%99dnicy-kl%C4%99czeli-activity-6952313081158877184-1dOT?utm_source=linkedin_share&utm_medium=member_desktop_web.

- przedstawienie przez realizującego szkolenie szczegółowego planu szkolenia (konspektu) wraz z wyeksponowaną organizacją zajęć, warunkami bezpieczeństwa oraz zabezpieczeniem materiałowym;
- inne – w zależności od specyfiki szkolenia lub grupy szkoleniowej.

8. Niedostosowanie systemu powiadamiania ratunkowego do specyficznych wymagań reagowania na zamachy²⁰

a. Zagadnienie problemowe – opis

System powiadamiania ratunkowego i dostępne funkcjonalności konsoli operatorów centrum powiadamiania alarmowego nie posiadają domyślnych formatek pozwalających sklasyfikować zdarzenia jako konkretnego rodzaju zamachu. W procedurach obsługi zgłoszeń alarmowych nie ma dedykowanych procedur na poszczególne metody i formy działania sprawców, a obowiązujące kategorie posiadają wysoki stopień ogólności, co znacznie utrudnia przyjęcie zgłoszenia i udzielenie rekomendacji bezpiecznych zachowań. Dodatkowo operatorzy CPR, w przypadku przekierowania informacji o zdarzeniu do Policji, mogą poinformować jedynie funkcjonariusza pionu prewencji, tj. oficera dyżurnego, co znacznie wydłuża czas reakcji i otrzymania realnego wsparcia od operatorów jednostek kontrterrorystycznych. Wynika to z ustawy o systemie powiadamiania ratunkowego, możliwości funkcjonującego systemu teleinformatycznego oraz obowiązujących procedur²¹.

b. Wnioski

Należy podjąć działania doskonalące w ramach systemu powiadamiania ratunkowego – zarówno w wymiarze proceduralnym, jak i szkoleniowym. Rekomenduje się realizację dodatkowych modułów szkoleniowych dla operatorów – z uwzględnieniem nowych formatek przyjęcia zgłoszeń – opracowanych m.in. na podstawie algorytmu 4U! Centrum Prewencji Terrorystycznej ABW, aby operatorzy numerów alarmowych mogli udzielać wsparcia osobom znajdującym się w strefie działania sprawcy zamachu. Należy także wyposażyć operatorów centrum powiadamiania ratunkowego w możliwość bezpośredniego kontaktu z operatorami jednostki kontrterrorystycznej Policji.

9. Brak regulacji prawnych dotyczących możliwości detekcji materiałów niebezpiecznych przy wejściu do obiektów użyteczności publicznej

a. Zagadnienie problemowe – opis

²⁰Propozycję zagadnienia problemowego przedstawił p. Adam Graczyk.

²¹ Zob. Ustawa z dnia 22 listopada 2013 r. o systemie powiadamiania ratunkowego <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20130001635>.

W obecnych uwarunkowaniach prawnych, poza obiektami upoważnionymi do kontroli bagażu na podstawie odrębnych przepisów (np. lotniska), brak jest prawnych regulacji dotyczących możliwości wykrywania materiałów niebezpiecznych przy wejściu do obiektu. Dodatkowo, nawet w przypadku zastosowania zaawansowanych urządzeń z obszaru zabezpieczeń technicznych, nie istnieje prawna możliwość kontroli zawartości bagażu czy przesyłki przez pracowników obiektu – w tym przez pracowników ochrony (takiego uprawnienia nie ma w ustawie z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia).

b. Wnioski

Należy podjąć działania w obszarze legislacyjnym – np. poprzez wprowadzenie do ustawy o ochronie osób i mienia oraz ustawy o ochronie imprez masowych możliwości kontroli wejść na teren obiektów typu hale widowiskowo-sportowe z wykorzystaniem urządzeń detekcyjnych (podobnie, jak w ustawie z dnia 8 grudnia 2017 r. o Służbie Ochrony Państwa). Ponadto należy podjąć działania legislacyjne mające na celu uregulowanie kwestii kontroli bagażu i przesyłek przez pracowników ochrony – mimo dopuszczenia takich działań przez inne akty prawne (np. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 25 lipca 2016 r. w sprawie zakresu przedsięwzięć wykonywanych w poszczególnych stopniach alarmowych i stopniach alarmowych CRP), pracownicy ochrony nie posiadają ustawowego uprawnienia do wykonywania tego typu czynności w obiektach.

10. Szkolenia doskonalące dla pracowników ochrony²²

a. Zagadnienie problemowe – opis

Aktualnie obowiązująca ustawa o ochronie osób i mienia zakłada, że kwalifikowani pracownicy ochrony fizycznej mają obowiązek co pięć lat wziąć udział w szkoleniu doskonalącym. Zgodnie z Rozporządzeniem MSWiA z dnia 15 stycznia 2016 r. w sprawie szczegółowej tematyki, formy oraz czasu trwania kursu doskonalącego umiejętności kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej, kurs trwa 40 godzin, z czego:

- przedstawienie aktualnego stanu prawnego w zakresie: ustawy o ochronie osób i mienia; ustawy o broni i amunicji; uprawnień kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej z uwzględnieniem użycia i wykorzystania środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej; odpowiedzialności karnej kwalifikowanego pracownika ochrony fizycznej; odpowiedzialności cywilnej kwalifikowanego pracownika ochrony fizycznej – w formie wykładów trwa 4 godziny;

²² Propozycję zagadnienia problemowego przedstawił p. Janusz Raczyński.

- przeszkolenie z zakresu udzielana „pomocy przedlekarskiej” – w formie wykładów i zajęć praktycznych trwa 8 godzin;
- wyszkolenie strzeleckie – trwa 12 godzin w formie zajęć praktycznych;
- praktyczne zajęcia z samoobrony i technik interwencyjnych – trwają 16 godzin.

Program zajęć doskonalących jest nieadekwatny do obowiązujących uwarunkowań – w trakcie krótkich zajęć nie sposób przygotować pracowników do realnego podejmowania interwencji.

b. Wnioski

Należy wprowadzić zmiany legislacyjne aktualizujące plan kursu doskonalącego – wprowadzając obowiązkowe szkolenia świadomościowe z obszaru antyterrorystyki i reagowania na zamachy w obiektach. Dodatkowo należy wprowadzić kwestie związane z ostrzeganiem i alarmowaniem oraz technicznymi aspektami obsługi sprzętu (SSWiN, SDTV, SKD) oraz oprogramowania – w sposób zwiększający świadomość użytkowników.

11. Współpraca pomiędzy publicznymi i prywatnymi instytucjami bezpieczeństwa²³

a. Zagadnienie problemowe – opis

Obecnie obowiązujący stan prawny – zarówno w kontekście obiektów podlegających obowiązkowej ochronie, jak i innych obiektów użyteczności publicznej sprawia, że nie istnieje płaszczyzna budowania współpracy i wsparcia eksperckiego ze strony instytucji bezpieczeństwa narodowego dla firm ochrony i zarządzających obiektami. W zakresie ochrony fizycznej i zabezpieczeń technicznych Policja stawia zarządzającym i chroniącym obiekty niekiedy bardzo wysokie wymagania, nie zapewniając przy tym wsparcia organizacyjnego. Nie istnieje także organ konsultacyjno-doradczy wspierający administratorów chcących stworzyć bezpieczne przestrzenie.

b. Wnioski

Rekomenduje się zacieśnienie współpracy pomiędzy publicznym a prywatnym sektorem bezpieczeństwa – poprzez stworzenie centrum wymiany potencjałów – np. w oparciu o Biuro Prewencji KGP lub Centrum Prewencji Antyterrorystycznej ABW. Wskazuje się jednocześnie na konieczność realizacji szkoleń z zakresu ochrony fizycznej i nowoczesnych zabezpieczeń technicznych dla funkcjonariuszy i pracowników służb, którzy mając w zakresie obowiązków nadzór nad sprawowaniem ochrony w obiektach, często nie posiadają odpowiedniej wiedzy z tego obszaru. Rekomenduje się także wypracowanie zasad i poradników dla firm ochrony, zarządzających obiektami i organizatorów wydarzeń – z zakresu dobrych

²³ Propozycję zagadnienia problemowego przedstawił Prezes Polskiej Izby Ochrony Marcin Pyclik

praktyk i rekomendacji w obszarze organizacji imprez masowych, zgromadzeń oraz zabezpieczania obiektów użyteczności publicznej.

12. Brak odpowiednich szkoleń z zakresu przygotowania obiektów do reagowania na zagrożenia przy użyciu zabezpieczeń technicznych²⁴

a. Zagadnienie problemowe – opis

Obecnie nie prowadzi się systemowych i powszechnych szkoleń z zakresu wykorzystania zabezpieczeń technicznych w zapobieganiu i reagowaniu na zamachy. Projektanci oraz użytkownicy nie mają świadomości w obszarze możliwości wzmocnienia bezpieczeństwa przy pomocy środków technicznych.

b. Wnioski

Należy zwiększać świadomość projektantów i użytkowników końcowych, gdyż odpowiednio zaprojektowane zabezpieczenia mogą wspomóc zarządzających obiektami w tworzeniu bezpieczniejszych przestrzeni. Istotną rolę w tym kontekście odgrywa m.in. rozlokowanie stref bezpieczeństwa w ramach systemu kontroli dostępu. Należy brać pod uwagę nie tylko aspekty zabezpieczania obszarów krytycznych biznesowo, ale też projektować osobne strefy np. w miejscach o dużym zagęszczeniu ruchu osobowego – tak by operator systemu miał możliwość „odcinania” poszczególnych stref w przypadku zagrożenia. Nowoczesne systemy dają możliwość nanoszenia poszczególnych stref obiektu na oprogramowanie wizualizacyjne ułatwiające postępowanie zgodnie z określoną procedurą lub scenariuszem. Podobnie mało popularnymi elementami systemów bezpieczeństwa obiektów są m.in. elektroniczne depozytory kluczy lub oprogramowanie analityczne w systemach monitoringu wizyjnego. Należy więc zwiększać świadomość odbiorców w celu budowania bezpieczeństwa obiektów z wykorzystaniem pełnych możliwości technologicznych dostępnych w nowoczesnych systemach.

13. Obowiązkowa ochrona obiektów – kompetencje organów²⁵

a. Zagadnienie problemowe – opis

W myśl obowiązujących rozwiązań legislacyjnych nadzór nad sprawowaniem ochrony obowiązkowej w obiektach sprawuje Komendant Główny Policji za pośrednictwem komendantów wojewódzkich/komendanta stołecznego. Funkcjonariusze Policji niejednokrotnie nie mają możliwości zdobycia odpowiedniej wiedzy, umiejętności i kompetencji potrzebnych do kontroli stanu systemów bezpieczeństwa w obiektach. Organem

²⁴ Propozycję zagadnienia problemowego przedstawił Jarosław Durkacz

²⁵ Propozycję zagadnienia problemowego przedstawił Przemysław Gruszczyński

wiodącym w tym zakresie, realizującym na co dzień ustawowe zadania z obszaru ochrony osób i mienia, jest Służba Ochrony Państwa. Ponadto, opracowana w 2016 r. przez Biuro Prewencji KGP Metodyka uzgadniania planów ochrony obszarów, obiektów i urzędzeń podlegających obowiązkowej ochronie, będąca podstawą do opracowywania i uzgadniania planów ochrony jest de facto dokumentem wewnętrznym Policji, który – mimo że zwyczajowo jest przyjęty za wyznacznik sporządzania dokumentacji – nie stanowi właściwej podstawy prawnej.

b. Wnioski

Należy rozważyć utworzenie centrum eksperckiego w zakresie ochrony osób i obiektów z wykorzystaniem doświadczeń funkcjonariuszy Służby Ochrony Państwa. Należy także rozważyć możliwość włączenia Służby Ochrony Państwa w proces realizacji zadań z zakresu nadzoru nad ochroną wybranych kategorii obiektów (w tym uzgadniania dokumentów z zakresu ochrony obiektów podlegających obowiązkowej ochronie). Rekomenduje się także opracowanie w formie aktu prawnego (rozporządzenia) wymogów formalnych i funkcjonalnych z zakresu sporządzania planów ochrony – tak, by na terenie całej Polski obowiązywał jednolity, utylitarny standard regulujący wymogi Policji wobec ochrony fizycznej i zabezpieczeń technicznych funkcjonujących w obiektach, obszarach i urzędzeniach podlegających obowiązkowej ochronie. W tym celu należy przeprowadzić międzyresortowe konsultacje z udziałem przedstawicieli Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Żandarmerii Wojskowej, Służby Ochrony Państwa oraz przedstawicieli izb zawodowych działających w obszarze ochrony osób i mienia.

14. Obowiązkowa ochrona obiektów – katalog obiektów

a. Zagadnienie problemowe – opis

W myśl ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia, obowiązkowej ochronie podlegają określone rodzaje obiektów, obszarów i urzędzeń, ustalanie kryteriów obejmowania poszczególnych kategorii obiektów ochroną obowiązkową leży w kompetencji uprawnionych organów. Wobec postępujących przemian w środowisku bezpieczeństwa obiektów, zmiany charakteru zagrożeń oraz uwarunkowań związanych z rozwojem zabezpieczeń technicznych, obowiązujący system prawny nie jest adekwatny do współczesnego środowiska bezpieczeństwa.

b. Wnioski

Rekomenduje się przeprowadzenie rewizji obowiązującego prawa i dostosowanie katalogu obiektów, obszarów i urzędzeń podlegających obowiązkowej ochronie do współczesnych uwarunkowań. W szczególności należy uzupełnić listę obiektów o kategorie, które w ciągu ostatnich lat stały się szczególnie newralgiczne dla bezpieczeństwa – m.in.

dużeserwerownie i centra danych (data center) najważniejszych instytucji publicznych i komercyjnych, centra przetwarzania gotówki, kantory i obiekty rynku finansowego przechowujące znaczne wartości pieniężnie. Należy także rozważyć objęcie obowiązkową ochroną wybranych kategorii obiektów użyteczności publicznej – np. centrów handlowych, czy urzędów.

15. Systemowe rozwiązania z zakresu edukacji antyterrorystycznej

a. Zagadnienie problemowe – opis

Obecnie na żadnym etapie edukacji szkolnej oraz akademickiej nie realizuje się modułów tematycznych z zakresu reagowania na zamachy – z uwzględnieniem procedury 4U!, opracowanej przez CPT ABW. Instytucje bezpieczeństwa narodowego nie mają sił i środków, by realizować masowe kampanie informacyjne w tym zakresie.

b. Wnioski

Należy wdrożyć obowiązek realizacji w ramach zajęć edukacji dla bezpieczeństwa – lub zajęć dodatkowych – lekcji świadomościowych z obszaru bezpieczeństwa antyterrorystycznego i reagowania na zamachy – prowadzonych na podstawie procedur i scenariuszy opracowanych przez ekspertów Centrum Prewencji Terrorystycznej ABW. Dodatkowo należy rozpowszechnić wśród społeczeństwa, poprzez masowe działania informacyjne, bezpłatne materiały przygotowane w ramach kampanii 4U!

16. Brak systemu certyfikacji pracowników ochrony i specjalistów ds. bezpieczeństwa

a. Zagadnienie problemowe – opis

W obowiązujących uwarunkowaniach cywilnego rynku bezpieczeństwa nie istnieją żadne instrumenty umożliwiające certyfikację czy uzyskanie potwierdzeń kompetencji, umiejętności i wiedzy z obszaru bezpieczeństwa obiektów. Jedynymi kwalifikacjami w tym zakresie jest wpis na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej oraz kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego – co wobec deregulacji, braków egzaminów oraz minimalnych wymagań formalnych sprawia, że tego typu wpisy może otrzymać praktycznie każdy obywatel. Mimo obowiązkowych szkoleń doskonalących, firmy ochrony oraz zarządzający bezpieczeństwem w obiektach nie mają pewności co do jakości zatrudnianych pracowników. Jednocześnie kwalifikowany pracownik ochrony fizycznej, starając się o zatrudnienie lub awans na wyższe stanowisko, nie posiada możliwości formalnego udowodnienia swojego profesjonalizmu oraz certyfikatów poświadczających nabycie odpowiednich umiejętności i kompetencji.

b. Wnioski

Rekomenduje się powołanie instytucji odpowiedzialnej za opracowanie standardu jakości pracowników ochrony – certyfikującej każdego pracownika w zakresie nabycia określonej wiedzy i umiejętności – zgodnych z wymaganiami powszechnie dostępnej normy. Otrzymanie certyfikatu powinno być poprzedzone zdaniem egzaminu z obszaru sprawności fizycznej oraz wiedzy z zakresu ochrony, bezpieczeństwa i reagowania na zamachy.

17. Brak świadomości inwestorów – zarządzających bezpieczeństwem w obiektach

a. Zagadnienie problemowe – opis

Globalizacja i powszechna dostępność produktów i usług – w tym zaawansowanych technologii z obszaru zabezpieczeń technicznych – sprawia, że zarządzający obiektami mogą korzystać z urządzeń i systemów wyprodukowanych w każdym miejscu świata. W ostatnich latach rządy w USA i w krajach Europy Zachodniej podjęły szereg działań mających na celu wyeliminowanie z rynku zabezpieczeń technicznych podmiotów mających bezpośrednie powiązania z podmiotami rządowymi m.in. w Chinach i Rosji. W części z dostarczanych urządzeń i systemów wykryto tzw. *backdoory* – celowo stworzone luki w zabezpieczeniach, mające na celu umożliwienie dostępu do urządzenia lub systemu podmiotom nieuprawnionym. Na terenie Polski nie przeprowadzono w ostatnich latach żadnych powszechnych kampanii informacyjnych mających na celu podniesienie świadomości zarządzających bezpieczeństwem (w tym na obiektach infrastruktury krytycznej!) w zakresie korzystania z bezpiecznych i wiarygodnych dostawców usług i systemów bezpieczeństwa. Ponadto, nadal nie wydano wytycznych ograniczających możliwość zamawiania przez podmioty publiczne – w tym operatorów infrastruktury krytycznej, instytucje bezpieczeństwa narodowego oraz administrację państwową – urządzeń i systemów, które umożliwiają nieautoryzowany wgląd lub zmianę konfiguracji zabezpieczeń.

b. Wnioski

Rekomenduje się podjęcie przez instytucje bezpieczeństwa narodowego – w porozumieniu z podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo w cyberprzestrzeni – starań w kierunku opracowania standardów i rekomendacji z obszaru zabezpieczeń technicznych. Należy także przeprowadzić kampanię świadomościową wśród inwestorów z sektora publicznego, by jak najszybciej zatrzymać możliwość realizacji inwestycji w oparciu o niepożądane systemy i urządzenia. Dodatkowo specjaliści ds. bezpieczeństwa kluczowych obiektów kluczowych dla interesów państwa powinni cyklicznie przechodzić niezależne szkolenia aktualizujące ich wiedzę z obszaru bezpieczeństwa i zabezpieczeń technicznych – tak, by z perspektywy eksperckiej mieli zdolność do nadzorowania inwestycji realizowanych w ich obiektach.

18. Broń ukryta i samodiałowa w budynkach użyteczności publicznej – możliwości i zagrożenia²⁶

Analizy zaistniałych zdarzeń i stowarzyszone z tym prognozy pozwalają na przyjęcie tezy, iż osoby zarządzające bezpieczeństwem w budynkach użyteczności publicznej stać się mogą – zarówno odbiorcami jak i uczestnikami – zróżnicowanego co do charakteru ataku o cechach asymetrycznych.

W problematyce ochrony przed skutkami nadzwyczajnych zagrożeń ostatnią pozycję w rozważaniach dotyczących asymetrii zajmuje zagadnienie broni, której istota użyteczności sprowadzana jest do jej klasycznego – co do rozumienia – wykorzystania. Tym samym nie dostrzega się w pełni jej potencjału, którego podstawą są perspektywy znacznie odbiegające od przyjętych wzorców i zasad postępowania. Związany jest on między innymi z możliwościami konfigurowania nowych sytuacji, za sprawą istnienia broni ukrytej bądź wykonanej samodiałowo.

Pozwala to niestety, osobom zarządzającym bezpieczeństwem obiektywnym, pogрузić się w swoistej „pułapce asymetrycznej”, która wyraża się w pozyskaniu przez potencjalnego użytkownika owych urządzeń (atakującego, zamachowca, terrorysty) – elementu zaskoczenia, a w konsekwencji – zapewnienia sobie sukcesu w działaniu.

Granice ludzkiej inwencji są w przypadku posługiwania się bronią ukrytą i samodiałową niemożliwe do określenia, a w tym wobec korzystania z ubogich środków i częstokroć najprymitywniejszych narzędzi. Istnieje zatem konieczność przygotowania sił porządkowo-ochronnych do sytuacji innych niż rutynowe, wymagających rozpoznania nietuzinkowych rodzajów broni i niesionych przez nie zagrożeń.

19. Unijne rozwiązania utrudniające dostęp do broni palnej²⁷

Komisja Europejska, poszukując nowych rozwiązań walki z terroryzmem, zamiast skupić się na instrumentach poprawiających skuteczność służb i instytucji zwalczających nielegalny obrót bronią palną uznała, że środkiem ograniczającym ryzyko wystąpienia aktów terroru będą restrykcyjne regulacje dotyczące legalnego posiadania i obrotu bronią palną w Unii Europejskiej, przy czym swoje stanowisko oparła o błędne założenie, że legalni posiadacze broni palnej oraz przedsiębiorcy nią handlujący, stanowią potencjalne źródło zaopatrzenia dla

²⁶ Autor wniosków: dr hab. Ireneusz T. Dziubek, prof. uczelni, Akademia Kaliska im. Prezydenta S. Wojciechowskiego: ORCID: 0000-0003-4232-8218

²⁷ Autorzy wniosków: dr hab. Ireneusz T. Dziubek, prof. uczelni, Akademia Kaliska im. Prezydenta S. Wojciechowskiego ORCID: 0000-0003-4232-8218, dr Bogumiła Pawlaczyk, Akademia Kaliska im. Prezydenta S. Wojciechowskiego ORCID: 0000-0001-5546-8119.

grup terrorystycznych, a tym samym pośrednio wpływają na wzrost zagrożenia terrorystycznego.

Wprowadzone zmiany w dyrektywie 91/477/EWG w niewielkim stopniu wpłyną na poprawę bezpieczeństwa w państwach członkowskich UE. Ograniczają natomiast prawa obywateli wspólnoty europejskiej do legalnego posiadania broni palnej, przez co wpływają również niekorzystnie na funkcjonowanie legalnego rynku obrotu bronią. Postanowienia dyrektywy godzą w uczciwych obywateli Unii Europejskiej, a z polskiej perspektywy są wręcz szkodliwe i stoją w sprzeczności z założeniami polskiej polityki obronnej.

Patrycja Bryczek-Wróbel, Natalia Moch

Wojskowa Akademia Techniczna

Rozdział 7. 10. rocznica dyscypliny naukowej Nauki o Bezpieczeństwie

W 2021 roku minęła dekada od utworzenia nowej dyscypliny naukowej, jaką jest dyscyplina nauki o bezpieczeństwie. Na podstawie uchwały Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów z 28 stycznia 2011 r.²⁸ wykreślono dziedzinę naukową nauki wojskowe i w ich miejsce utworzono w dziedzinie nauk humanistycznych dwie dyscypliny naukowe: nauki o bezpieczeństwie oraz nauki o obronności.

Wraz z reformą systemu nauki w Polsce, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego wydał rozporządzenie z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych²⁹, na podstawie którego powołano dziedzinę nauk społecznych, w których znalazły się dwie wspomniane dyscypliny.

Aktualnie, od 2018 r. funkcjonuje 8 dziedzin naukowych/sztuki, w ramach których wyodrębniono 47 dyscyplin naukowych³⁰. Nauki o bezpieczeństwie nadal przypisane zostały do dziedziny nauk społecznych, z wykazu dziedzin i dyscyplin naukowych zniknęły natomiast nauki o obronności. Należy zaznaczyć, że w klasyfikacji Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) nie wyodrębniono dyscypliny naukowej nauki o bezpieczeństwie.

Rodowód nauk o bezpieczeństwie w Polsce różni się od ich rodowodu na świecie. W państwach anglojęzycznych rozwój nauk o bezpieczeństwie jako dyscypliny naukowej nastąpił w okresie dwudziestolecia międzywojennego, początkowo jako jednego z najważniejszych działów nauki o stosunkach międzynarodowych. W okresie zimnej wojny w głównej mierze badania nad bezpieczeństwem skupiały się na wymiarach politycznym i militarnym, poruszając się w nurcie realizmu wokół czterech elementów: państwa (*state*), strategii (*strategies*), podejścia naukowego (*science*) i *status quo*. Dopiero pod koniec lat 80. XX wieku, po wydaniu przez BarregoBuzana książki pt. *People, States and Fear* (1983 r.) zaczęto odnosić nauki o bezpieczeństwie nie tylko do państw, ale również do zbiorowości ludzkich, rozpatrując je w pięciu obszarach (wymiarach): wojskowym, politycznym, ekonomicznym, społecznym oraz

²⁸Uchwała Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów z dnia 28 stycznia 2011 r. zmieniająca uchwałę w sprawie określenia dziedzin nauki i dziedzin sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, M.P. 2011 nr 14 poz. 149.

²⁹Dz.U. 2011, Nr 179, poz. 1065.

³⁰Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych, Dz. U. 2018, poz. 1818.

środowiskowym (ekologicznym). Aktualnie podkreśla się, że współczesne ujmowanie nauk o bezpieczeństwie z perspektywy nauki o stosunkach międzynarodowych nie jest wystarczające ze względu na złożoność problemów bezpieczeństwa. Skutkuje to koniecznością czerpania z wielu różnych dyscyplin naukowych.

Problematyka dyscypliny nauki o bezpieczeństwie obejmuje swym zakresem inne nauki np.: zachodni odpowiednik „studia nad bezpieczeństwem” (securitystudies), studia strategiczne (strategicstudies), historię wojen i wojskowości (war studies), nauki wojskowe (military science), inżynierię bezpieczeństwa i pożarnictwa (safety science) a także studia nad obronnością (defencestudies). Środowisko naukowe zaś tworzą badacze wywodzący się z nauk politycznych, socjologicznych, wojskowych, prawnych, pedagogicznych i pokrewnych. Decyduje to o wieloaspektowym i wielowymiarowym charakterze wciąż kształtujących i rozwijających się nauk. Na tym też gruncie toczą się ożywione dyskusje i polemiki akademickie mające na celu określenie tożsamości tych nauk³¹.

W naukach o bezpieczeństwie stosuje się badania interdyscyplinarne³² ze względu na przedmiot znajdujący się na pograniczu poznawczym dwóch dyscyplin oraz korzysta się w sensie metodologicznym z innych nauk i funkcji opisu oraz wyjaśnień. Teoria i obserwacja stanowią filary nauk społecznych, a badania naukowe w tym obszarze łączą w sobie oba te aspekty. Poziom teoretyczny badań koncentruje się na rozwoju pojęć abstrakcyjnych mówiących o zjawiskach społecznych i ich wzajemnych relacjach, podczas gdy poziom empiryczny testuje pojęcia teoretyczne, sprawdzając, jak oddają one rzeczywiste zjawiska³³.

Podmiotem nauk o bezpieczeństwie jest stan podmiotu i jego potrzeby istnienia, przetrwania, stabilności, pewności oraz rozwoju poprzez niezależność, pojawiające się szanse, wyzwania, ryzyka i zagrożenia. Przedmiotem badań bezpieczeństwa są cechy, relacje i ich siła wpływu na fakty, zjawiska i procesy zachodzące w obszarze bezpieczeństwa np.: militarnego, politycznego, ekonomicznego, kulturowego, ideologicznego, humanitarnego, informacyjnego, ekologicznego czy etnicznego.

Celem poznawczym nauk o bezpieczeństwie jest identyfikacja, deskrypcja, eksplanacja i diagnoza stanu oraz procesu bezpieczeństwa, natomiast cel użyteczny wynika z wniosków opracowanych z celu poznawczego i stanowi jego kontynuację w aspekcie poprawy jakości

³¹ P. Swoboda, A. Polończyk (red.), *10 lat nauk o Bezpieczeństwie. Potencjał Problematyka. Perspektywy*, Avalon, Kraków 2021, s. 34-42.

³² S. Sulowski O rozwoju badań i postulacie interdyscyplinarności w naukach o bezpieczeństwie, [w:] S. Sulowski (red.), *Tożsamość nauk o bezpieczeństwie*, Toruń 2015, s. 35.

³³ A. Bhattacharjee, *Social Science Research: Principles, Methods, and Practices*, University of South Florida, 2012, s. 3.

bezpieczeństwa. Cel użyteczny jest to rezultat, do którego zmierza postępowanie badawcze i jego efektem są: uwarunkowania spełnienia się prognozy, naprawa rzeczywistości, wynalazki. Poprzez cel użyteczny wnioskujemy, jak może być i co zasadne jest uczynić, by przeciwdziałać zagrożeniom bezpieczeństwa. Nauki o bezpieczeństwie są teorią zawierającą opis genezy oraz ewolucji koncepcji i uwarunkowań kształtowania się bezpieczeństwa w dziejach ludzkości. Opisują i systematyzują rzeczywistość społeczną dotyczącą szeroko rozumianego bezpieczeństwa oraz bieżących wyzwań i zagrożeń współczesnego świata wyznaczającego kierunki zmian.

W 2021 r. uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie naukowej nauki o bezpieczeństwie posiadało 19 uczelni, natomiast uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego w tejże dyscyplinie – 6 uczelni (tabela 2).

Tabela 2. Wykaz uczelni posiadających uprawnienia do nadawania stopnia w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie

Lp.	Nazwa uczelni	Uprawnienia do nadawania stopnia w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie	
		doktor	doktor habilitowany
1.	Akademia Kaliska im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego	X	

2.	Akademia Marynarki Wojennej im. Bohaterów Westerplatte	X	X
3.	Akademia Pomorska w Słupsku	X	
4.	Akademia Sztuki Wojennej	X	X
5.	Akademia Wojsk Lądowych im. generała Tadeusza Kościuszki	X	
6.	Akademia WSB	X	
7.	Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie	X	
8.	Lotnicza Akademia Wojskowa	X	
9.	Szkoła Główna Służby Pożarniczej	X	
10.	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	X	
11.	Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach	X	
12.	Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu	X	
13.	Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie	X	
14.	Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach	X	X
15.	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie	X	
16.	Uniwersytet Warszawski	X	X

17.	Uniwersytet Wrocławski	X	
18.	Wojskowa Akademia Techniczna im. Jarosława Dąbrowskiego	X	X
19.	Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie	X	X

Źródło: opracowanie własne, na podstawie: <https://polon.nauka.gov.pl/opi/aa/ck/stnauk/upr?execution=e1s1>
[24.07.2022].

Szukasz ciekawych studiów? Nie lubisz nudy, za to uwielbiasz przygody?
Chciałbyś zdobyć satysfakcjonujący zawód? Interesujesz się wojskowością?

Jeśli tak, to zapraszamy do studiowania na Wojskowej Akademii Technicznej,
na Wydziale Bezpieczeństwa, Logistyki i Zarządzania.

Instytut Bezpieczeństwa i Obronności oferuje dwa kierunki:

BEZPIECZEŃSTWO NARODOWE

profil ogólnoakademicki

Zdobędziesz wiedzę na temat współczesnych systemów bezpieczeństwa w wymiarze militarnym i niemilitarnym oraz ich funkcjonowanie na różnych poziomach organizacyjnych.

OBRONNOŚĆ PAŃSTWA

profil praktyczny

Poznasz problematykę obronną państwa w zakresie systemu obronnego, sił zbrojnych, teorii sztuki wojennej, kierowania i dowodzenia wojskami oraz przygotowań proobronnych społeczeństwa w czasie pokoju, kryzysu i wojny.

fotografia ze zbiorów Dowództwa Wojsk Obrony Terenowej

Zajęcia praktyczne realizowane są w nowoczesnych laboratoriach:

Laboratorium Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Infrastruktury Krytycznej

Laboratorium Multimedialnego Treningu Sztrzeleckiego TL WISŁA

Laboratorium Badań nad Cyberbezpieczeństwem

Laboratorium Kryminalistyki

<https://ibo.wlo.wat.edu.pl/>

https://twitter.com/wat_ibo

<https://www.facebook.com/InstytutBezpieczenstwaiObronnosci>

Nikoła Lalek
Safety Project sp. z o.o.

Rozdział 8. Wykaz publikacji pokonferencyjnych

Bezpieczeństwo Antyterrorystyczne Budynków Użyteczności Publicznej

TOM I

Analiza – Diagnoza – Case study

Redakcja naukowa

Barbara Wiśniewska-Paź, Maciej Szostak, Jarosław Stelmach

Wydawnictwo Adam Marszałek

Pierwsza z serii wydawniczej książka poświęcona zagadnieniom bezpieczeństwa antyterrorystycznego obiektów użyteczności publicznej. W publikacji bezpieczeństwo antyterrorystyczne zostało pokazane w kilku różnych kategoriach. Szczególną uwagę poświęcono analizie organizacji działań ochronnych dla obiektów infrastruktury krytycznej, jako kluczowego elementu ważnego dla zapewnienia bezpieczeństwa państwa i jego obywateli.

Spis treści

Wokół potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa – wprowadzenie

Jarosław Stelmach

Barbara Wiśniewska-Paź

ROZDZIAŁ 1

Kategorie obiektów użyteczności publicznej i stopnie ich ochrony w kontekście zagrożenia współczesnym terroryzmem

Jarosław Stelmach

ROZDZIAŁ 2

Wykorzystanie analizy ryzyka w obszarze bezpieczeństwa z uwzględnieniem zagrożeń o charakterze terrorystycznym

Olgierd Paszkiewicz

ROZDZIAŁ 3

Czynności operacyjno-rozpoznawcze w systemie ochrony obiektów użyteczności publicznej przed zamachami terrorystycznymi

Jacek Bil

ROZDZIAŁ 4

Bezpieczeństwo antyterrorystyczne w świetle procesów podejmowania decyzji przez personel obiektu infrastruktury krytycznej

Marcin Lipka

ROZDZIAŁ 5

Zapewnienie bezpieczeństwa w budynkach użyteczności publicznej w aspekcie wykrywania i zwalczania przestępstw o charakterze terrorystycznym

Karol Pachnik

ROZDZIAŁ 6

Zabezpieczenie antyterrorystyczne wielkopowierzchniowych centrów handlowych w województwie opolskim. Casestudy

Witold Apolinarski

Bartosz Maziarz

ROZDZIAŁ 7

Poziom przygotowania wielkopowierzchniowych obiektów handlowych do zamachów terrorystycznych ze szczególnym uwzględnieniem ataków z użyciem broni chemicznej

Andrzej Czop

Krzysztof Czop

ROZDZIAŁ 8

Ochrona antyterrorystyczna obiektów wielkopowierzchniowych i jej wpływ na kształtowanie przestrzenne

Marta Tumidalska

ROZDZIAŁ 9

Zagrożenie dla portów lotniczych ze strony bezzałogowych statków powietrznych

Jakub Marszałkiewicz

ROZDZIAŁ 10

Przygotowanie obiektu hotelowego na wypadek zamachu terrorystycznego na przykładzie zamachu na hotel Taj Mahal w Bombaju

Tomasz Bąk

ROZDZIAŁ 11

Atak terrorystyczny na budynek użyteczności publicznej. Studium przypadku na podstawie zamachu z 2 grudnia 2015 r. w San Bernardino (USA)

Karolina Wojtasik

Biogramy redaktorów

Biogramy autorów

Bezpieczeństwo Antyterrorystyczne Budynków Użyteczności Publicznej

TOM II

Metody i narzędzia zamachów vs działania antyterrorystyczne i kontrterrorystyczne

Redakcja naukowa

Barbara Wiśniewska-Paź, Maciej Szostak, Jarosław Stelmach

Wydawnictwo Adam Marszałek

Drugi tom serii wydawniczej poświęcony został metodom i narzędziom działania sprawców oraz sposobom przygotowania, zapobiegania i reagowania na zagrożenia. Dzięki artykułom zamieszczonym w publikacji poszerzymy wiedzę o prowadzeniu działań antyterrorystycznych w środowisku obiektów użyteczności publicznej, samobójczych zamachach terrorystycznych, terroryzmie radiologicznym, a także o taktyce działań operacyjnych jednostek kontrterrorystycznych w zabezpieczeniu infrastruktury krytycznej.

Spis treści

Wprowadzenie – rozważania na temat zagrożenia terroryzmem dla obiektów użyteczności publicznej

Jarosław Stelmach

Barbara Wiśniewska-Paź

ROZDZIAŁ 1

Prowadzenie działań antyterrorystycznych i kontrterrorystycznych w środowisku obiektów użyteczności publicznej

Jarosław Stelmach

ROZDZIAŁ 2

Improwizowane urządzenia wybuchowe – tania broń terrorystów

Waldemar Zakrzewski

ROZDZIAŁ 3

Samobójcze zamachy terrorystyczne jako zagrożenie dla miejsc i budynków użyteczności publicznej

Bartłomiej Pater

Bogdan Barczak

ROZDZIAŁ 4

Terroryzm radiologiczny – realna groźba czy mit?

Jarosław Solarz

ROZDZIAŁ 5

Energia kultury bezpieczeństwa a bezpieczeństwo jednostki urbanizacyjnej

Juliusz Piwowarski

ROZDZIAŁ 6

Francuskie rozwiązania dotyczące działań antyterrorystycznych

Karolina Julia Helnarska

ROZDZIAŁ 7

Czynnik ludzki i organizacyjny w aspekcie konteterroryzmu

Juliusz Piwowarski

Jacek Piwowarski

ROZDZIAŁ 8

Uwarunkowania dowodzenia działaniami Policji podczas masowego zagrożenia życia i zdrowia osób w budynkach użyteczności publicznej

Michał Stępiński

ROZDZIAŁ 9

Uwarunkowania prawno-organizacyjne współpracy Policji i Sił Zbrojnych RP w działaniach kontrterrorystycznych w budynkach użyteczności publicznej

Mariusz Antoni Kamiński

ROZDZIAŁ 10

Taktyka działań operacyjnych jednostek kontrterrorystycznych w zabezpieczeniu infrastruktury krytycznej

Piotr Maciejczyk-Cień

ROZDZIAŁ 11

Centrum Powiadamiania Ratunkowego jako miejsce odbioru i obsługi zgłoszeń o charakterze terrorystycznym

Andżelika Mrzygłód

Karina Sikora-Wojtarowicz

Biogramy redaktorów

Biogramy autorów

Bezpieczeństwo Antyterrorystyczne Budynków Użyteczności Publicznej

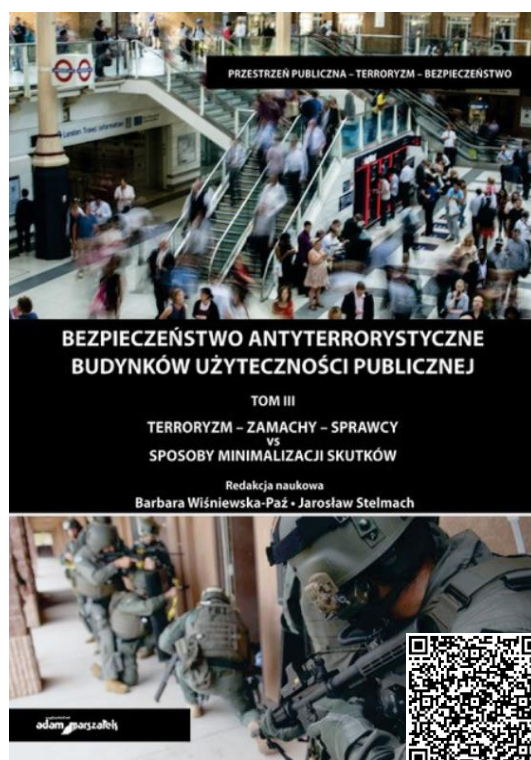
TOM III

Terroryzm – Zamachy – Sprawcy vs. Sposoby Minimalizacji Skutków

Redakcja naukowa

Barbara Wiśniewska-Paź, Jarosław Stelmach

Wydawnictwo Adam Marszałek

Od zawsze istnieją grupy społeczne, dla których stosowanie pomocy do wzbudzania strachu i przerażenia u innych jednostek jest jedyną skuteczną formą przekazu. Celem publikacji jest próba przedstawienia edukacji antyterrorystycznej, ukazanie masowych migracji, jako zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego, a także pokazania głównych kierunków współczesnych zagrożeń terrorystycznych.

Spis treści

Barbara Wiśniewska-Paź

Jarosław Stelmach

Bezpieczeństwo antyterrorystyczne budynków użyteczności publicznej. Terroryzm, zamachy i sprawcy a sposoby minimalizacji skutków. Jaki jest cel podejmowania tego tematu

ROZDZIAŁ 1

Główne kierunki współczesnych zagrożeń terrorystyczny: analiza i próba prognozy

Tomasz Aleksandrowicz

ROZDZIAŁ 2

Terroryzm w globalnej przestrzeni społeczno – ekonomicznej – wybrane elementy

Tomasz Łuczyszyn

Andrzej Łuczyszyn

ROZDZIAŁ 3

Masowe migracje jako zagrożenie bezpieczeństwa i porządku publicznego na przykładzie informacji prezentowanych na wybranych portalach internetowych

Agata Tyburska

Jarosław Sikora

ROZDZIAŁ 4

Miasto jako przestrzeń komunikacji przestępczości

Andrzej Łuczyszyn

Tomasz Łuczyszyn

ROZDZIAŁ 5

***Marauding Terrorism Firearms Attack* jako wyzwanie dla bezpieczeństwa przestrzeni publicznej**

Michał Piekarski

ROZDZIAŁ 6

Antyterroryzm vs kontrterroryzm – uwarunkowania prawne oraz organizacyjne służb zwalczających terroryzm

Zbigniew Beczyński

ROZDZIAŁ 7

Rekomendacje do prowadzenia edukacji antyterrorystycznej w budynkach użyteczności publicznej

Jarosław Stelmach

ROZDZIAŁ 8

Edukacja na rzecz bezpieczeństwa człowieka i konieczności podejmowania ryzyka na wypadek ataku terrorystycznego

Andrzej Pieczywok

ROZDZIAŁ 9

Sektor prywatny w ochronie infrastruktury państwa

Zbigniew Skwarek

ROZDZIAŁ 10

Dopuszczalność derogacji praw człowieka w świetle zagrożenia terrorystycznego na przykładzie doświadczeń polskich

Piotr Krzysztof Marszałek

Biogramy redaktorów

Biogramy autorów

Bezpieczeństwo Antyterrorystyczne Budynków Użyteczności Publicznej

TOM IV

Założenia i rekomendacje do prowadzenia działań antyterrorystycznych w wybranych kategoriach obiektów

Redakcja naukowa

Barbara Wiśniewska-Paź, Jarosław Stelmach

Wydawnictwo Adam Marszałek

Współczesne państwa podejmują szereg działań, by walczyć z terroryzmem, a także by skutecznie reagować i zapobiegać kolejnym zamachom. Publikacja zawiera artykuły dotyczące analiz, rekomendacji i proponowanych rozwiązań dotyczących konkretnych obszarów przestrzeni publicznej narażonych na potencjalne zagrożenia.

Spis treści

Bezpieczeństwo antyterrorystyczne budynków użyteczności publicznej. Założenia i rekomendacje do prowadzenia działań antyterrorystycznych w wybranych kategoriach obiektów

Jarosław Stelmach

Barbara Wiśniewska-Paź

ROZDZIAŁ 1

Założenia i rekomendacje do wykonania planów ochrony w obiektach podlegających obowiązkowej ochronie

Jarosław Stelmach

Marcin Kożuszek

ROZDZIAŁ 2

Zarządzanie ewakuacją ludności z budynków użyteczności publicznej w sytuacji zamachu terrorystycznego

Tomasz Bąk

ROZDZIAŁ 3

(Nie)bezpieczny tłum – sposoby zapobiegania panice i kontrolowania reakcji tłumy w określonej sytuacji kryzysowej. Rozważania w kontekście psychologii tłumy

Aneta Baranowska

ROZDZIAŁ 4

Próba zastosowania metody QFD w projektowaniu modelu wojen informacyjnych

Aleksandra Olender

ROZDZIAŁ 5

Zintegrowana Polityka Bezpieczeństwa narzędziem przeciwdziałania zagrożeniom terrorystycznym w Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie

Mariusz Rozwadowski

ROZDZIAŁ 6

Zabezpieczenie antyterrorystyczne uczelni publicznych w Polsce – case study. Ćwiczenia antyterrorystyczne „KOCIOŁ – 18” przeprowadzone przez Uniwersytet Opolski

Bartosz Maziarz

ROZDZIAŁ 7

Zmiany natężenia ruchu lotniczego w Polsce na przykładzie portów lotniczych

Joanna Łozińska

Marek Kustra

ROZDZIAŁ 8

Statki powietrzne jako środek nadzoru obiektów infrastruktury logistycznej i krytycznej

Jakub Marszałkiewicz

ROZDZIAŁ 9

O ochronie portów lotniczych nieco inaczej

Jacek Nowak

Beata Osiak

Marek Kustra

Paulina Mendrek

ROZDZIAŁ 10

Jednostka ochrony w strukturze bezpieczeństwa portu morskiego

Radosław Hołda

Biogramy redaktorów

Biogramy autorów

Bezpieczeństwo Antyterrorystyczne Budynków Użyteczności Publicznej

TOM I

Terroryzm – Strategia zwalczania – Edukacja antyterrorystyczna

Redakcja naukowa

Barbara Wiśniewska-Paź, Jarosław Stelmach

Wydawnictwo Difin

Prezentowany tom poświęcony jest kwestiom terroryzmu, strategii jego zwalczania oraz edukacji antyterrorystycznej, która niestety wciąż jest niedoceniana i marginalizowana w planowaniu działań prewencyjnych w tym zakresie. Złożony jest z czternastu rozdziałów. Do jego powstania przyczyniło się grono wysokiej klasy specjalistów, ekspertów, praktyków, którzy podjęli w zaproponowanych tematach i treści artykułów interesujące wątki porządkujące, otwierające na nowe perspektywy analizy określonych problemów, a także podsunęli propozycje rozwiązań i rekomendacje.

Spis treści

WSTĘP

ROZDZIAŁ 1

Kierunki zagrożeń terrorystycznych w pierwszej połowie XXI wieku. Próba prognozy

Tomasz R. Aleksandrowicz

ROZDZIAŁ 2

Walka informacyjna w świetle zagrożeń terrorystycznych

Jacek Bil

ROZDZIAŁ 3

Terroryzm a polskie i europejskie prawo

Zbigniew Skwarek

ROZDZIAŁ 4

„Kontrolowana otwartość” – kilka uwag o systemie bezpieczeństwa europejskiej infrastruktury strategicznej o krytycznym znaczeniu na przykładzie Parlamentu Europejskiego

Kamila Zarychta-Romanowska, Maciej Szostak, Agnieszka Przyborowicz

ROZDZIAŁ 5

Międzynarodowe struktury i instytucje zajmujące się zwalczaniem terroryzmu na świecie

Barbara Wiśniewska-Paź

ROZDZIAŁ 6

Polityka bezpieczeństwa wewnętrznego w zwalczaniu terroryzmu

Marek Chmielecki

ROZDZIAŁ 7

Zagrożenia zamachami o charakterze terrorystycznym – dobre praktyki i rekomendacje

Jarosław Stelmach

ROZDZIAŁ 8

Świadomość społeczna a edukacja antyterrorystyczna. Badania opinii studentów

Aneta Baranowska

ROZDZIAŁ 9

Wojna hybrydowa w okręgu przemysłowym: precedens śląski 1939

Jarosław Tomaszewicz

ROZDZIAŁ 10

Broń strzelecka jako narzędzie ataków terrorystycznych: dotychczasowe trendy i kierunki ewolucji

Michał Piekarski

ROZDZIAŁ 11

Australijska strategia ochrony przestrzeni publicznych z 2017 roku przykładem najlepszych praktyk w obszarze bezpieczeństwa antyterrorystycznego

Tomasz Kijewski

ROZDZIAŁ 12

Kreowanie zmian w postaci i działaniu młodzieży w wyniku doświadczenia zagrożeń terrorystycznych w obiektach szkół

Andrzej Pieczywok

ROZDZIAŁ 13

Akcja ewakuacja – szkolna kompromitacja

Remigiusz Wiśniewski

ROZDZIAŁ 14

Metody i formy ćwiczeń antyterrorystycznych w szkołach podstawowych

Paulina Chmielecka

ROZDZIAŁ 15

Edukacja antyterrorystyczna – cele, strategie, aspekty wdrożeniowe

Barbara Wiśniewska-Paź

Noty o redaktorach serii i tomu

Bezpieczeństwo Antyterrorystyczne Budynków Użyteczności Publicznej

TOM II

Planowanie – Reagowanie – Infrastruktura krytyczna

Redakcja naukowa

Barbara Wiśniewska-Paź, Jarosław Stelmach

Wydawnictwo Difin

Prezentowany tom poświęcony jest problematyce planowania działań antyterrorystycznych, reagowania i specyfice ochrony infrastruktury krytycznej. Wskazane zagadnienia są jak najbardziej aktualne i wpisują się całkowicie w kierunki aktywności antyterrorystycznych większości państw walczących ze zjawiskiem. Obecnie również w Polsce podejmowane są prace legislacyjne prowadzące do wzmocnienia bezpieczeństwa infrastruktury krytycznej poprzez ustanowienie bardziej obligatoryjnych standardów jej ochrony. Na kolejnych stronach publikacji będzie się można zapoznać z kierunkami tychże zmian i propozycji ustawowych oraz przeczytać o podobnych inicjatywach antyterrorystycznych w innych obszarach funkcjonowania państwa.

Spis treści

WSTĘP

ROZDZIAŁ 1

Działania antyterrorystyczne – wyzwanie dla podmiotu odpowiedzialnego za bezpieczeństwo przedstawicieli organów władzy

Jarosław Cymerski

ROZDZIAŁ 2

Ochrona infrastruktury krytycznej i obiektów podlegających obowiązkowej ochronie – dobre praktyki i rekomendacje

Jarosław Stelmach

ROZDZIAŁ 3

***Cybercounter – terrorism* – innowacyjne perspektywy legislacyjno-policyjne polityki UE w perspektywie globalnego bezpieczeństwa**

Kamila Zarychta – Romanowska, Maciej Szostak, Roman Romanowski

ROZDZIAŁ 4

Infrastruktura krytyczna jako czynniki rozwoju lokalnego

Andrzej Łuczyszyn

ROZDZIAŁ 5

Zarządzanie ochroną obiektów użyteczności publicznej w aspekcie zamachu terrorystycznego

Tomasz Bąk

ROZDZIAŁ 6

Monitoring – bezpieczeństwo i kontrola czy forma komunikacji

Monika Zawartka

ROZDZIAŁ 7

Wpływ i rola nowoczesnych rozwiązań analityczno – optymalnych w zapewnieniu ochrony zasobów wód pitnych jako element bezpieczeństwa społeczności miast i wsi

Marcin Kościelny

ROZDZIAŁ 8

Bezpieczeństwo antyterrorystyczne infrastruktury kolejowej – dobre praktyki i rekomendacje

Jarosław Stelmach

ROZDZIAŁ 9

Zasady sprawowania obowiązkowej ochrony w placówkach bankowych

Marcin Kozuszek

ROZDZIAŁ 10

Plany ochrony i załączniki antyterrorystyczne – dobre praktyki i rekomendacje

Jarosław Stelmach

ROZDZIAŁ 11

Implementacja tzw. Załącznika AT w zakładach produkcyjnych. Doświadczenia, wnioski i rekomendacje

Karolina Wojtasik

ROZDZIAŁ 12

Reagowanie na zamachy terrorystyczne – rekomendacje oraz debata ekspercka

Jarosław Stelmach

ROZDZIAŁ 13

Możliwość wykorzystania wytycznych medycyny taktycznej w działaniach o charakterze nadzwyczajnym warunkiem bezpieczeństwa

Beata Zysiak – Christ

ROZDZIAŁ 14

Koncepcja zespołów RTF w Polsce w obliczu zagrożeń terrorystycznych

Barbara Seweryn, Mariusz „Maniek” Urbaniak, Robert Mueck

Noty o redaktorach serii i tomu

TOM III

Zagrożenia, dobre praktyki i edukacja antyterrorystyczna

Redakcja naukowa

Jarosław Stelmach

Wydawnictwo Difin

Współczesny terroryzm jest identyfikowany jako realne i poważne zagrożenie w wymiarze narodowym, regionalnym i globalnym. Pomimo zmniejszających się w ostatnich latach statystyk związanych z zamachami terrorystycznymi, środowisko bezpieczeństwa w tym obszarze jest pełne symptomów mogących świadczyć o przesłankach sprzyjających rozwijaniu się zagrożeń terrorystycznych. Kolejny tom serii wydawniczej poświęconej bezpieczeństwu obiektów użyteczności publicznej jest kontynuacją myśli zawartej w poprzednich wydaniach i skoncentrowanej na prezentacji treści jak najbardziej aktualnych oraz wymiennie przyczyniających się do projektowania bezpieczniejszych przestrzeni publicznych.

Spis treści

WPROWADZENIE

ROZDZIAŁ 1

Broń ukryta i samodiałowa w budynkach użyteczności publicznej – możliwości i zagrożenia

Ireneusz T. Dziubek

ROZDZIAŁ 2

Zamach w Barcelonie przykładem nowego sposobu dokonywania zamachu w przestrzeni miejskiej z użyciem pojazdu taranującego tłum pieszych

Tomasz Bąk

ROZDZIAŁ 3

Ewakuacja i jej scenariusze wobec istnienia osób z niepełnosprawnościami

Łukasz Mikołajczyk

ROZDZIAŁ 4

Wyzwania i problemy ochrony obiektów zamkniętych na przykładzie hali widowiskowo-sportowej „Arena Kalisz”

Bogumiła Pawlaczyk

ROZDZIAŁ 5

„Ochrona AT zgromadzeń, imprez masowych oraz biegów ulicznych” – Panel ekspercki

Moderator: Jarosław Stelmach

Eksperti: Waldemar Zubrzycki, Marcin Jurgilewicz, Marek Sadowski, Tomasz Białek, Rafał Trzaskowski, Jarosław Jaźwiński

ROZDZIAŁ 6

Organizacja ochrony obiektów użyteczności publicznej na przykładzie siedziby urzędu gminy w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa i na czas wojny

Sylwia Wojnarowska-Szpucha

ROZDZIAŁ 7

Korzyści i zagrożenia płynące z obecnych możliwości pozyskiwania informacji.

Tomasz Zawadzki

ROZDZIAŁ 8

Premises for shaping a safety culture

Łukasz Kominek

ROZDZIAŁ 9

„Edukacja antyterrorystyczna w bezpieczeństwie obiektów użyteczności publicznej” –

Panel ekspercki

Moderator i ekspert: Jarosław Stelmach

Eksperci: Waldemar Zubrzycki, Marcin Lipka

ROZDZIAŁ 10

**Edukacja antyterrorystyczna w przestrzeni funkcjonowania szkół za granicą – przykład
dobrych praktyk**

Andrzej Pieczywok

ROZDZIAŁ 11

**Edukacja antyterrorystyczna a bezpieczeństwo szkół jako instytucji użyteczności
publicznej**

Wojciech Piestrzyński, Dariusz Sarzała

ROZDZIAŁ 12

**Wykorzystanie najnowszych technik symulacyjnych w szkoleniu desantowym
pododdziałów kontrterrorystycznych policji**

Jarosław Struniawski

ROZDZIAŁ 13

**Źródła wiedzy z obszaru edukacji antyterrorystycznej – przegląd dobrych
praktyk i rekomendacji**

Jarosław Stelmach

Bezpieczeństwo Antyterrorystyczne Obiektów Użyteczności Publicznej

TOM IV

Bezpieczeństwo cyberprzestrzeni oraz praktyczny wymiar zabezpieczeń technicznych

Redakcja naukowa

Jarosław Stelmach

Wydawnictwo Difin

Zagrożenie terroryzmem dla współczesnych społeczności stało się stanem permanentnym i obecnie nie podnosi się już dyskusji na temat możliwości jego całkowitego wyeliminowania. Historia ludzkości potwierdza, że zawsze będą istniały grupy społeczne lub pojedyncze osoby, dla których sięganie po przemoc w celu powodowania strachu i przerażenia będzie jedynym skutecznym sposobem przekazu. Terroryzm stał się zatem stałą częścią rzeczywistości, z którą należy nauczyć się żyć i funkcjonować w przestrzeniach publicznych. Jedną z realnych form przemocy politycznej jest obecnie cyberterroryzm, który z każdym rokiem ewoluuje, stając się jednym z najpoważniejszych zagrożeń dla funkcjonowania współczesnych cywilizacji. Tematyka niniejszego tomu odnosi się bezpośrednio do zagadnień jak najbardziej aktualnych i ważnych. Z jednej strony wskazuje na zagrożenia ze strony cyberterroryzmu lub wykorzystania nowoczesnych technologii przez sprawców zamachów. Z drugiej strony daje możliwość zapoznania się z nieograniczonymi możliwościami, które proponują rozwiązania techniczne w budowaniu bezpieczeństwa fizycznego.

Spis treści

WPROWADZENIE

ROZDZIAŁ 1

Identyfikacja i ocena współczesnych zagrożeń dla obiektów użyteczności publicznej – Panel ekspercki

Moderator: Jarosław Stelmach

Eksperti: Agata Tyburska, Robert Kośła, Witold Skomra, Radosław Drażkiewicz,
Renata Skowrońska

ROZDZIAŁ 2

Wyzwania dla bezpieczeństwa w kontekście rozwoju transportu intermodalnego i multimodalnego w Polsce

Paweł Lubiewski, Łukasz Foryś

ROZDZIAŁ 3

Wyzwania w cyberprzestrzeni – dobre praktyki i rekomendacje

Maciej Marczyk

ROZDZIAŁ 4

Porównanie sprzętowych i programowych zapór sieciowych

Grzegorz Cichosz

ROZDZIAŁ 5

Zagrożenia dla infrastruktury krytycznej w zakresie cyberterroryzmu

Paulina Krawczyk

ROZDZIAŁ 6

Bezpieczeństwo fizyczne obiektów i infrastruktury rynku finansowego. Zagrożenia, rozwiązania, trendy – Panel ekspercki

Moderator: Marcin Kożuszek

Eksperti: Michał Stępiński, Piotr Hanusewicz, Maciej Brzyski

ROZDZIAŁ 7

CyberSafe Place – ochrona cyberbezpieczeństwa rynku finansowego jako zyskujące na znaczeniu zadanie Komisji Nadzoru Finansowego

Kamil Mroczka, Paweł Piekutowski

ROZDZIAŁ 8

Wpływ wytworów kulturowych człowieka na zagrożenia terrorystyczne obiektów publicznych

Andrzej Pieczywok

ROZDZIAŁ 9

Systemy antydronowe w bezpieczeństwie obiektów

Zygmunt Rafał Trzaskowski

ROZDZIAŁ 10

Entrance control jako element systemu bezpieczeństwa antyterrorystycznego obiektu

Jarosław Jaźwiński

ROZDZIAŁ 11

Komunikacja, która ratuje życie! Rozwiązania interkomowe w sytuacjach kryzysowych

Leszek Schmidt

ROZDZIAŁ 12

Szkolenia online jako forma permanentnej edukacji pracowników z obszaru bezpieczeństwa

Marcin Kożuszek

Podsumowanie

Patrycja Bryczek-Wróbel, Natalia Moch

Wojskowa Akademia Techniczna

Zasadniczym celem niniejszego raportu było zebranie wniosków i zaprezentowanie postulatów wypracowanych w trakcie dotychczasowych czterech edycji Kongresu Safe Place. Podkreślić należy, że wzięło w nich udział szerokie grono specjalistów zrenomowanych ośrodków naukowych, eksperckich, instytucji bezpieczeństwa narodowego oraz sektora prywatnego, stąd też mają one nie tylko wartość naukową, ale również użyteczną.

W związku z główną myślą przewodnią podejmowanej problematyki, działania wykonywane w zakresie ochrony antyterrorystycznej powinny być dostosowane do realnego poziomu zagrożenia oraz posiadać akceptację opinii publicznej. Z opinią tą można było się zapoznawać właśnie podczas debat na Kongresie. Uczestnicy mieli bowiem możliwość podzielenia się swoimi praktykami, spostrzeżeniami i konkluzjami z obszaru zapewniania bezpieczeństwa antyterrorystycznego w obiektach użyteczności publicznej. Zagadnienie to jest niezmiernie istotne, chociażby ze względu na wzrost ilości niebezpiecznych wydarzeń w przestrzeni publicznej, ponadto wojna rosyjsko-ukraińska skłania do kolejnych refleksji.

Raport pełni więc rolę swoistego podsumowania zebranej wiedzy, doświadczeń oraz wniosków z kolejnych edycji kongresowych obrad. Powinien stanowić ponadto asumpt do podjęcia stosownych działań, mających na celu poprawę bezpieczeństwa. Dopóki istnieć będą nieporozumienia i konflikty narodowe oraz międzynarodowe, leżące u podłoża współczesnego terroryzmu, tak długo infrastruktura krytyczna, ważne budynki publiczne i skupiska ludności będą narażone na ryzyko ataków terrorystycznych, dlatego dla ich ochrony będą musiały być podejmowane odpowiednie, wyważone i proporcjonalne środki bezpieczeństwa.

Środowisko Safe Place wierzy, że przedstawienie w syntetycznej formie postulatów usprawni obszar bezpieczeństwa obiektów, szczególnie tych narażonych na zagrożenia. Rolą bowiem takich kongresów jest wskazywanie możliwości zmian i inspirowanie do aktywności środowisk, od których zależy ostateczny kształt systemu bezpieczeństwa państwa.

Liczymy, że zaprezentowane przedstawicielom administracji rządowej oraz instytucjom bezpieczeństwa narodowego wnioski staną się przyczynkiem do pogłębionych dyskusji na temat bezpieczeństwa obiektów użyteczności publicznej oraz infrastruktury kluczowej dla bezpieczeństwa państwa, zwłaszcza w kontekście bezpieczeństwa antyterrorystycznego. Pokładamy również nadzieję, że wypracowane i wskazane postulaty

wpłyną na aktywność legislacyjną lub organizacyjną z ich strony i przyczynią się do realnych zmian istniejących systemów ochrony.

Już teraz zapraszamy Państwa na kolejną, jubileuszową, piątą edycję Kongresu Naukowo-Technicznego Safe Place. Tym razem tematem będzie *Bezpieczeństwo obiektów użyteczności publicznej oraz infrastruktury kluczowej dla bezpieczeństwa państwa. Terroryzm i inne zagrożenia*. Obrady odbędą się w dniach 17-19 października 2022 r. w Hotelu Kuźnia Napoleńska w Paprotni k. Warszawy. Do grona organizatorów należą: Wydział Bezpieczeństwa, Logistyki i Zarządzania – Wojskowa Akademia Techniczna im. Jarosława Dąbrowskiego w Warszawie, Dolnośląski Wydział Bezpieczeństwa i Nauk Społeczno-Prawnych we Wrocławiu – Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie oraz Safety Project sp. z o.o. – organizator logistyczny. Wydarzenie objęte zostało patronatem honorowym przez: Dyrektora Rządowego Centrum Bezpieczeństwa; Przewodniczącą Komisji Nadzoru Finansowego, JM Rektora-Komendanta Wojskowej Akademii Technicznej im. Jarosława Dąbrowskiego w Warszawie, JM Komendanta-Rektora Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, JM Rektora Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie, Instytut Zachodni, Dyrektora CEPOL-u oraz Urząd Transportu Kolejowego.

Obrady w czasie kongresu Safe Place 2022 odbędą się w ramach XVII sesji tematycznych, w których przedstawiciele nauki oraz praktycy będą mogli wymieniać się wiedzą, poglądami i doświadczeniem związanym z ochroną obiektów użyteczności publicznej i infrastruktury kluczowej dla bezpieczeństwa państwa. W czasie kongresu odbędą się również warsztaty praktyczne z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego i zewnętrznego budynków, pierwszej pomocy w reagowaniu na zamachy czy wybranych technik reagowania na zamachy.

Szczegółowe informacje oraz formularz rejestracyjny znajdują się na stronie internetowej kongresu: www.safeplace.edu.pl.

Serdecznie zapraszamy!